

SPRAWOZDANIE NR
PREZYDENTA MIASTA OPOLA

z dnia 2026 r.

**INFORMACJA O REALIZACJI W 2025 ROKU ZADAŃ UJĘTYCH W MIEJSKIM
PROGRAMIE DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W MIEŚCIE
OPOLU NA LATA 2021 – 2025**

INFORMACJA
O REALIZACJI W 2025 ROKU ZADAŃ UJĘTYCH
W MIEJSKIM PROGRAMIE DZIAŁAŃ NA RZECZ
OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W MIEŚCIE OPOLU
NA LATA 2021 – 2025

Spis treści:

<i>Wstęp</i>	2
<i>1. Cele operacyjne i zadania do realizacji</i>	3
<i>1.1 Realizacja celów operacyjnych w 2025 r.</i>	3
Cel 1. Kształtowanie i rozwijanie świadomości społecznej w zakresie właściwego postrzegania powszechnego problemu niepełnosprawności.....	3
Cel 2. Pomoc w zakresie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i sprzęt rehabilitacyjny	8
Cel 3. Likwidacja barier architektonicznych, technicznych, transportowych oraz w komunikowaniu...11	
Cel 4. Wyrównywanie szans w dostępie dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością do nauki.....42	
Cel 5. Zapewnienie podstawowych potrzeb socjalnych umożliwiających pełne uczestnictwo w życiu społecznym.....	52
Cel 6. Zapewnienie osobom z niepełnosprawnością szerszego dostępu do rehabilitacji społecznej, kultury, sportu, rekreacji i turystyki	69
Cel 7. Zwiększenie aktywności zawodowej osób z niepełnosprawnością.....	72
Cel 8. Współpraca z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami działającymi na rzecz osób z niepełnosprawnością.....	75
<i>Podsumowanie</i>	80

Wstęp

Zgodnie z art. 35a ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych do zadań powiatu należy opracowywanie i realizacja, zgodnych z powiatową strategią dotyczącą rozwiązywania problemów społecznych, powiatowych programów działań na rzecz osób z niepełnosprawnością w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz zatrudniania i przestrzegania praw osób z niepełnosprawnością.

W dniu 28 stycznia 2021 r. Rada Miasta Opola uchwałą Nr XXXV/721/21 przyjęła **Miejski Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w mieście Opolu na lata 2021-2025**.

Miejski Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w mieście Opolu na lata 2021-2025 był otwartym dokumentem służącym realizacji polityki społecznej miasta Opola ukierunkowanym na pomoc osobom, które w wyniku różnego typu niepełnosprawności doświadczają ograniczeń w samodzielnym funkcjonowaniu i pełnieniu ról społecznych. Program skierowany był do osób z niepełnosprawnością mieszkańców miasta Opola i ich rodzin oraz instytucji i organizacji pozarządowych zajmujących się w mieście Opolu problematyką niepełnosprawności.

Definicja zawarta w Karcie Praw Osób Niepełnosprawnych określa, iż: „(...) osoby niepełnosprawne, czyli osoby, których sprawność fizyczna, psychiczna lub umysłowa trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia życie codzienne, naukę, pracę oraz pełnienie ról społecznych, zgodnie z normami prawnymi i zwyczajowymi mają prawo do niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia (...)”.

Biorąc pod uwagę powyżej przytoczoną definicję, niepełnosprawność przedstawia się jako zjawisko niejednorodne, wymagające wieloaspektowego systemu wsparcia, stwarzającego osobom z niepełnosprawnością i ich rodzinom/opiekunom prawnym możliwość skorzystania z efektywnej pomocy, wypracowania warunków sprzyjających aktywizacji zawodowej i społecznej oraz wypracowania form pomocy, w pełni zindywidualizowanych i dostosowanych do aktualnych potrzeb osób z niepełnosprawnością. Niepełnosprawności zazwyczaj nie można usunąć, zlikwidować czy pozbyć się, jednak skutki niepełnosprawności można w znacznym stopniu ograniczyć, złagodzić lub wyeliminować. Nowoczesne rozumienie rehabilitacji osób z niepełnosprawnością zakłada jak najpełniejszą współpracę pomiędzy instytucjami i grupami odpowiedzialnymi za wielopłaszczyznowy proces rehabilitacji. Bardzo ważne jest również włączenie w ten proces środowisk samych osób z niepełnosprawnością. Niepełnosprawność jest nie tylko rezultatem uszkodzenia ciała lub choroby, ale także wynikiem barier społecznych, fizycznych i ekonomicznych, które osoby z niepełnosprawnością napotykają w swoim środowisku.

Podjęmowane działania są ukierunkowane na wzrost aktywności osób z niepełnosprawnością w życiu społecznym i zawodowym, a także na przeciwdziałanie dyskryminacji osób z niepełnosprawnością i zjawisku ich wykluczenia społecznego. Zamierzeniem władz miasta Opola jest coraz większa integracja społeczna wszystkich mieszkańców Opola bez względu na ich wiek, sprawność fizyczną i sytuację ekonomiczną oraz włączenie osób z niepełnosprawnością do pełnego uczestnictwa w życiu społecznym i pełna otwartość i akceptacja społeczna odmienności związanej z niepełnosprawnością. Zatem Program stanowił także wezwanie do wspólnych działań na rzecz realizacji wizji równych szans i praw dla osób z niepełnosprawnością na równi z innymi osobami. Zakładało się również otwarty charakter programu, co oznaczało, że mógł być uzupełniany o nowe zadania, w ramach których możliwe było realizowanie projektów finansowanych ze źródeł zewnętrznych.

Miejski Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2021–2025 był kontynuacją wcześniej realizowanych miejskich programów na rzecz osób z niepełnosprawnością i stanowił odpowiedź władz miasta Opola na potrzeby osób z niepełnosprawnością, mieszkańców Opola. Kierunki działania w ww. Programie zostały skonstruowane w taki sposób, aby mogły objąć swoim zakresem całą zbiorowość osób z niepełnosprawnością niezależnie od rodzaju dysfunkcji, stopnia niepełnosprawności oraz źródła jej powstania. Program skierowany był zarówno do osób dorosłych jak i dzieci/młodzieży oraz do rodzin/opiekunów prawnych osób z niepełnosprawnością, gdyż ich zaangażowanie miało decydujące znaczenie dla rozwiązywania problemów tych osób.

Realizatorami i partnerami działań w Miejskim Programie Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w latach 2021–2025 były m.in.:

- biura i wydziały Urzędu Miasta Opola,
- jednostki organizacyjne miasta Opola,
- Koordynator ds. Dostępności w Urzędzie Miasta Opola,
- Zespół ds. Dostępności,
- Powiatowa Społeczna Rada do Spraw Osób Niepełnosprawnych w mieście Opolu,
- Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) Oddział w Opolu,
- organizacje pozarządowe.

Natomiast koordynatorem realizacji ww. Programu był **Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miasta Opola**. Szczegółowy zakres działań na rzecz osób z niepełnosprawnością w mieście Opolu na 2025 r. został określony w Zarządzeniu Nr OR-I.0050.132.2025 Prezydenta Miasta Opola z dnia 21 lutego 2025 r. w sprawie przyjęcia Harmonogramu realizacji zadań na rok 2025 w ramach Miejskiego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Mieście Opolu na lata 2021– 2025.

Niniejsza informacja obejmuje opis osiągniętych celów i przypisanych im zadań zrealizowanych w 2025 roku m.in. przez poszczególne biura i wydziały Urzędu Miasta Opola, miejskie jednostki organizacyjne, instytucje i organizacje pozarządowe działające na rzecz osób z niepełnosprawnością w mieście Opolu oraz Powiatową Społeczną Radę do Spraw Osób Niepełnosprawnych w mieście Opolu.

1. Cele operacyjne i zadania do realizacji:

W Miejskim Programie Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2021 – 2025 zostało określonych **8 celów operacyjnych**:

- Kształtowanie i rozwijanie świadomości społecznej w zakresie właściwego postrzegania powszechnego problemu niepełnosprawności;
- Pomoc w zakresie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i sprzęt rehabilitacyjny;
- Likwidacja barier architektonicznych, technicznych, transportowych oraz w komunikowaniu;
- Wyrównywanie szans w dostępie dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością do nauki;
- Zapewnienie podstawowych potrzeb socjalnych umożliwiających pełne uczestnictwo w życiu społecznym;
- Zapewnienie osobom z niepełnosprawnością szerszego dostępu do rehabilitacji społecznej, kultury, sportu, rekreacji i turystyki;
- Zwiększenie aktywności zawodowej osób z niepełnosprawnością;
- Współpraca z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami działającymi na rzecz osób z niepełnosprawnością.

Każdy cel został dodatkowo uszczegółowiony zadaniami, których realizacja miała umożliwić osobom z niepełnosprawnością pokonanie barier architektonicznych, funkcjonalnych i komunikowaniu się i możliwość aktywnego uczestnictwa osób z niepełnosprawnością w życiu społecznym.

1.1 Realizacja celów operacyjnych w 2025 r.

[Cel 1. Kształtowanie i rozwijanie świadomości społecznej w zakresie właściwego postrzegania powszechnego problemu niepełnosprawności](#)

Zadania:

- A. Zagwarantowanie warunków do udziału osób z niepełnosprawnością w imprezach organizowanych przez miasto Opole poprzez organizację warunków otoczenia fizycznego oraz dbanie o szeroki dostęp do informacji np. promocja imprez w miejscach szczególnie odwiedzanych przez osoby z niepełnosprawnością**

Kampania „Opole w Rytmie Życzliwości”

W 2025 r. kontynuowano kampanię „Opole w Rytmie Życzliwości” mającą na celu rozpowszechnianie życzliwej postawy społecznej wobec innych, a przez to dodatkowo powstrzymanie mowy nienawiści. Celem głównym kampanii jest promowanie życzliwości rozumianej m.in. jako: tolerancja, czynność, uprzejmość, uczciwość, wrażliwość, opiekuńczość, serdeczność, współczucie, przyjaźń, zrozumienie, ciepło, poświęcenie, empatię, szczodrość, lojalność, pomoc, zrozumienie, otwartość, wrażliwość, szacunek, wielkoduszność, wyrozumiałość, troska, dobro i poruszanie kwestii pozytywnych zachowań m.in. wobec osób starszych i osób z niepełnosprawnością.

Wszystkie działania realizowane w ramach kampanii „Opole w Rytmie Życzliwości” mają na celu upowszechnianie i rozwijanie wiedzy na temat niepełnosprawności, a także wpływają na zmianę postaw społecznych wobec seniorów i osób z niepełnosprawnością, które tworzą atmosferę tolerancji i zrozumienia wobec tych osób, a także przeciwdziałają ich dyskryminacji.

Podjęte działania w ramach kampanii przyczyniają się również do rozpowszechniania postawy życzliwości wśród mieszkańców miasta Opola poprzez organizowanie wspólnych projektów, do których zaangażowane są różne grupy społeczne. W ramach Kampanii „Opole w Rytmie Życzliwości”:

- organizowano stoiska „życzliwości” na różnych wydarzeniach, uroczystościach i imprezach skierowanych do osób z niepełnosprawnością i ze szczególnymi potrzebami
Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miasta Opola, Powiatowa Społeczna Rada do Spraw Osób Niepełnosprawnych w mieście Opolu i Centrum Informacyjno – Edukacyjne „Senior w Opolu” działające przy Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Opolu organizowali tzw. „stoiska życzliwości” na imprezach miejskich takich jak: „Opolskie Dni Osób z Niepełnosprawnością”, „Jarmark Niezwykłości”, „Opolskie Śniadanie Wielkanocne”, „Dni Seniora” i „Światowy Dzień Ubogich”, a także realizowany z Fundacją SPINACZ projekt realizujący założenia kampanii,
- organizowano „lekcje życzliwości”
w ramach kampanii „Opole w Rytmie Życzliwości” przedstawiciele Centrum Informacyjno – Edukacyjnego „Senior w Opolu”, Rady Seniorów Miasta Opola przeprowadzają „lekcje życzliwości” w przedszkolach i szkołach na terenie miasta Opola.

„XXIV Opolskie Dni Osób z Niepełnosprawnościami”

W dniach 4 i 5 września 2025 r. w Opolu odbyły się pod patronatem Prezydenta Miasta Opola i Marszałka Województwa Opolskiego „XXIV Opolskie Dni Osób z Niepełnosprawnościami”. Uroczyste otwarcie obchodów rozpoczęło się od przekazania symbolicznego klucza do miasta Opola osobom z niepełnosprawnością. Klucze w imieniu wszystkich osób z niepełnosprawnością odebrał mistrz Polski i Europy w judo Pan Tomasz Jurecki. Impreza miała na celu zmobilizować osoby z niepełnosprawnością do wyjścia z domu i integracji ze społeczeństwem miasta, regionu i województwa.

Miasto Opole otwarło swoje serce i przestrzeń dla każdego, niezależnie od stopnia sprawności. W ramach „XXIV Opolskich Dni Osób z Niepełnosprawnościami” odbyły się:

- występy zespołów wokalnie - instrumentalnych z Domu Pomocy Społecznej, Zakładu Aktywności Zawodowej, Środowiskowych Domów Samopomocy i innych Zakładów Terapii Zajęciowej Województwa Opolskiego,
- koncerty gwiazd (Martinez Alexander, zespół E-LOVE, Norbert Rasch z zespołem DUO),
- występy artystyczne,
- prezentacje dorobku warsztatów terapii zajęciowej i organizacji pozarządowych,

- konferencja pn. „Dostępne Opole. Kierunek: Prosty język” – w Ratuszu,
- bezpłatne badania profilaktyczne (pomiar cukru i ciśnienia tętniczego),
- turnieje gier planszowych z wykorzystaniem gier inkluzywnych (dedykowane w szczególności osobom niewidomym i słabowidzącym),
- pokazy sprzętu rehabilitacyjnego, ortopedycznego i wózków elektrycznych,
- konkurs kulinarny pn.: „Majster Kuchni” o „Złotą Patelnię” Marszałka Województwa i „Złotą Chochlę” Dyrektora Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych - Oddział w Opolu,
- „Jarmark Rozmaitości” (Pl. Wolności w Opolu wypełnił się namiotami, gdzie fundacje, stowarzyszenia i warsztaty terapii zajęciowej prezentowały swoje rękodzieła w ramach jarmarku).

„Jarmark Niezwykłości - Opolskie 2025”

Również w dniach 4-5 września 2025 r., jako wydarzenie towarzyszące obchodom „XXIV Opolskich Dni Osób z Niepełnosprawnościami” odbył się „Jarmark Niezwykłości - Opolskie 2025”, na którym spotkały się całe rodziny. Impreza integrująca wszystkich mieszkańców Opolszczyzny, jak i seniorów i osoby z niepełnosprawnością. Opole stało się też miejscem wyjątkowego święta integracji i wspólnej zabawy. Organizatorzy w programie, przewidzieli czas na integrację poprzez zabawę, sport i edukację. Zorganizowano też występy zespołów wokalnoinstrumentalnych. „Jarmark Niezwykłości – Opolskie 2025” to wyjątkowe wydarzenie, które nie tylko prezentuje talenty i twórczość osób z niepełnosprawnością, ale także buduje więzi społeczne, pokazując, że przestrzeń publiczna może stawać się miejscem spotkań, otwartości i wspólnej radości. Oba wydarzenia tworzyły razem przestrzeń, w której radość, otwartość i wzajemne zrozumienie grają główną rolę.

„XI Ogólnopolski Festiwal Piosenki Osób Niepełnosprawnych – mocART”

Koncerty, warsztaty i niezwykle ciekawe spotkania stworzyły niesamowity klimat ubiegłorocznej edycji „XI Ogólnopolskiego Festiwalu Piosenki Osób Niepełnosprawnych - mocART”. Wydarzenie jest kontynuacją popularnego festiwalu, który na stałe wpisał się w kalendarz kulturalny Opola, promując różnorodność i artystyczne pasje. Wzięło w nim udział 20 wykonawców z całej Polski wyłonionych z ponad 50 zgłoszeń nadesłanych do komisji konkursowej.

W dniu 7 września 2025 r. w Narodowym Centrum Polskiej Piosenki w Opolu odbyła się uroczysta Gala, podczas której wręczono nagrody dla laureatów i wyróżnionych. Gwiazdami ubiegłorocznej edycji festiwalu byli m.in.: Pani Katarzyna Grochola, Pan Maciej Miecznikowski i Pan Krzysztof „Puma” Piasecki.

„IV Ogólnopolski Przegląd Piosenki Osób Niewidomych – Opole 2025”

W dniach 16 - 18 września 2025 r. Polski Związek Niewidomych Okręg Opolski zorganizował w naszym mieście „IV Ogólnopolski Przegląd Piosenki Osób Niewidomych – Opole 2025”.

Do przeglądu zgłosiły się 34 osoby niewidome i słabowidzące z terenu całej Polski. 15 wykonawców wystąpiło na koncercie. Wybór był trudny, ponieważ nadesłano wiele nagrań na bardzo wysokim poziomie artystycznym. Finał wydarzenia miał miejsce w Filharmonii Opolskiej im. Józefa Elsnera w dniu 17 września 2025 r. Wykonawcy zaśpiewali swoje utwory z towarzyszeniem muzyków z orkiestry. Jury, w skład którego weszli m.in.:

- Pani Anna Wyszconi,
- Pan Marek Piekarczyk,
- Pan Maciej Fortuna,
- Pan Jarosław Wasik

wybrało laureatów przeglądu, którzy otrzymali nagrody za I, II i III miejsce. Przewidziano też trzy równorzędne wyróżnienia.

„9 Światowy Dzień Ubogich” w Opolu

W dniu 16 listopada 2025 r. w Opolu odbył się „9 Światowy Dzień Ubogich w Opolu” pod hasłem: „Ty jesteś moją nadzieją”, aby zwrócić uwagę na potrzeby ludzi borykających się z ubóstwem i biedą. Akcja miała nie tylko charakter pomocowy, ale była też okazją do spotkania i wspólnego spędzenia czasu. Okazania wsparcia zarówno ubogim i samotnym osobom z niepełnosprawnością w kryzysie bezdomności lub w trudnej sytuacji życiowej. Zaproszono na ciepły poczęstunek i wspólne świętowanie. Dodatkowo odbyła się też zbiórka nowych rękawiczek i czapek dla osób potrzebujących i bezpłatne poradnictwo.

B. Aktualizacja i modyfikacja oficjalnej strony internetowej miasta Opola w sposób zapewniający dostęp dla osób słabowidzących i niewidzących oraz aktualizacja podstrony dotyczącej problemów pomocy społecznej i osób z niepełnosprawnością (w zakresie informacji o ulgach, uprawnieniach i formach pomocy)

W Urzędzie Miasta Opola na bieżąco zamieszczane są i aktualizowane informacje o ulgach, uprawnieniach i formach pomocy dla osób z niepełnosprawnością m.in. na stronie internetowej pod linkiem:

- <https://www.opole.pl/dla-mieszkanca/sprawy-spoeczne>
- <https://www.opole.pl/dla-mieszkanca/menu/programy-spoeczne>
- <https://www.opole.pl/dla-mieszkanca/transport-osob-z-niepelnosprawnosciam>
- <https://www.opole.pl/dla-mieszkanca/wnioski-o-dofinansowanie-ze-srodkow-pfron>
- <https://www.opole.pl/dla-mieszkanca/karta-opolska-rodzina>
- <https://www.opole.pl/dla-mieszkanca/menu/profilaktyka-zdrowotna>
- <https://www.opole.pl/dla-mieszkanca/program-ochrony-zdrowia-psychicznego-dla-miasta-opola>
- <https://www.opole.pl/dla-mieszkanca/menu/dostepnosc>

C. Prowadzenie działań informacyjnych poprzez ulotki, broszury, programy w mediach o prawach i uprawnieniach osób z niepełnosprawnością

Pracownicy Wydziału Polityki Społecznej Urzędu Miasta Opola i Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Opolu udzielali informacji dotyczących praw i możliwości uzyskania pomocy przez osoby z niepełnosprawnością. Przekazywali też informacje odnośnie różnych form wsparcia, w tym również finansowego, możliwości otrzymania refundacji i bezpłatnego wypożyczenia sprzętu rehabilitacyjnego.

Pomagali również w wypełnianiu wniosków o dofinansowanie na turnusy rehabilitacyjne, w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i sprzęt rehabilitacyjny ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON).

Za pośrednictwem mediów społecznościowych na profilach: Facebook, linkedin, Instagram, Newsletter Kierunek: Dostępne Opole umieszczane były informacje o bieżących inicjatywach, projektach i działaniach. Prowadzono stronę Powiatowej Społecznej Rady do Spraw Osób Niepełnosprawnych i aktualizowano profil Programu „Opolska Rodzina” na lata 2019-2029. Również działające w strukturze Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Opolu Centrum Informacyjno - Edukacyjne „Senior w Opolu” aktywnie realizowało programy dotyczące kształtowania i rozwijania świadomości społecznej w zakresie prawidłowego postrzegania niepełnosprawności m.in. poprzez: kampanię „Opole w Rytmie Życzliwości”, współpracę, redagowania strony internetowej i prowadzenie wolontariatu.

D. Doraźne organizowanie punktów informacji dla osób z niepełnosprawnością podczas imprez miejskich z udziałem dużych grup mieszkańców

Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miasta Opola, Powiatowa Społeczna Rada do Spraw Osób Niepełnosprawnych i Centrum Informacyjno – Edukacyjnym „Senior w Opolu” organizowali tzw. „stoiska życzliwości” m.in. na wydarzeniach i imprezach takich jak: „Opolskie Dni Osób z Niepełnosprawnościami”, „Jarmark Niezwykłości”, „Opolskie Śniadanie Wielkanocne”, „Dni Seniora”, happening/piknik dla rodzin zastępczych, „Światowy Dzień Ubogich w Opolu”, gdzie można było skorzystać m.in. z poradnictwa w zakresie dofinansowania ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) w Opolu.

E. Promowanie osiągnięć osób z niepełnosprawnością

Środowiskowy Dom Samopomocy dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi „Magnolia” w Opolu:

- organizacja „Przeglądu Twórczości Artystycznej środowiskowych domów samopomocy w województwie opolskim,”
- prezentacja rękodzieła oraz twórczości artystycznej uczestników Ośrodka na licznych wydarzeniach i imprezach organizowanych przez miasto Opole, ŚDS „Magnolia” i instytucje działające na rzecz osób z niepełnosprawnością.

Fundacja „Dom Rodzinnej Rehabilitacji Dzieci z Porażeniem Mózgowym” w Opolu:

- festyn Fundacji „Dom Rodzinnej Rehabilitacji Dzieci z Porażeniem Mózgowym” – prezentacja twórczości artystycznej, teatralnej, podopiecznych Fundacji, uczestników Środowiskowego Domu Samopomocy, Warsztatu Terapii Zajęciowej, Zakładu Aktywności Zawodowej,
- działalność Galerii „Biały Kruk” – pracowni Zakładu Aktywności Zawodowej Fundacji „Dom Rodzinnej Rehabilitacji Dzieci z Porażeniem Mózgowym” w Opolu.

F. Podnoszenie świadomości społeczności lokalnej w zakresie ograniczeń i problemów osób z niepełnosprawnością

Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miasta Opola, Biuro ds. Dostępności, Koordynator ds. Dostępności, Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych w Opolu, Centrum Informacyjno-Edukacyjne „Senior” w Opolu organizowali różne działania edukacyjno - informacyjne na rzecz osób z niepełnosprawnością. Dodatkowo w zakresie dostępności odbywały się konferencje oraz szkolenia w oparciu o dokument „Standardy Dostępności w Samorządzie”. Organizowano też konkursy, w których głównym celem jest wzrost świadomości na temat osób ze szczególnymi potrzebami m.in. konkurs pn. „Opole bez barier im. Adama Pieszczyka” i przyznawanie certyfikatów.

Cel 2. Pomoc w zakresie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i sprzęt rehabilitacyjny

Zadania:

A. Prowadzenie poradnictwa dla osób z niepełnosprawnością, ich rodzin i opiekunów oraz udzielanie informacji pracownikom socjalnym i przedstawicielom organizacji pozarządowych w zakresie zasad zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne środki pomocnicze oraz sprzęt rehabilitacyjny, a także dostępu do leczenia i rehabilitacji

❖ Wydział Polityki Społecznej

Pracownicy Wydziału Polityki Społecznej Urzędu Miasta Opolu na bieżąco prowadzili poradnictwo dla osób z niepełnosprawnością i ich rodzin/opiekunów prawnych oraz udzielali informacji pracownikom socjalnym i innym organizacjom pozarządowym w zakresie zasad zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i sprzęt rehabilitacyjny, w celu ułatwienia dostępu do leczenia i rehabilitacji.

❖ Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej (MOPR) w Opolu

Pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w trakcie przeprowadzanych rodzinnych wywiadów środowiskowych z osobami z niepełnosprawnością przekazywali informacje dotyczące możliwości uzyskania dofinansowania ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) na niwelowanie skutków niepełnosprawności. Pomagali podopiecznym w uzyskaniu dofinansowania ze środków PFRON i w zakupie środków pomocniczych oraz sprzętu rehabilitacyjnego. Dystrybuowano również ulotki adresowane do osób znajdujących się w sytuacjach kryzysowych (wynikających również z niepełnosprawności) o formach pomocy, jakie można otrzymać za pośrednictwem Ośrodka. W 2025 r. z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Opolu w związku z niepełnosprawnością i długotrwałą chorobą **pomoc uzyskało 1 414 osób.**

❖ Centrum Informacyjno – Edukacyjnego „Senior w Opolu”

W ramach działalności Centrum Informacyjno – Edukacyjnego „Senior w Opolu” od 2021 r. prowadzona jest darmowa wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego dla mieszkańców miasta, w tym również dla osób z niepełnosprawnością. Osoby zainteresowane mogą skorzystać z wypożyczenia sprzętu rehabilitacyjnego, tj.: wózków inwalidzkich, podpórek czterokołowych, stałych balkoników przestawnych i kul ortopedycznych inwalidzkich łokciowych. Bezpłatna wypożyczalnia powstała dzięki współpracy Stowarzyszenia na Rzecz Integracji Środowiska Lokalnego „Chciej Chcieć” z siedzibą w Opolu, Centrum Informacyjno-Edukacyjnym „Senior w Opolu” z pozyskanych darowizn z Fundacji „LOTTO” im. Haliny Konopackiej i Fundacji PZU.

❖ Miejski Ośrodek Pomocy Osobom Bezdomnym I Uzależnionym (MOPOBiU) w Opolu

Wśród osób bezdomnych korzystających z usług Miejskiego Ośrodka Pomocy Osobom Bezdomnym i Uzależnionym w Opolu są osoby z niepełnosprawnością. W 2025 roku było 71 takich osób (24 osób bez orzeczenia i 47 osoby z orzeczeniem o niepełnosprawności). Osobom tym zapewniono możliwość korzystania z zabiegów rehabilitacyjnych przeprowadzanych przez technika rehabilitanta w Ośrodku.

Ośrodek współpracuje również z przedstawicielem medycznym „Artromedu” w Głogówku i w ramach tej współpracy w 2025 roku pozyskano sprzęt rehabilitacyjny dla osób z niepełnosprawnością, tj.: wózki inwalidzkie elektryczne (2 szt.) i manualne (3 szt.), balkoniki (4 szt.) i kule ortopedyczne 3 komplety. Nawiązano też współpracę z firmą „Pronmed”

z Chorzowa, która zaopatrzyła 4 osoby po amputacji kończyn dolnych w protezy. Placówka zaktualizowała również stronę internetową dla osób niedowidzących i słabowidzących.

❖ **Dom Pomocy Społecznej (DPS) w Opolu**

Oddany do użytku w 2024 roku budynek Domu Pomocy Społecznej (DPS) w Opolu przeznaczony jest dla osób starszych, przewlekle somatycznie chorych i osób z niepełnosprawnością. Zgodnie z wymogami standardu w placówce są już dostępne udogodnienia dla osób ze szczególnymi potrzebami m.in.: wejścia do budynku bez progów, oznaczenia dla osób niedowidzących i niewidomych, oznakowania wizualne, windy z rozsuwanymi drzwiami i pętle indukcyjne oraz sprzęt do ewakuacji osób z niepełnosprawnością. Placówka posiada też zaktualizowaną stronę internetową pod kątem zapewnienia dostępności osobom z niepełnosprawnością (zmiana szaty graficznej, wyposażenie w tekst łatwy do czytania ETR i materiały wizualne). Informacja o placówce dostępna jest również w języku migowym). Na co dzień osoby z niepełnosprawnością korzystają z specjalistycznego sprzętu, w którym wyposażono placówkę m.in. w podnośniki z opcją pionizatora, krzesła kąpielowych, łóżko-wanny i łóżka bariatrycznego oraz wagi medycznej do podnośników. Dodatkowo w ramach prowadzonej na miejscu fizjoterapii korzystają oni z licznych zabiegów rehabilitacyjnych (galwanizacji, jonosfery, interdynu, tensu, laseru, elektrostymulacji, soluxu, pola magnetycznego, diatermii krótkofalowej, ultradźwięków, masażu, inhalacji i kinezyterapii). Mają też zapewnioną opiekę pielęgniarską i lekarską oraz wsparcie socjalne i psychologiczne. Placówka zapewnia również osobom z niepełnosprawnością aktywizację i rozwój zainteresowań poprzez ich uczestnictwo w zajęciach edukacyjnych, arteterapii, ergoterapii, socjoterapii, dogoterapii i ćwiczeń rozwijających pamięć i koncentrację. Osoby z niepełnosprawnością uczestniczą w różnych wydarzeniach, uroczystościach zorganizowanych na terenie placówki i wycieczkach. Istnieje też możliwość wypożyczenia książek z zasobów Miejskiej Biblioteki Publicznej w Opolu - Filia nr 14, która znajduje się w budynku. Dom Pomocy Społecznej w Opolu na rzecz osób z niepełnosprawnością współpracuje z różnymi instytucjami m.in.: z Fundacją „Orlen” Centrum Serwisowe, Fundacją „Dr Clown”, Fundacją „L’Arche” (warsztaty wokalne), Fundacją „Wyspy pamięci” (uczestnictwo w warsztatach muzealnych). Dodatkowo w ramach akcji „List do Św. Mikołaja” organizowanej przez Fundację „Św. Mikołaj dla Seniora” osoby z niepełnosprawnością otrzymały paczki świąteczne od darczyńców.

Dom Dziennego Pobytu (DDP)

Od czerwca 2025 roku został otwarty piąty na mapie Opola Dom Dziennego Pobytu, który jest wpisany jako dział Domu Pomocy Społecznej w Opolu przy ul. Chmielowickiej 2. Placówka stanowi oazę wsparcia dla osób starszych i osób z niepełnosprawnością pragnących zachować niezależność i godność w codziennym życiu. To ośrodek wsparcia dla osób, które potrzebują częściowej opieki i pomocy w codziennym funkcjonowaniu, ale jednocześnie chcą pozostać w swoim środowisku domowym, zachowując niezależność. Dom Dziennego Pobytu oferuje bogaty program zajęć, dostosowanych do indywidualnych potrzeb i zainteresowań uczestników. W ramach jego działalności w 2025 r. organizowane były różnorodne formy aktywności od grupowych zajęć intelektualnych i edukacyjnych (treningi umysłu), przez spotkania integracyjne (cyklicznie organizowane) sprzyjające budowaniu więzi społecznych, po warsztaty artystyczne rozwijające kreatywność.

Nie zapominając o zdrowiu fizycznym podopiecznych oferowano regularne ćwiczenia wspierające sprawność i dobre samopoczucie. Osoby z niepełnosprawnością uczestniczyły również w uroczystościach zorganizowanych przez Dom Pomocy Społecznej, co rozwijało integrację społeczną uczestników DDP z mieszkańcami DPS. Placówka wraz z biblioteką prowadziła cykliczne spotkania pn. „Dyskusyjny Klub Książki”, który cieszył się dużą frekwencją. Pracownicy dbali o komfort i bezpieczeństwo, tworząc warunki sprzyjające poczuciu przynależności i satysfakcji. Udział we wszystkich formach terapii oferowanych przez placówkę jest bezpłatny, co pozwalał na korzystanie z usług niezależnie od ich sytuacji materialnej. Ośrodek stawia na holistyczne podejście do potrzeb podopiecznych, zapewniając im nie tylko wsparcie fizyczne, ale także emocjonalne i duchowe. Pobyt w Domu Dziennego Pobytu to okazja do spędzenia czasu w miłej atmosferze. Osoby z niepełnosprawnością mają możliwość nawiązania nowych znajomości, dzielenia się wspomnieniami i doświadczeniami, co zwalcza uczucie samotności, wykluczenia i izolacji, które często towarzyszą osobom z niepełnosprawnością. Mają też możliwość zakupu w placówce posiłków, które są zbilansowane i dostosowane do indywidualnych potrzeb.

B. Podział środków przeznaczonych na zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i sprzęt rehabilitacyjny

W 2025 roku utrzymywało się zwiększone zainteresowanie osób z niepełnosprawnością pomocą realizowaną z wykorzystaniem środków finansowych Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON).

Uwzględniając sytuację życiową i zdrowotną osób z niepełnosprawnością pomoc w formie dofinansowań i refundacji skierowana była do osób najbardziej jej potrzebujących. W 2025 r. na realizację zadania polegającego na zaopatrzeniu w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i sprzęt rehabilitacyjny zaplanowano środki finansowe w wysokości 1 371 948,00 zł. Do Wydziału Polityki Społecznej Urzędu Miasta Opola wpłynęły **854 wnioski osób z niepełnosprawnością**. Środki finansowe przyznano na realizację **793 wniosków** i wydatkowano kwotę w wysokości **1 371 922,65 zł**. Przyznane dofinansowania i refundacje dotyczyły głównie zakupu: aparatów słuchowych, systemów FM, protez, ortez, gorsetów, wózków inwalidzkich ręcznych i specjalnych, pionizatorów, obuwia ortopedycznego, protez piersi, materacy i poduszek przeciwoleżynowych, pieluchomajtek i zamienników, cewników, sensorów, wyrobów stomijnych, rowerów rehabilitacyjnych, łóżek rehabilitacyjnych, bieżni i rotorów. Realizację zadania w latach 2021-2025 obrazuje poniższa tabela.

Tabela 1. Podział środków PFRON na zaopatrzenie dla osób z niepełnosprawnością w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i sprzęt rehabilitacyjny w latach 2021-2025.

Lp.	Rok	Liczba złożonych wniosków	Liczba wniosków zrealizowanych	Kwota realizacji zadania
1.	2021	468	449	810 429,00 zł
2.	2022	454	374	768 665,83 zł
3.	2023	508	330	902 904,06 zł
4.	2024	715	636	1 268 444,15 zł
5.	2025	854	793	1 371 922,65 zł

Cel 3. Likwidacja barier architektonicznych, technicznych, transportowych oraz w komunikowaniu

Zadania:

A. Dostosowywanie mieszkań do indywidualnych potrzeb osób z niepełnosprawnością poprzez likwidację barier architektonicznych i technicznych

O dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych mogą ubiegać się osoby z niepełnosprawnością, które mają trudności w poruszaniu się, natomiast o dofinansowanie likwidacji barier technicznych i w komunikowaniu się osoby z niepełnosprawnością, jeżeli jest to uzasadnione potrzebami wynikającymi z ich niepełnosprawności.

W 2025 roku do Wydziału Polityki Społecznej Urzędu Miasta Opola złożono 177 wniosków o dofinansowanie likwidacji barier funkcjonalnych. Zawartych zostało **148 umów**.

Wypłacono dofinansowanie w łącznej wysokości **808 949,08 zł**, w tym do likwidacji:

- *barier architektonicznych* - 33 umowy na kwotę 347 790,36 zł,
- *barier technicznych* - 36 umów na kwotę 281 397,40 zł,
- *barier w komunikowaniu się* - 75 umów na kwotę 179 761,32 zł.

Dofinansowania dotyczyły m.in. dostosowania łazienek do potrzeb osób z niepełnosprawnością, poszerzenia otworów drzwiowych, likwidacji progów, montażu poręczy i uchwytów, zakupu podnośników wannowych, schodołazów, krzeseł i wind przyściennych, windy pionowej zewnętrznej, komputerów, smartfonów i tabletów. Realizację zadania w latach 2021-2025 obrazuje poniższa tabela.

Tabela 2. Podział środków PFRON na dofinansowanie dla osób z niepełnosprawnościami w ramach likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się w latach 2021-2025.

Lp.	Rok	Liczba złożonych wniosków	Liczba wniosków zrealizowanych	Kwota realizacji zadania
1.	2021	93	78	335 279,00 zł
2.	2022	87	76	358 069,00 zł
3.	2023	83	70	394 888,20 zł
4.	2024	96	77	496 498,80 zł
5.	2025	177	144	808 949,08 zł

Realizacja zadań z zakresu programu: - „Samodzielność-Aktywność-Mobilność!” – Mieszkanie dla absolwenta i „Samodzielność-Aktywność-Mobilność!” – Dostępne mieszkanie finansowanych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON)

• Program „Samodzielność -Aktywność-Mobilność!” - Mieszkanie dla absolwenta

W dniu 2 sierpnia 2022 r. pomiędzy Miastem Opole, a Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) zawarto umowę SAA/000001/08/D w sprawie realizacji programu „Samodzielność-Aktywność-Mobilność!” – **Mieszkanie dla absolwenta**. Celem programu był wzrost niezależności beneficjentów programu oraz ułatwienie im aktywności zawodowej i społecznej poprzez zapewnienie samodzielnego mieszkania spełniającego indywidualne kryterium dostępności osoby z niepełnosprawnością. Program skierowany był do pełnoletnich absolwentów, którzy w ciągu ostatnich 3 lat ukończyli edukację. W ramach programu beneficjent mógł skorzystać z dofinansowania do kosztów wynajmu mieszkania lub domu, wymienionych w umowie najmu na okres poszukiwania pracy i rozpoczęcia zatrudnienia do 60 miesięcy. Program „Samodzielność-Aktywność-Mobilność!” – Mieszkanie dla absolwenta realizowany był do dnia 31 grudnia 2025 r.

- **Program „Samodzielność-Aktywność-Mobilność!” – Dostępne mieszkanie**

W dniu 2 sierpnia 2022 r. pomiędzy Miastem Opole, a Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) zawarto umowę SAM/000001/08/D w sprawie realizacji programu „Samodzielność-Aktywność-Mobilność!” – **Dostępne mieszkanie**. Celem Programu jest wzrost niezależności beneficjentów oraz ułatwienie im aktywności zawodowej i społecznej poprzez zapewnienie mieszkania wolnego od barier architektonicznych, jako podstawy samodzielnego realizowania planów zawodowych i społecznych. W ramach programu osoba z niepełnosprawnością poruszająca się na wózku inwalidzkim mogła uzyskać dopłatę do zamiany mieszkania z barierami architektonicznymi na mieszkanie pozbawione barier, znajdujące się w lokalizacji umożliwiającej samodzielne opuszczenie budynku do poziomu „0” przed budynkiem. Wysokość dofinansowania stanowiła różnicę pomiędzy ceną mieszkania nabywanego i sprzedawanego. Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) publikował kwartalne wartości maksymalnej kwoty dofinansowania w danym roku realizacji programu. Beneficjent programu zamieszkały na terenie miasta Opola, mógł otrzymać w 2025 r. dofinansowanie do wysokości 99 818,00 zł. Informacja dotycząca warunków realizacji programu, w tym prezentacja programu i wzory druków, została zamieszczona na stronie internetowej www.opole.pl w zakładce: mieszkańcy/programy miejskie/programy społeczne. Program „Samodzielność-Aktywność-Mobilność!” - Dostępne mieszkanie realizowany był do 31 grudnia 2025 r.

B. Poprawa warunków społecznej komunikacji osób z niepełnosprawnością

Realizacja zadań z zakresu programu „Aktywny Samorząd” finansowanego z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON).

W dniu 10 maja 2024 r. pomiędzy Miastem Opole, a Opolskim Oddziałem Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) zawarto umowę AS3/000036/08/D w sprawie kontynuacji realizowanego od 2012 r. programu „Aktywny samorząd”. Każdego roku podpisany jest aneks do umowy określający wysokość środków przyznawanych przez Fundusz na dany rok jego realizacji. W 2025 r. kontynuowano realizację programu. Celem Programu jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo osób z niepełnosprawnością w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji. Informacja na temat warunków realizacji programu w 2025 r., w tym prezentacja programu, wzory druków i opisy poszczególnych obszarów programu, została zamieszczona na stronie internetowej www.opole.pl w zakładce sprawy społeczne/niepełnosprawni.

W ramach programu „Aktywny samorząd” osoby z niepełnosprawnością mogły uzyskać dofinansowanie do następujących obszarów wsparcia:

- **Moduł I – likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową:**

Pomoc w Module I adresowana jest do osób ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności:

1. **Obszar A - likwidacja bariery transportowej:**

zadanie 1 - pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu,

zadanie 2 - pomoc w pozyskaniu prawa jazdy kategorii B.

2. **Obszar B - likwidacja barier w dostępie do uczestnictwa w społeczeństwie informacyjnym:**

zadanie 1, 3, 4 - pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów i oprogramowania,

zadanie 2 – dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania,

zadanie 5 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego sprzętu elektronicznego.

3. **Obszar C – likwidacja bariery w poruszaniu się:**

zadanie 1 - pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym,

zadanie 2 - pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym,

zadanie 3 - pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, tj. protezy co najmniej na III poziomie jakości,
zadanie 4 - pomoc w zakupie skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego.

4. **Obszar D – pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej wnioskodawcy** poprzez zapewnienie opieki dla dziecka przebywającego w żłobku lub przedszkolu albo pod inną tego typu opieką - dziennego opiekuna, niani, lub w ramach klubu dziecięcego, punktu przedszkolnego, zespołu wychowania przedszkolnego.
5. **Obszar E – pomoc w kontynuowaniu rehabilitacji w formie wentylacji domowej**, adresowana do osób, które korzystają z koncentratora tlenu lub respiratora w ramach świadczenia udzielanego przez ośrodek domowego leczenia tlenem lub ośrodek wentylacji domowej.

W ramach Modułu I (Obszar A, B, C, D i E) pozytywnie zweryfikowano i zakwalifikowano do udzielenia dofinansowania 127 wniosków na łączną kwotę 584 517,51 zł.

• **Moduł II - pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym:**

Pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym adresowana jest do osób ze znacznym, umiarkowanym i lekkim stopniem niepełnosprawności, pobierających naukę w:

- szkole policealnej,
- kolegium,
- szkole wyższej (studia pierwszego stopnia, studia drugiego stopnia, jednolite studia magisterskie, studia podyplomowe lub doktoranckie prowadzone przez szkoły wyższe w systemie stacjonarnym/dziennym lub niestacjonarnym/wieczorowym/zaocznym lub eksternistycznym), a także do osób mających przewód doktorski otwarty poza studiami doktoranckimi.

W 2025 roku złożono 58 wniosków o dofinansowanie kosztów uzyskania wykształcenia na poziomie wyższym. **W ramach Modułu II zawarto 56 umów na łączną kwotę 206 031,75 zł.**

C. Dostosowanie transportu miejskiego do potrzeb osób z niepełnosprawnościami

❖ **Miejski Zakład Komunikacyjny sp. z o. o. (MZK) w Opolu** realizowało i kontynuowało następujące zadania i projekty:

1. Realizacja projektu „Bezpieczny transport w Aglomeracji Opolskiej” w związku z uzyskaniem dofinansowania w ramach programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027, Priorytet FEOP.03: Fundusze Europejskie na zrównoważony transport miejski województwa opolskiego, Działanie 3.2 Mobilność miejska w ZIT, w zakresie obejmującym:

- dostawę 3 szt. autobusów miejskich niskopodłogowych – 12-metrowych, fabrycznie nowych zeroemisyjnych napędzanych silnikiem elektrycznym, z rampą dla wózków inwalidzkich i miejscem do ich przewożenia w pojeździe, wyposażonych w system zapowiedzi głosowych umożliwiający korzystanie z komunikacji osobom niewidomym i niedowidzącym oraz pętlę indukcyjną wspomagającą osoby korzystające z aparatów słuchowych, opisane językiem Braille'a przyciski „STOP” znajdujące się wewnątrz autobusu oraz przyciski otwierania drzwi zamontowane na zewnątrz autobusu, tablice kierunkowe dostosowane do potrzeb osób niedowidzących, w tym dodatkową tablicę umieszczoną między I i II drzwiami na wysokości wzroku, a także piktogramy na siedzeniach pasażerskich z pierwszeństwem ich zajmowania przez osoby z niepełnosprawnością o ograniczonej zdolności ruchowej lub podróżujące z dziećmi;
- dostawę 2 szt. autobusów miejskich niskopodłogowych – 18-metrowych, fabrycznie nowych zeroemisyjnych napędzanych silnikiem elektrycznym, z rampą dla wózków inwalidzkich i miejscem do ich przewożenia w pojeździe, wyposażonych w system zapowiedzi głosowych umożliwiający korzystanie z komunikacji osobom niewidomym i niedowidzącym oraz pętlę indukcyjną wspomagającą osoby korzystające z aparatów słuchowych, opisane językiem Braille'a przyciski „STOP” znajdujące się wewnątrz autobusu oraz przyciski otwierania drzwi zamontowane na zewnątrz autobusu, tablice kierunkowe dostosowane do potrzeb osób niedowidzących,

w tym dodatkową tablicę umieszczoną między I i II drzwiami na wysokości wzroku, a także piktogramy na siedzeniach pasażerskich z pierwszeństwem ich zajmowania przez osoby z niepełnosprawnością o ograniczonej zdolności ruchowej lub podróżujące z dziećmi;

- przebudowę pętli autobusowej przy ul. Pużaka obejmującą m.in.: rozbudowę, przebudowę i remont istniejącego budynku kasy biletowej wraz z zapleczem socjalnym, budowę/remont chodników i ciągów pieszych między innymi poprzez dostęp do infrastruktury dla osób z niepełnosprawnością.
- 2. Kontynuacja realizacji projektu prowadzonego przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej pn.: „Zakup autobusów elektrycznych wraz z niezbędną infrastrukturą do ich obsługi – etap II” w ramach inwestycji: G1.3.2 „Zeroemisyjny transport zbiorowy (autobusy)”. Projekt obejmuje zakup 8 sztuk nowych zeroemisyjnych autobusów miejskich z napędem elektrycznym typu MAXI o długości 12 metrów. Autobusy będą w pełni dostosowane do przewozu osób z niepełnosprawnościami. W ramach wyposażenia zaplanowano: rampę dla wózków inwalidzkich, miejsce do przewożenia wózków inwalidzkich wewnątrz autobusu, system zapowiedzi głosowych służący m.in. osobom niewidomym i niedowidzącym oraz pętlę indukcyjną wspomagającą osoby korzystające z aparatów słuchowych, przyciski „STOP” wewnątrz autobusu opisane językiem Braille'a, przyciski otwierania drzwi zamontowane na zewnątrz pojazdu, tablice kierunkowe dostosowane do potrzeb osób niedowidzących, w tym dodatkową tablicę umieszczoną między I i II drzwiami na wysokości wzroku, a także piktogramy na siedzeniach pasażerskich z pierwszeństwem ich zajmowania przez osoby z niepełnosprawnością o ograniczonej zdolności ruchowej lub podróżujące z dziećmi.
- 3. Wykonywanie zadań własnych miasta Opola, powierzonych Spółce na podstawie Wieloletniej Umowy Wykonawczej nr 9/2025 z dnia 20.08.2025 r., w zakresie bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewozu uczniów z niepełnosprawnością zamieszkałych w mieście Opolu do szkół i ośrodków szkolno-wychowawczych poza miastem Opole.
- 4. Wprowadzenie dodatkowego oznakowania (kolorem żółtym) przycisku uruchamiającego głosowy odczyt informacji o odjazdach autobusów wyświetlanych na tablicach dynamicznej informacji pasażerskiej na przystankach autobusowych.
- 5. Udział w opiniowaniu miejskich projektów organizacji ruchu w ramach cyklicznych posiedzeń Komisji ds. Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego w zakresie obejmującym projektowanie rozwiązań mających na celu m.in. ułatwienie osobom z niepełnosprawnością korzystanie z przystanków komunikacyjnych - prace wdrożeniowe oparte na wypracowanych i powszechnie stosowanych standardach odnoszących się do odpowiedniego doboru lokalizacji przystanków, a także budowy infrastruktury przystankowej, w tym dostosowania wysokości krawężników, długości peronów oraz zastosowania żółtych pasów integracyjnych dla osób niewidomych i niedowidzących.
- 6. Działania promocyjne dotyczące informowania o dostępności komunikacji miejskiej dla osób z niepełnosprawnościami - bieżące informowanie za pośrednictwem mediów społecznościowych.
- 7. Przeprowadzenie kampanii informacyjnej w autobusach – emisja komunikatów dźwiękowych zwracających uwagę pasażerów na niezajmowanie miejsc (zwalnianie ich, jeżeli jest taka potrzeba) przeznaczonych m.in. dla osób starszych i z niepełnosprawnością, kobiet w ciąży i opiekunów z dzieckiem.
- 8. Oddanie do użytku stanowiska odpraw oraz systemu przywoławczego w Centrum Przesiadkowym dedykowanego dla osób z niepełnosprawnością.

❖ **Miejski Zarząd Dróg (MZD) w Opolu** wykonał następujące inwestycje:

1. „Rozbudowa ul. Łąkowej wraz z opracowaniem dokumentacji projektowej” – wybudowano drogę o łącznej długości 490 m, chodnik o długości 581,4 m, drogę pieszo-rowerową o długości 103,5 m, wyniesione przejścia dla pieszych, miejsca postojowe dla samochodów osobowych 64 szt., miejsca postojowe dla osób z niepełnosprawnością 8 szt., stojaki na rowery 6 szt.;
2. „Budowa drogi publicznej ul. Wrocławskiej Bis od ul. Domańskiego do mostu w Opolu” – wybudowano drogę o długości 341 m, chodnik o długości 316 m;

3. „Bezpieczny transport w Aglomeracji Opolskiej” w zakresie „Budowa odcinka drogi dla pieszych i rowerów wraz z przebudową przystanku autobusowego przy pływalni Akwarium, przy ul. Ozimskiej” – wybudowano drogę dla pieszych i rowerów o długości 83 m, chodnik o długości 282 m, zatokę autobusową z betonu cementowego oraz płytą integracyjną w kolorze żółtym na długości zatoki;
4. „Budowa, rozbudowa i przebudowa infrastruktury drogowej na rzecz terenów inwestycyjnych zlokalizowanych w Opolu – Wrzoscach” w zakresie części I – „Przebudowa DW 414 – ul. Wrocławskiej w Opolu Wrzoscach na odcinku od ronda przy stacji Orlen w km 0+096,24 do skrzyżowania z ul. Barwną”. Roboty budowlano-montażowe obejmowały m.in. wykonanie jezdni z mieszanki mineralno-bitumicznej (dł. 698 m.b.), budowę drogi dla pieszych i rowerów z nawierzchni bitumicznej (dł. 712,25 m.b.) i kostki brukowej (dł. 720,69 m.b.), 3 przejścia dla pieszych, zatokę autobusową;
5. „Przebudowa mostu nad Kanałem Młynówka w ciągu ul. Zamkowej – dokumentacja projektowa wraz z realizacją zadania” – przebudowano jezdnię o długości 38,48 m oraz chodnik o długości 38,48 m po obu stronach mostu;
6. „Budowa dedykowanego oświetlenia przejścia dla pieszych w ciągu drogi wojewódzkiej nr 454 ul. Namysłowska w ramach Marszałkowskiego programu poprawy bezpieczeństwa na przejściach dla pieszych „SUPER ZEBRA” - wykonano aktywne przejście dla pieszych wraz z nawierzchnią chodnika na długości przejścia z płyt integracyjnych w kolorze żółtym po obu stronach przejścia oraz oświetlenie;
7. „Budowa dedykowanego oświetlenia przejścia dla pieszych zrealizowane w ramach Marszałkowskiego programu poprawy bezpieczeństwa na przejściach dla pieszych „SUPER ZEBRA” – wykonano aktywne przejście dla pieszych, wykonano nawierzchnię chodnika na długości przejścia z płyt integracyjnych w kolorze żółtym po obu stronach przejścia oraz oświetlenie;
8. Przebudowa chodnika przy przejściach dla pieszych na terenie miasta Opolu 302 szt. – na części obniżono krawężniki, a na całości dodano pola uwagi;
9. Remont chodnika na ul. Chopina (prawa strona) długość 109,84 m (429,5 m²) - wyrównanie powierzchni chodnika oraz dostosowano wysokości krawężników przy przejściach dla pieszych;
10. Remont chodnika na ul. Jankowskiego etap I długość 107,40 m (358,7 m²) - wyrównanie powierzchni chodnika oraz dostosowano wysokości krawężników przy przejściach dla pieszych;
11. Remont chodnika na ul. Jagiellonów długość 360 m (596,40 m²) - wyrównanie powierzchni chodnika, dostosowano wysokości krawężników oraz wykonanie pól uwag przy przejściach dla pieszych;
12. Remont chodnika na ul. Kośnego etap I długość 155,60 m (468,10 m²) - wyrównanie powierzchni chodnika, dostosowano wysokości krawężników oraz wykonanie pól uwag przy przejściach dla pieszych;
13. Remont chodnika na ul. Matejki etap I długość 110 m (292 m²) - wyrównanie powierzchni chodnika, dostosowano wysokości krawężników oraz wykonanie pól uwag przy przejściach dla pieszych;
14. Remont chodnika na Placu Różyckiego długość 136 m (376,10 m²) - wyrównanie powierzchni chodnika, dostosowano wysokości krawężników oraz wykonanie pól uwag przy przejściach dla pieszych;
15. Remont chodnika na ul. Zakopiańskiej długość 78,6 m (158,3 m²) - wyrównanie powierzchni chodnika, dostosowano wysokości krawężników oraz przy przejściach dla pieszych;
16. Przebudowa chodnika na ul. Zagrodowej etap I długość 60 m (120 m²) - wyrównanie powierzchni chodnika;
17. Remont chodnika na ul. Księcia Jana Dobrego długość 131 m (306,50 m²) - wyrównanie powierzchni chodnika, dostosowano wysokości krawężników oraz wykonanie pól uwag przy przejściach dla pieszych;
18. Remont chodnika na ul. Chabrów długość 94 m (234,80 m²) - wyrównanie powierzchni chodnika, dostosowano wysokości krawężników oraz wykonanie pól uwag przy przejściach dla pieszych;
19. Remont peronu przystanku MZK na ul. Popiełuszki długość 40 m (80 m²) - wyrównanie powierzchni chodnika, dostosowano wysokości krawężników oraz wykonanie pól uwag na peronie;

20. Remont peronu przystanku MZK na ul. Horoszkiewicza długość 40 m (80 m²) - wyrównanie powierzchni chodnika, dostosowano wysokości krawężników oraz wykonanie pól uwag na peronie;
21. Wprowadzenie „Projektu Stałej Organizacji Ruchu” – stanowisko dla osób z niepełnosprawnością na ul. Bończyka, ul. Radziewiczówny i ul. Teligi.

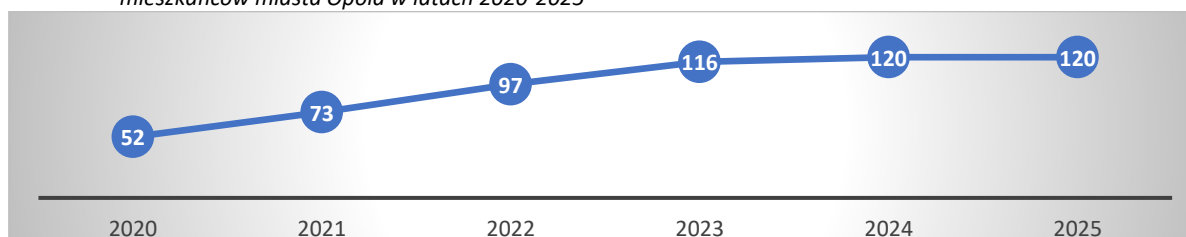
D. Prowadzenie specjalistycznego transportu dla osób z niepełnosprawnością

W dniu 13 grudnia 2024 r. pomiędzy Miastem Opole, a firmą „GROSZEK TRANS” – Marcin Groszek została zawarta umowa o świadczenie usług transportu specjalistycznego dla osób z niepełnosprawnościami - mieszkańców miasta Opola mających trudności w poruszaniu się (umowa CRU – 002112/24) zawarta na okres od 1 stycznia 2025 r. do 31 grudnia 2026 r. Usługa transportowa była świadczona pięcioma pojazdami przystosowanymi do przewozu osób z niepełnosprawnościami, w tym osób poruszających się na wózkach inwalidzkich. Osoby te dowożone były m.in. do pracy, na uczelnię, placówek służby zdrowia, rehabilitację, sklepów, restauracji, kina w dni robocze tj.: od poniedziałku do piątku w godz. od 06:00 do 18:00 - usługę świadczyły 5 pojazdów, a w godz. od 18:00 do 22:00 - usługę świadczyły 2 pojazdy. W 2025 roku do skorzystania z usługi transportu specjalistycznego uprawnionych było **504 mieszkańców miasta Opola**, dla których **wykonano 22 659 kursów**. Realizację zadania w latach 2021 – 2025 obrazuje poniższa tabela.

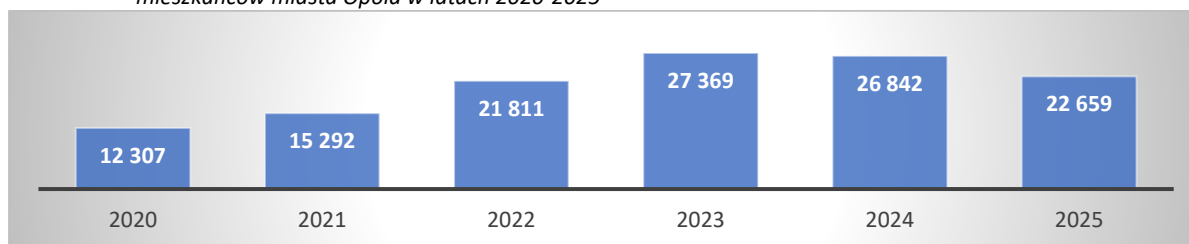
Tabela 3. Liczba wykonanych kursów w ramach usługi transportu specjalistycznego dla osób z niepełnosprawnością - mieszkańców miasta Opola mających trudności w poruszaniu się

Miesiąc	Liczba kursów				
	2021 r.	2022 r.	2023 r.	2024 r.	2025 r.
Styczeń	1 533	605	1592	2352	2141
Luty	1 426	838	1556	2368	1875
Marzec	786	1 243	1957	2697	2100
Kwiecień	117	1 045	1757	2149	2082
Maj	266	1 328	1844	2359	1922
Czerwiec	1 205	1 391	1920	2324	1806
Lipiec	1 604	1 581	1875	2314	2052
Sierpień	1 086	1 074	1378	2114	1348
Wrzesień	1 573	1 647	1973	2188	2024
Październik	1 463	1 549	2011	2314	1994
Listopad	634	1 494	2031	2316	1668
Grudzień	614	1497	1917	1874	1647
ŁĄCZNIE	12 307	15 292	21 811	27 369	22 659

Wykres 1. Średnia miesięczna ilość osób korzystających z usługi transportu specjalistycznego dla osób z niepełnosprawnością - mieszkańców miasta Opola w latach 2020-2025

Wykres 2. Liczba kursów wykonanych w ramach usługi transportu specjalistycznego dla osób z niepełnosprawnością - mieszkańców miasta Opola w latach 2020-2025

Na realizację zadania pn. „Świadczenie usług transportu specjalistycznego dla osób z niepełnosprawnościami – mieszkańców miasta Opola mających trudności w poruszaniu się” w 2025 r. wydatkowano z budżetu miasta Opola śródki w wysokości: **1 054 200,00 zł.**

E. Zapewnienie dostępności architektonicznej, cyfrowej oraz informacyjno - komunikacyjnej dla osób ze szczególnymi potrzebami

Do polskiego porządku prawnego weszła nowa, przełomowa ustawa o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami. Stwarza ona ramy prawno-organizacyjne do urzeczywistnienia idei dostępności w naszym kraju, nakładając na wszystkie podmioty publiczne obowiązek zapewnienia dostępności w aspekcie architektonicznym, cyfrowym i informacyjno – komunikacyjnym. Przepisy zawarte w ustawie mają na celu stworzenie osobom ze szczególnymi potrzebami, czyli osobom z niepełnosprawnością, seniorom, kobietom w ciąży czy nawet osobie z dużym bagażem, warunków do bardziej samodzielnego i komfortowego korzystania z budynków i usług administracji publicznej, a także innych podmiotów publicznych (np. szkół, instytucji kultury, placówek służby zdrowia i itp.). Zgodnie z art. 6 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami minimalne wymagania służące zapewnieniu dostępności obejmują:

- 1) w zakresie dostępności architektonicznej:
 - a) zapewnienie wolnych od barier poziomych i pionowych przestrzeni komunikacyjnych budynków,
 - b) instalację urządzeń lub zastosowanie środków technicznych i rozwiązań architektonicznych w budynku, które umożliwiają dostęp do wszystkich pomieszczeń, z wyłączeniem pomieszczeń technicznych,
 - c) zapewnienie informacji na temat rozkładu pomieszczeń w budynku, co najmniej w sposób wizualny i dotykowy lub głosowy,
 - d) zapewnienie wstępu do budynku osobie korzystającej z psa asystującego, o którym mowa w art. 2 pkt 11 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
 - e) zapewnienie osobom ze szczególnymi potrzebami możliwości ewakuacji lub ich uratowania w inny sposób.
- 2) w zakresie dostępności cyfrowej – wymagania określone w ustawie z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych.
- 3) w zakresie dostępności informacyjno-komunikacyjnej:
 - a) obsługę z wykorzystaniem środków wspierających komunikowanie się, o których mowa w art. 3 pkt 5 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się, lub przez wykorzystanie zdalnego dostępu online do usługi tłumacza przez strony internetowe i aplikacje,
 - b) instalację urządzeń lub innych środków technicznych do obsługi osób słabosłyszących, w szczególności pętli indukcyjnych, systemów FM lub urządzeń opartych o inne technologie, których celem jest wspomaganie słyszenia,

- c) zapewnienie na stronie internetowej danego podmiotu informacji o zakresie jego działalności – w postaci elektronicznego pliku zawierającego tekst odczytywalny maszynowo, nagrania treści w polskim języku migowym oraz informacji w tekście łatwym do czytania,
- d) zapewnienie, na wniosek osoby ze szczególnymi potrzebami, komunikacji z podmiotem publicznym w formie określonej w tym wniosku.

Zarządzeniem Nr OR-I.0050.131.2024 Prezydenta Miasta Opola z dnia 26 lutego 2024 r. został **wyznaczony Koordynator ds. dostępności**. Do zakresu działania Koordynatora należy:

- 1) realizacja zadań służących zapewnieniu dostępności zgodnie z wymaganiami określonymi w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami,
- 2) monitorowanie działalności Urzędu Miasta Opola w zakresie zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami,
- 3) podejmowanie działań prowadzących do zwiększania dostępności Urzędu Miasta Opola dla osób ze szczególnymi potrzebami;
- 4) wsparcie osób ze szczególnymi potrzebami w dostępie do usług świadczonych przez Urząd Miasta Opola,
- 5) przygotowanie i koordynacja wdrożenia planu działania na rzecz poprawy zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami,
- 6) prowadzenie działań na rzecz promocji dostępności,
- 7) prowadzenie analiz i opracowań oraz określanie wytycznych w obszarze zapewniania dostępności,
- 8) rozpatrywanie wniosków o zapewnienie dostępności,
- 9) współdziałanie z komórkami organizacyjnymi Urzędu i miejskimi jednostkami organizacyjnymi w zakresie zadań, o których mowa w pkt. 1-8.

Dodatkowo Decyzją Nr OR-I.120.2.3.2025 Prezydenta Miasta Opola z dnia 31 stycznia 2025 r. został powołany **Zespół ds. dostępności**. Do zadań Zespołu należy:

- 1) współpraca z koordynatorem do spraw dostępności w zakresie realizacji zadań zgodnie z wymaganiami określonymi w art. 6 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami,
- 2) współpraca z koordynatorem do spraw dostępności w zakresie realizacji zadań w obszarze dostępności świadczonych usług tj.:
 - a) zapewnienie równości szans i niedyskryminacji w kontakcie z urzędnikiem;
 - b) zapewnienie optymalnego, dla osoby korzystającej z usługi, sposobu komunikowania się z uwzględnieniem środków wspomagających komunikowanie się;
 - c) analiza komunikatów dostępnych na stronach internetowych pod kątem ich dostępności i zrozumienia przez wszystkich;
 - d) wyposażenie urzędników w wiedzę niezbędną w kontakcie z osobami o różnego rodzaju potrzebach wynikających z niepełnosprawności.
- 3) współpraca z koordynatorem do spraw dostępności przy monitorowaniu zadań związanych z wdrożeniem planu działania w zakresie zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami,
- 4) przedstawianie propozycji zmian i opiniowanie aktów prawnych i innych dokumentów dotyczących zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami,
- 5) prowadzenie działań na rzecz promocji dostępności,
- 6) współpraca z koordynatorem ds. dostępności przy prowadzeniu analiz i opracowań oraz określanie wytycznych w obszarze zapewniania dostępności.

Zadania zrealizowane:

❖ Biuro ds. Dostępności Urzędu Miasta Opola

- 1) w zakresie dostępności architektonicznej:
 - zakup sprzętu do ewakuacji osób z różnymi potrzebami, w tym osób z niepełnosprawnością (4 szt. krzesełek transportowych płachtowych TRM-71) wraz z szafkami w celu ich zdeponowania.

- system nawigacji zewnętrznej i wewnętrznej „YourWay Beep” (znaczniki głosowe) w budynkach Urzędu Miasta.

Do budynków, w których Urząd Miasta Opola prowadzi swoją działalność zostało zakupionych i zamontowanych 35 szt. „YourWay Beep” (system nawigacji dedykowany m.in. dla osób niewidzących i słabowidzących).

Znacznik sygnalizuje swoją obecność poprzez dźwięk tonowy emitowany bezpośrednio przez nadajnik oraz za pomocą urządzeń mobilnych z zainstalowaną aplikacją YourWay.

System „YourWay Beep” znajduje się w budynkach:

- Ratuszu;
- Centrum Usług Publicznych;
- Centrum Dialogu Obywatelskiego;
- przy Pl. Wolności.

2) pozostałe zadania:

a) „Standardy Dostępności w Samorządzie”

Zarządzeniem nr OR-I.0050.292.2025 Prezydenta Miasta Opola z dnia 23 kwietnia 2025 roku zostały wprowadzone „Standardy Dostępności w Samorządzie”. Standardy obejmują takie obszary jak:

- dostępność architektoniczna,
- dostępność cyfrowa,
- dostępność informacyjno-komunikacyjna,
- obsługa klientów, w tym osób ze szczególnymi potrzebami,
- zatrudnianie.

„Standardy Dostępności w Samorządzie” to dokument zawierający zestaw wskazówek, wytycznych i dobrych praktyk dotyczących zapewniania lub poprawy dostępności usług publicznych świadczonych przez samorząd terytorialny. Publikacja powstała w ramach projektu „Dostępny samorząd 2.0”, realizowanego przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz partnerów: Fundację Instytut Rozwoju Regionalnego, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) i Śląski Związek Gmin i Powiatów. Publikacja udostępniana jest na licencji Creative Commons - Uznanie autorstwa 4.0 Polska.

Biuro ds. Dostępności Urzędu Miasta Opola w dniu 24 czerwca 2025 r. zorganizowało spotkanie informacyjne wprowadzające do zagadnień zawartych w dokumencie pn. „Standardy Dostępności w Samorządzie” dla naczelników komórek organizacyjnych Urzędu Miasta Opola i dyrektorów miejskich jednostek organizacyjnych. O znaczeniu standardów i wytycznych opartych na zasadach projektowania uniwersalnego (dostępności architektonicznej) opowiedzieli eksperci: dr inż. arch. Pani Paulina Tota-Stawarczyk z Fundacji Polska Bez Barrier, dr inż. arch. Pan Marcin Gałkowski z Politechniki Opolskiej i Pani Joanna Piwowońska – Dyrektor ds. Projektów Strategicznych - Fundacja Instytut Rozwoju Regionalnego.

b) Procedura obsługi osób ze szczególnymi potrzebami w Urzędzie Miasta Opola

Zarządzeniem Nr OR-I.0050.725.2025 Prezydenta Miasta Opola z dnia 2 grudnia 2025 r. została wprowadzona Procedura obsługi osób ze szczególnymi potrzebami w Urzędzie Miasta Opola. Procedura określa standard obsługi osób ze szczególnymi potrzebami pod kątem zapewniania dostępności w Urzędzie Miasta Opola w świetle ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami. Celem wprowadzenia procedury obsługi osób ze szczególnymi

potrzebami jest stworzenie Urzędu przyjaznego i dostępnego oraz traktowanie osób ze szczególnymi potrzebami w sposób zapewniający im poczucie bezpieczeństwa i komfortu. W procedurze znajdują się podstawowe informacje pomocne w obsłudze osób ze szczególnymi potrzebami. Są to wskazówki, które pomogą zapewnić podstawową dostępność usług i procesów.

c) Dotacja celowa – „Prosty język. Poradnik dla osób pracujących w Urzędzie Miasta Opola oraz Miejskich Jednostkach Organizacyjnych”

Miasto Opole podpisało z Uniwersytetem Opolskim umowę na dofinansowanie zadania pn. „Prosty język. Poradnik dla osób pracujących w Urzędzie Miasta Opola oraz Miejskich Jednostkach Organizacyjnych”. Zadanie obejmowało:

- 1) analizę pism urzędowych Urzędu Miasta Opola i Miejskich Jednostek Organizacyjnych (analizę językową i analizę struktury tekstów),
- 2) opracowanie publikacji w formie cyfrowej „Prosty język. Poradnik dla osób pracujących w Urzędzie Miasta Opola oraz Miejskich Jednostkach Organizacyjnych” (zbioru wskazówek, które będą mogły być wykorzystane w codziennej pracy urzędników i pracowników miejskich jednostek organizacyjnych),
- 3) przygotowanie infografiki edukacyjnej (plik cyfrowy), stanowiący element na temat prostego języka.

d) Podpisane „Deklaracji Prostego Języka”

Urząd Miasta Opola dołączył do sygnatariuszy „Deklaracji Prostego Języka”. W Warszawie odbyło się „VII Forum Prostego Języka”, organizowane przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej. To wyjątkowe spotkanie językoznawców, urzędników, ekspertów i pasjonatów jasnej komunikacji połączone z obchodami 15-lecia prostego języka w Polsce. Podczas wydarzenia aż 12 nowych instytucji, tj.:

- Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej,
- Agencja Wywiadu,
- Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów,
- Urząd Transportu Kolejowego,
- Świętokrzyski Urząd Wojewódzki w Kielcach,
- Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Poznaniu/ Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Poznaniu,
- Urząd Miasta Siemianowice Śląskie,
- Instytut Badań Edukacyjnych – Państwowy Instytut Badawczy,
- Krajowy Instytut Dostępności dla Osób z Niepełnosprawnościami,
- Akademia Leona Koźmińskiego - Koźmiński University,
- Polfa Tarchomin S.A

podpisało „Deklarację Prostego Języka” – w tym również **Urząd Miasta Opola**.

e) Inicjatywa lokalna pn.: „Dostępne Opole - kreatywnie czas spędzamy”

W związku z umową nr CRU-000093/25 realizowane było zadanie w ramach inicjatywy lokalnej o nazwie: „Dostępne Opole - kreatywnie czas spędzamy” w ramach, którego został zakupiony sprzęt do gier do dla osób niewidomych i słabowidzących (48 szt.). Zakupiono m.in.: karty do gry w „Uno” z oznaczeniami brajlowskimi i dotykowe kostki „Rubika” oraz szachy i warcaby dotykowe.

W dniu 25 czerwca 2025 r. w Centrum Informacyjno-Edukacyjnym „Senior w Opolu” odbył się „Turniej gier planszowych” z wykorzystaniem gier inkluzywnych. Był to pierwszy z dwóch planowanych turniejów. Wydarzenie kierowane było do wszystkich pasjonatów gier planszowych, przybliżające ideę gier inkluzywnych, którego celem jest zwiększenie dostępności gier wśród osób ze szczególnymi potrzebami.

Natomiast drugi turniej odbył się w dniu 4 września 2025 roku w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Opolu w ramach „Opolskich Dni Osób z Niepełnosprawnościami”.

f) Inicjatywa lokalna pn.: „Dostępne Opole – zakup komfortki plenerowej”

W ramach inicjatywy lokalnej miasta Opola „Dostępne Opole” było realizowane zadanie o nazwie: „Zakup komfortki plenerowej”. W tym zakresie zakupiono wyposażenie i wykonano pod zamówienie namiot.

Dzięki zakupie komfortki plenerowej przeznaczonej przede wszystkim dla osób, które ze względu na wiek, niepełnosprawność i chorobę wymagają kilka razy dziennie zmiany środków chłonnych lub innych związanych z tym czynności najczęściej wykonywanych w pozycji leżącej (to także miejsce, w którym można bezpiecznie i w prywatności przyjąć dawkę insuliny czy podać leki w sytuacjach nagłych) mają szansę na integrację ze społeczeństwem podczas różnego rodzaju wydarzeń, organizowanych w naszym mieście. Dodatkowo realizując zadanie pn. „Dostępne Opole” miasto Opole dołączyło do tzw. koalicji „Przewijamy Polskę” – miejsc na mapie kraju, zapewniających w przestrzeni publicznej pomieszczenia, w których seniorzy i osoby z niepełnosprawnością mogą dokonać czynności pielęgnacyjno-higienicznych w wygodny i bezpieczny sposób.

g) Porozumienia o współpracy

W 2025 r. miasto Opole podpisało **5 porozumień** o współpracy przy wdrażaniu w Urzędzie Miasta Opola i nadzorowanych miejskich jednostkach organizacyjnych zapisów ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (DGA S.A., WARTOO Spółka z o.o., Fundacją „Mały Krok”, Polskim Związkiem Głuchych - Oddział Opolski i Uniwersytetem Opolskim). Od roku 2024 Miasto Opole podpisało łącznie **17 porozumień** o ww. współpracy.

Ponadto zostało podpisane porozumienie z Wydziałem Prawa i Administracji Uniwersytetu Opolskiego o współpracy w sprawie **nieodpłatnej pomocy prawnej** dla osób ze szczególnymi potrzebami w mieście Opolu.

Studenci działający w ramach Kliniki Prawa świadczą dla osób ze szczególnymi potrzebami bezpłatne porady prawne podczas dyżurów w ramach:

- prawa administracyjnego,
- prawa pracy i ubezpieczeń społecznych,
- prawa i postępowania cywilnego,
- prawa rodzinnego i opiekuńczego,
- prawa karnego i penitencjarnego.

Szczegółowe informacje pod linkiem: <https://www.opole.pl/dla-mieszkanca/nieodplatna-pomoc-prawna-dla-osob-ze-szczegolnymi-potrzebami-w-miescie-opolu>

h) Konferencje:

• Spotkanie pn. „Innowacje społeczne Inkubator Wielkich Jutra. Dostępność+”

W dniu 23 stycznia 2025 r. w siedzibie Ratusza odbyło się spotkanie z ekspertkami „Inkubatora Wielkich Jutra”, działającego na zlecenie Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej w obszarze szeroko rozumianej dostępności. Warto zaznaczyć, że z końcem grudnia 2024 r. podpisane zostało porozumienie o współpracy pomiędzy Miastem Opola, a DGA S.A. w związku z realizowanym przez DGA S.A. projektem „Inkubator Innowacji Społecznych Wielkich Jutra Dostępność+”. Wydarzenie było pierwszym wspólnym działaniem w ramach przyjętych zasad partnerstwa. „Inkubator Wielkich Jutra”, który wspiera fundacje, stowarzyszenia, grupy nieformalne, instytucje i indywidualne osoby, które dążą do poprawy dostępności i jakości życia osób ze szczególnymi potrzebami. Oferuje granty do 100 tys. zł, warsztaty, specjalistyczne doradztwo, networking i bezpłatne konsultacje ekspertów, pomagając w realizacji i promocji innowacyjnych pomysłów.

• **Opolskie Forum Koordynatorów Dostępności**

Biuro ds. Dostępności Urzędu Miasta Opola w dniu 15 maja 2025 r. zorganizowało „Opolskie Forum Koordynatorów Dostępności” w ramach „Światowego Dnia Świadomości Dostępności”.

Wydarzenie kierowane było m.in. do koordynatorów dostępności urzędów gmin z województwa opolskiego oraz osób zawodowo związanych z zapewnieniem dostępności w jednostkach samorządu terytorialnego. „Opolskie Forum Koordynatorów Dostępności” to regionalne przedsięwzięcie wspierające rozwój kadr urzędów gmin w obszarze wdrażania dostępności. Spotkanie zainicjowało sieć kontaktów wśród koordynatorów ds. dostępności w gminach z województwa opolskiego i specjalistów ds. dostępności. Zadaniem forum było również podniesienie kompetencji pracowników w oparciu o wykłady ekspertów. Spotkanie składało się z dwóch części: teoretycznej i warsztatowej, gdzie poruszone zostały tematy związane z rolą koordynatora ds. dostępności i sposobami wdrażania standardów w jednostkach samorządu terytorialnego.

Transmisja online: Opolskie Forum Koordynatorów Dostępności

• **Regionalna konferencja w Opolu: „Wielkie spotkanie niewidomych, słabosłyszących i ich bliskich” pod hasłem: „Jesteśmy razem - aktywni i ciekawi świata!”**

Fundacja Szansa - Jesteśmy Razem w partnerstwie z Biurem ds. Dostępności Urzędu Miasta Opola w dniu 13 czerwca 2025 r. zorganizowała regionalną konferencję w Opolu „Wielkie spotkanie niewidomych, słabosłyszących i ich bliskich” pod hasłem: „Jesteśmy razem – aktywni i ciekawi świata!”.

Regionalna konferencja „REHA FOR THE BLIND IN POLAND” - to wydarzenie, organizowane co roku jako uroczyste podsumowanie tego, co udało się zrealizować na rzecz osób niewidomych mieszkańców regionu. W 2025 r. w ramach konferencji odbyły się też prelekcje o szeroko rozumianej dostępności, m.in.: podsumowane zostały konsultacje społeczne, które były prowadzone w Opolu w 2024 r. przez Fundację „Rozwoju Edukacji Empatycznej” i Fundację „GEKO”. Głos zabrała także Pani Alicja Stelmaszczyk, która opowiedziała o swojej wyprawie na Kilimandżaro z perspektywy osoby niewidomej.

Podczas konferencji nastąpiło również rozstrzygnięcie konkursu „Idol 2025”, którego celem jest:

- promocja nowoczesnej rehabilitacji osób z dysfunkcją wzroku,
- przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu,
- wspieranie aktywności zawodowej i integracji społecznej,
- promowanie równych szans i dostępności informacji,
- wzmacnianie obecności osób z niepełnosprawnością wzroku w mediach.

Biuro ds. Dostępności Urzędu Miasta Opola otrzymało pierwsze miejsce w kategorii: „Instytucja otwarta dla Niewidomych”.

- **Konferencja „Dostępne Opole. Kierunek: Prosty język”**

W dniu 5 września 2025 r. w ramach „Opolskich Dni Osób z Niepełnosprawnościami” została zorganizowana konferencja „Dostępne Opole. Kierunek: Prosty język”. Podczas spotkania przedstawiono perspektywy naukowe oraz doświadczenia zawodowe urzędników w upraszczaniu pism na przykładzie Opola, Poznania i Wrocławia. Transmisja online wydarzenia pod linkiem:

<https://www.youtube.com/live/mmhSPOEg9Sw>

Konferencja była podzielona na dwie części:

➤ naukową, podczas której wystąpili:

- prof. UAM dr hab. Pan Jarosław Liberek, (Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu): „Prosty język a norma współczesnej polszczyzny i uzus”,
- prof. dr hab. Pani Jolanta Nocoń, (Uniwersytet Opolski): „Prosty język, a gatunek tekstu administracyjnego”,
- dr Pani Marta Śleziak, (Pracownia Prostej Polszczyzny, Uniwersytet Wrocławski): „Półtorej dekady upraszczania. Wrocławska szkoła prostego języka”,
- dr hab. Pani Karolina Ruta-Korytowska, (Uniwersytet A. Mickiewicza w Poznaniu): „Prosty język, czyli łatwy? Dostępność informacyjno-komunikacyjna w administracji publicznej – między teorią a praktyką”,
 - branżową, w której wystąpili:
- Pan Michał Łakomski - Dyrektor Biura Cyfryzacji i Cyberbezpieczeństwa, Pełnomocnik Prezydenta ds. Smart City, Urząd Miasta Poznania,
- Pani Monika Marczyk - Naczelnik Wydziału Projektowania Treści i Wydawnictw, Gabinet Prezesa, Zakład Ubezpieczeń Społecznych,
- Pani Elżbieta Kaczorowska-Rams - Zastępca Dyrektora ds. Dochodów Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Opolu,
- Pan Tomasz Dłubak - Dyrektor Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Oddziału Opolskiego,
- Pan Łukasz Sowada - Zastępca Prezydenta Miasta Opola.

i) Szkolenia:

Biuro ds. Dostępności Urzędu Miasta Opola w 2025 r. zorganizowało następujące szkolenia:

- W dniu **18 marca 2025 r.** we współpracy z Polskim Związkiem Głuchych - Oddział Opolski zorganizowało szkolenie z zasad savoir-vivre wobec osób g/Głuchych lub z dysfunkcją słuchu. Szkolenie dedykowane było do pracowników, którzy mają jako pierwsi kontakt z bezpośrednią obsługą klienta w budynkach, gdzie swoją działalność prowadzi Urząd Miasta Opola.

- W dniu **25 marca 2025 r.** wraz z Wydziałem Informatyki Urzędu Miasta Opola zorganizowało w Ratuszu szkolenie z dostępności cyfrowej - stosowanie tekstów alternatywnych w elementach graficznych na stronach internetowych. Spotkanie składało się z części teoretycznej i praktycznej.

Na podstawie zdobytej wiedzy uczestnicy szkolenia przygotowywali własne opisy alternatywne do wyświetlanych zdjęć na prezentacji. Przetestowano także jak z opisami alternatywnymi radzą sobie narzędzia sztucznej inteligencji. W szkoleniu udział wzięli przedstawiciele z miejskich jednostek organizacyjnych i wydziałów Urzędu Miasta Opola.

- W dniu **15 kwietnia 2025 r.** odbyło się kolejne szkolenie z dostępności cyfrowej - stosowanie tekstów alternatywnych w elementach graficznych stron internetowych.

- W dniu **30 maja 2025 r.** wspólnie z „Niewidzialną Przestrzeń/WARTOO” Sp. z o.o. zorganizowało szkolenie z zasad savoir-vivre wobec osób z niepełnosprawnością. Uczestnicy mieli możliwość zadawania pytań, jak powinni się zachowywać wobec osób niewidomych i poruszających się na wózkach, co wypada, czego należy unikać, tak aby obie strony czuły się dobrze i komfortowo. Szkolenie miało również wymiar praktyczny. Podczas ćwiczenia w parach jedna osoba miała założoną opaskę na oczy, żeby doświadczyć poruszanie się w ciemności, a druga osoba była jej przewodnikiem. Kolejnym ćwiczeniem było poruszanie się na wózku dla osób z niepełnosprawnością ruchową po budynku Centrum Usług Publicznych. Można było zobaczyć jakie bariery i udogodnienia spotyka osoba na swojej drodze, w jaki sposób można pomóc, w jaki zaszkodzić.

- W dniach **16 i 18 czerwca 2025 r.** odbyły się szkolenia z tworzenia dokumentów dostępnych cyfrowo w MS WORD i MS EXCEL, które poprowadziła Pani Iwona Niedojadło z Fundacji „Flexi Mind”. Szkolenie miało wymiar zarówno teoretyczny jak i praktyczny.

Podczas dwóch dni uczestnicy dowiedzieli się:

- jakie są wymogi dostępności cyfrowej dla dokumentu,
- jak planować dostępność cyfrową dokumentu,
- jak tworzyć dostępne dokumenty tekstowe w edytorze MS Word,
- jak tworzyć dostępne arkusze kalkulacyjne w MS Excel.

- **Szkolenie z zasad savoir-vivre wobec osób z niepełnosprawnościami - część druga**

W dniu **15 października 2025 r.** - Międzynarodowy Dzień Białej Łaski. Z tej okazji Biuro ds. Dostępności Urzędu Miasta Opola wspólnie z pracownikami „Niewidzialnej Przestrzeni” zorganizowało szkolenie z zasad savoir-vivre wobec osób z niepełnosprawnością, w tym w szczególności wobec osób niewidomych i niedowidzących. Uczestnicy szkolenia mogli sami spróbować poruszać się z zamkniętymi oczami i posługując się białą łaską.

- **Szkolenia z wdrażania „Standardów Dostępności w Samorządzie”**

W dniu 15 maja 2025 r. weszło w życie Zarządzenie nr OR-I.0050.292.2025 Prezydenta Miasta Opola z dnia 23 kwietnia 2025 roku w sprawie stosowania „Standardów Dostępności w Samorządzie”. Natomiast w dniu **24 czerwca 2025 r.** odbyło się pierwsze spotkanie odnoszące się do „Standardów Dostępności w Samorządzie”. Dokument jest zestawem wskazówek, wytycznych i dobrych praktyk dotyczących zapewniania lub poprawy dostępności usług publicznych świadczonych przez samorząd terytorialny. Było to pierwsze spotkanie, którym celem było wskazanie jak wdrażać standardy dostępności w mieście Opolu. Poniżej wykaz przeprowadzonych szkoleń z ww. dokumentu w 2025 r.

Liczba osób, które wzięły udział w szkoleniu					
Lp.	data	łączna ilość	UM	MJO	
1	28.08.2025	18	3	15	
2	29.09.2025	15	13	2	
3	30.09.2025	13	6	7	
4	27.10.2025	16	4	12	
5	28.10.2025	20	0	20	
6	18.11.2025	13	0	13	
7	19.11.2025	16	9	7	
suma		111	35	76	

j) Akcje edukacyjne, konkursy i pozostałe działania

- **Program „Słoneczniki Ukryte Niepełnosprawności”**

W marcu 2025 r. odbyło się oficjalne uruchomienie globalnego Programu „Słonecznik Ukryte Niepełnosprawności” w Polsce. Urząd Miasta Opola również przyłączył się do udziału w tym wydarzeniu. Program „Słonecznik Ukryte Niepełnosprawności” to inicjatywa o międzynarodowym zasięgu, która wspiera osoby żyjące z ukrytymi niepełnosprawnościami oraz pomaga przedsiębiorstwom, organizacjom i administracji publicznej w tworzeniu przyjaznego środowiska dla tych osób. Celem programu jest też zwiększanie świadomości społecznej na temat ukrytych niepełnosprawności, promowanie empatii i budowanie bardziej inkluzywnego społeczeństwa.

Do akcji przyłączyły się również instytucje kultury, tj. : Opolski Teatr Lalki i Aktora, Narodowe Centrum Polskiej Piosenki w Opolu, „Fundacja Szansa - Jesteśmy Razem”, „Fundacja Rozwoju Edukacji Empatycznej” i Zakład Komunalny Opole. W kolorach żółto - zielonych zobaczyliśmy: Stadion Opolski, Amfiteatr „Tysiąclecia”, ekran przed Opolskim Teatrem Lalki i Aktora oraz trąbę na ul. Krakowskiej.

- **Konkurs Plastyczny „Moje miasto – słucham dźwięków, dotykam faktur”**

Biuro ds. Dostępności Urzędu Miasta Opola, Galeria Sztuki Współczesnej w Opolu, Miejska Biblioteka Publiczna w Opolu oraz Centrum "Senior w Opolu" zorganizowali konkurs literacko-plastyczny „Moje miasto – słucham dźwięków, dotykam faktur”.

Celem konkursu było upowszechnianie i rozwijanie wiedzy na temat niepełnosprawności wzroku. To kolejne działanie realizowane w ramach prowadzonej w mieście Opola kampanii pn. „Opole w Rytmie Życzliwości”, której celem jest promowanie życzliwości i edukacja społeczna w obszarze szeroko rozumianej dostępności.

Działania realizowane w ramach kampanii „Opole w Rytmie Życzliwości” mają na celu m.in. upowszechnianie i rozwijanie wiedzy m.in. na temat niepełnosprawności, a także wpływają na zmianę postaw społecznych wobec osób ze szczególnymi potrzebami, które tworzą atmosferę tolerancji, zrozumienia i życzliwości wobec tych osób, a także przeciwdziałają ich dyskryminacji.

W pierwszym etapie konkursu literacko-plastycznego pt. „Moje miasto – słucham dźwięków, dotykam faktur” uczniowie klas 4-7 ze szkół podstawowych wzięli udział w zajęciach edukacyjnych, którego celem było zorganizowanie i przeprowadzenie w „Niewidzialnej Przestrzeni”- poznania wystawy w ciemności oraz propagowanie wiedzy na temat niepełnosprawności wzroku. Łącznie udział wzięło 10 grup (110 uczniów), które poznawały wystawę w ciemności.

Następnie w ramach zabawy uczniowie mogli zapoznać się z grami planszowymi dedykowanymi dla osób z niepełnosprawnością wzroku. Drugim etapem, który trwał do końca czerwca było wykonanie przez uczniów prac plastycznych - tyflografiki (obrazów do poznania dotykowego) wraz z przygotowaniem opisu słownego zawartości wizualnej tyflografiki.

Natomiast w dniu 8 września 2025 r. odbył się wernisaż konkursu literacko – plastycznego „Moje miasto – słucham dźwięków, dotykam faktur” w Galerii Sztuki Współczesnej w Opolu, podczas którego poznano zwycięzców konkursu. Szczegółowe informacje na stronie internetowej Urzędu Miasta Opola pod linkiem:

<https://www.opole.pl/dla-mieszkanca/wernisaz-konkursu-literacko-plastycznego-moje-miasto-slucham-dzwiekow-dotykam-faktur>.

- **„Opole bez barier – konkurs imienia Adama Pieszczyka” – edycja 2025**

Podczas pikniku „Opole w Rytmie Życzliwości”, który odbył się 16 maja 2025 r., poznaliśmy laureatów konkursu: „Opole bez barier im. Adama Pieszczyka”. Celem konkursu było wyróżnienie i promowanie miejsc w Opolu, w których osoby ze szczególnymi potrzebami mogą korzystać z najwyższej jakości usług kierowanych do nich. Kategorie konkursowe obejmowały: usługi publiczne, zdrowie, kulturę i rekreację, gastronomię, usługi różne, aktywizację społeczną lub zawodową.

W ramach konkursu nagradzane były instytucje publiczne, organizacje pozarządowe, podmioty i osoby prowadzące działalność gospodarczą, które wykazały, że prowadzona działalność przyczynia się do przełamywania barier: architektonicznych, komunikacyjnych, ekonomicznych, społecznych, z którymi borykają się osoby ze szczególnymi potrzebami.

Laureatami ww. nagrody zostali:

1. Centrum Usług Publicznych,
2. Centrum Zdrowia w Opolu Sp. z o.o.,
3. Muzeum Polskiej Piosenki w Opolu,
4. Politechnika Opolska,
5. Smażalnia ryb „Sola”,
6. Narodowe Centrum Polskiej Piosenki,
7. Wojewódzka Biblioteka Publiczna Opole.

- **X Edycja konkursu „Lider Dostępności 2025”**

Centrum Usług Publicznych w Opolu zostało wyróżnione w kategorii „Duży obiekt użyteczności publicznej” w X edycji konkursu architektoniczno-urbanistycznego „Lider Dostępności”. Nagrodę z rąk Prezydenta RP Andrzeja Dudy odebrał Sekretarz Miasta Opola, Pan Grzegorz Marcjasz.

Do konkursu zgłoszono rekordową liczbę 85 obiektów. Do finału zakwalifikowało się 29 obiektów i przestrzeni, 4 kandydatów do nagrody „Architekt/Urbanista” i 4 kandydatki do nagrody w nowej kategorii – „Koordynator ds. Dostępności”.

Kapituła konkursu złożona z urbanistów, architektów i specjalistów z zakresu dostępności architektonicznej i projektowania uniwersalnego oraz ekspertów zgłoszonych przez Kancelarię Prezydenta RP w tajnym głosowaniu wybrała laureatów i wyróżnionych w ubiegłorocznej edycji konkursu.

Konkurs architektoniczno-urbanistyczny „Lider Dostępności” to wspólna inicjatywa Stowarzyszenia Przyjaciół Integracji oraz Towarzystwa Urbanistów Polskich organizowany od 2016 roku i od pierwszej edycji organizowany jest pod Honorowym Patronatem Prezydenta RP.

- **Zajęcia edukacyjne dla dzieci pn. „Czy pies przewodnik ma pchły?”**

W 2025 r. został zorganizowany konkurs na imię maskotki psa - przewodnika. Maskotka będzie towarzyszyć dzieciom podczas zajęć edukacyjnych, które promują wiedzę o psach asystujących i funkcjonowaniu osób z niepełnosprawnością. Propozycje imion zbierano, a następnie odbyło się głosowanie poprzez ankietę dostępną na profilu Facebook Biura ds. Dostępności. W wyniku rozstrzygnięcia ww. konkursu maskotkę nazwano „Opolu”.

W ramach „Miesiąca dla Zdrowia Psychicznego” zorganizowało w dniu 2 października 2025 r. zajęcia edukacyjne dla dzieci pn. „Czy pies przewodnik ma pchły?” w siedzibie Ratusza. Celem zajęć było promowanie wiedzy na temat niepełnosprawności wzroku, w tym prezentowanie dobrych zachowań wobec psa - przewodnika. Najmłodszy mieszkańcy Opola (przedszkolaki) poszukiwali odpowiedzi na pytanie: „Czy pies przewodnik ma pchły?”. Przedszkolaki były odważne i przeszły przez tor przeszkód z zasłoniętymi oczami. Dowiedziały się również jak wygląda i co robi pies przewodnik? Poznawały też świat przez dotyk i odgadywały nazwy przedmiotów, których nie widziały.

Również w dniu 3 grudnia 2025 r. z okazji „Międzynarodowego Dnia Osób Niepełnosprawnych” przeprowadziło zajęcia edukacyjne pn. „Czy pies przewodnik ma pchły?” w Uniwersyteckim Szpitalu Klinicznym w Opolu. W warsztatach uczestniczyli najmłodszy pacjenci i ich rodzice. Dzieci poznały rolę psa - przewodnika osób niewidomych w ich codziennym życiu, który pomaga w orientacji i jest wiernym towarzyszem.

- **Kampania społeczna: „Przepraszamy za utrudnienia - zmieniamy perspektywę na dostępność!”**

W Opolu ruszyła ogólnomiejska kampania społeczna „Przepraszamy za utrudnienia - zmieniamy perspektywę na dostępność”. Jej celem było zwrócenie uwagi na codzienne bariery, z którymi mierzą się osoby z niepełnosprawnością, seniorzy, rodzice z małymi dziećmi czy wszyscy mieszkańcy mający czasowo ograniczoną sprawność lub inne trudności.

W ramach kampanii został przygotowany:

- krótki spot społeczny, który można obejrzeć w Internecie,
- plakaty i grafiki widoczne w przestrzeni miejskiej,
- poradnik informacyjno-edukacyjny w formie broszury,
- poradnik wideo – podcast o dostępności,
- działania informacyjne w mediach społecznościowych.

Szczegółowe informacje znajdują się na stronie internetowej Urzędu Miasta Opola:

<https://www.opole.pl/dla-mieszkanca/kampania-spoeczna-przepraszamy-za-utrudnienia-zmieniamy-perspektywe-na-dostepnosc>

- **„Dostępne Opole. Kierunek: spotkanie samorzeczników”**

W dniu 28 listopada 2025 r. zorganizowano wydarzenie pn. Dostępne Opole. Kierunek: spotkanie samorzeczników”, które odbyło się z okazji „Międzynarodowego Dnia Osób z Niepełnosprawnościami”. Podczas wydarzenia:

- zaprezentowany został raport z badania ankietowego przeprowadzonego wśród mieszkańców Opola w ramach projektu „Obserwatorium Dostępności Usług Publicznych” (zadanie realizowane przez Uniwersytet Rzeszowski, finansowane ze środków Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego),
- zaprezentowana została Kampania społeczna „Przepraszamy za utrudnienia zmieniamy perspektywę na dostępność, która została przygotowana we współpracy miasta Opola z „Fundacją Geko” im. Moniki Mnich i Fundacją Rozwoju Edukacji Empatycznej „Free”,
- dr Pani Magdalena Gołowkin-Hudała i dr Pani Aleksandra Wilk z Kliniki Prawa - WPIA Uniwersytetu Opolskiego opowiedziały jak osoby ze szczególnymi potrzebami mogą uzyskać bezpłatną pomoc prawną?
- głos zabrali też samorzecznicy – mieszkańcy Opola, którzy mówili o swoich osobistych doświadczeniach, inspirując do działań na rzecz poprawy dostępności usług publicznych: Pan Dawid Tulej, Pani Ewa Gierszewska (Polski Związek Głuchych - Oddział Opolski), Pani Anna Szczygieł (TRISO - Opolskie Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Dzieci z Trisomią 21), przedstawiciele Fundacji „Active4All” i Fundacji „DOM Rodzinnej Rehabilitacji Dzieci z Porażeniem Mózgowym w Opolu”.

- **Newsletter Kierunek: Dostępne Opole**

Biuro ds. Dostępności od września 2025 r. przygotowuje **newsletter** Kierunek: Dostępne Opole. W newsletterze znajdują się takie informacje jak:

- informacje o szkoleniach,
- informacje o bieżących inicjatywach, projektach i działaniach,
- relacje z wydarzeń i konferencji,
- informacje o zmianach prawnych dotyczących dostępności,
- inspirujące przykłady dostępnych rozwiązań.

Aby zapisać się do newslettera należy wypełnić: formularz zgłoszeniowy pn. zapisy do newslettera Kierunek: Dostępne Opole. W 2025 r. zostały przygotowane **4 wydania** newslettera Kierunek: Dostępne Opole.

„13 edycja Festiwalu Kultury Bez Barier”

Miasto Opole było jednym z miast biorących udział w tym ogólnopolskim wydarzeniu. W dniu **17 października 2025 r.** w ramach „Festiwalu Kultury Bez Barier” odbyły się warsztaty tworzenia tyflografiki i audiodeskrypcji pn. „Moje Miasto - słucham dźwięków, dotykam faktur”. W zajęciach wzięli udział uczniowie drugiej klasy podstawowej. W części teoretycznej dowiedzieli się czym jest tyflografika i dla kogo jest tworzona, a w części praktycznej musieli sami wykonać pracę wypukłą przedstawiającą ich skojarzenie z Opolem.

„1 Inklusywna gra miejska w Opolu”

W dniu **14 sierpnia 2025 r.** Centrum „Senior w Opolu” i Biuro ds. Dostępności Urzędu Miasta Opola zorganizowało pierwszą w Opolu inklusywną grę miejską. W grze wzięło udział 10 grup - łącznie 65 osób m.in. seniorzy i osoby z różnego rodzaju niepełnosprawnością. W trakcie gry uczestnicy mieli okazję pokonać ciekawą trasę po mieście, rozwiązując zagadki i wykonując zadania w 10 wyznaczonych punktach, tj.:

- Centrum Dialogu Obywatelskiego;
- Miejskiej Biblioteki Publicznej w Opolu;
- „Herbaty Świata” Opole;
- Galerii „Biały Kruk”;
- skwer (obok Biura Promocji);
- Candyworld.pl;
- Zamku Górnym w Opolu;
- „KAMI MADE”;
- Klubu Integracji Społecznej – „Centrum RE-Start” w Opolu;
- przy Placu św. Sebastiana punkt obsługiwany przez „Niewidzialną Przestrzeń/WARTOO” Sp. z o. o. meta pod Ratuszem.

Była to doskonała okazja do integracji, poznania nowych osób, budynków Urzędu Miasta Opola. Rozwijania kreatywności i niebanalnego spędzenia czasu na świeżym powietrzu, a także odkrycia zakątków miasta, które mogą umknąć podczas codziennych spacerów.

Poprzez realizację ww. inicjatywy pokazano, że dostępność można realizować w różnych obszarach. Nie tylko w obszarze dostępności architektonicznej, cyfrowej, informacyjno-edukacyjnej, ale także poprzez integrację i edukację. Podczas wydarzenia goszczono również przedstawicieli z Fundacji „Szansa - Jesteśmy Razem” z Zielonej Góry.

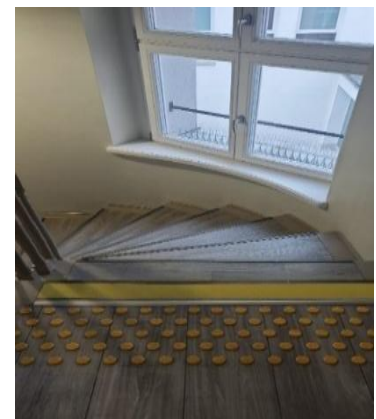
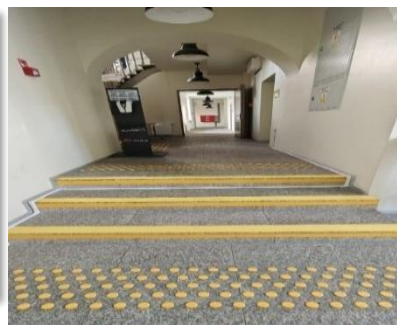
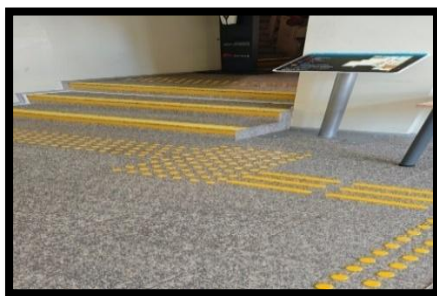

❖ **Centrum Dialogu Obywatelskiego**

Centrum Dialogu Obywatelskiego jest Wydziałem Urzędu Miasta Opola, zajmującym się współpracą z organizacjami pozarządowymi, radami dzielnic miasta Opola, a także wszystkimi mieszkańcami, którzy działają na rzecz rozwoju demokracji lokalnej i integracji społecznej. To tutaj utworzono przestrzeń dedykowaną mieszkańcom miasta Opola, którym idea dialogu oraz partycypacji społecznej, jest szczególnie bliska.

Budynek dostosowany jest do wymagań określonych w art. 6 cyt. ww. ustawy, poprzez:

- tyflomapy (6 szt.) – mapy dotykowej, wypukłej czytanej za pomocą zmysłu dotyku lub w ograniczonym stopniu (częściowo) wzrokiem, przeznaczonych dla osób niewidomych lub słabowidzących;
- fakturowe oznaczenia nawierzchni (ścieżki dotykowe). To rodzaj identyfikacji miejsc i korytarzy ułatwiające poruszanie się osobom niewidomym i słabowidzącym;
- znaczniki, dedykowane osobom niewidomym lub słabowidzącym. System znaczników pozwala nawigować w budynkach przy pomocy nadajników „iBeacon”, a na zewnątrz przy pomocy „GPS”. Nawigacja pozwala na zwiększenie dostępności przestrzeni publicznej, kulturowej, handlowej, biurowej, naukowej i itp.;
- tablice kierunkowe. Tablice główne informują i pozwalają na szybką orientację odnośnie do funkcji obiektu dla osób głuchych, słabosłyszących i z niepełnosprawnościami intelektualnymi.

Posiada również udogodnienia, tj.:

- przenośną pętlę indukcyjną,
- możliwość wejścia z psem asystującym,
- toaletę dostosowaną do potrzeb osób z niepełnosprawnością na 1 piętrze,
- punkt informacyjny, ochrona przy wejściu alternatywnym,
- system nawigacji zewnętrznej i wewnętrznej z interfejsem głosowym Intonavi (znaczniki głosowe),
- kącik dla dzieci na poziomie „0” przy windzie i na „I” piętrze.

- Wejście główne: za drzwiami znajduje się duża wycieraczka systemowa. Na wprost wisi tablica informacyjna, która może odbijać światło, a po lewej stronie od wejścia wisi tablica ogłoszeń. Za wycieraczką znajduje się fakturowe oznaczenie powierzchni prowadzące do mapy dotykowej z topografią budynku (tyflomapy) oraz schodów.
- Wnętrze budynku: przy wejściu głównym do budynku Centrum Dialogu Obywatelskiego, wejściu alternatywnym dla osób z niepełnosprawnością oraz przy wejściu do Izby Pamięci Solidarności znajdującej się na 4 piętrze, zamontowano system nawigacji zewnętrznej i wewnętrznej z interfejsem głosowym Intonavi (znaczniki głosowe) dostępnym na smartphonie aplikacji Intonavi oraz komunikacji Bluetooth.
- Komunikacja pionowa: winda znajduje się na końcu korytarza idąc od wejścia głównego, przycisk wezwania windy jest po prawej stronie (dotykowy bez wyczuwalnego przycisku, bez oznaczenia w alfabecie Braille'a). Przed windą znajduje się pole uwagi. Tabliczki kontrastowe informujące o piętrze, na którym się osoba znajduje (z oznaczeniem w alfabecie Braille'a), umieszczone są po lewej stronie windy. Obok windy po prawej stronie tyflomapa.
- Komunikacja pozioma: informacja wizualna jest dostępna na każdym piętrze w postaci tablic z numerem piętra oraz strzałkami wskazującymi kierunek poruszania się (bez oznaczenia w alfabecie Braille'a). Przy wszystkich drzwiach znajdują się tabliczki z numerem pokoju (z oznaczeniem w alfabecie Braille'a) i informacją o pracowniku, który w danym pomieszczeniu biurowym pracuje. Izba Pamięci Solidarności znajduje się na 4 piętrze. W Izbie dostępne jest fakturowe oznaczenie powierzchni wokół wystawy.

❖ Wydział Administracyjno – Gospodarczy Urzędu Miasta Opola

Lp.	Opis zadania	Podjęte działania
1.	Zapewnienie wolnych od barier poziomych i pionowych przestrzeni komunikacyjnych budynków	Monitoring dostępności architektonicznej budynków Urzędu Miasta Opola i bieżące korygowanie nieprawidłowości
2.	Oznakowanie zmian wysokości podłoża (progi) ostrzegawczym, kontrastowym kolorem.	W trakcie bieżących remontów w pomieszczeniach Urzędu Miasta Opola usuwane są progi między pomieszczeniami, a w miejscach, w których nie jest to możliwe progi są oznaczane taśmą w kolorze żółtym
3.	Dostosowanie tablicy informacyjnej oraz tabliczek informacyjnych przy drzwiach do pomieszczeń biurowych w budynkach Urzędu Miasta Opola do potrzeb osób niedowidzących. Wdrożenie oznaczeń w alfabecie Braille'a w budynku Ratusza	Wymieniono tabliczki informacyjne przy drzwiach w budynkach Urzędu Miasta Opola

❖ Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie (MOPR) w Opolu

W 2025 r. utworzona została nowa strona internetowa Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Opolu zgodnie ze standardami WCAG 2.1. co przyczyniło się do zwiększenia dostępności treści internetowych. Sporządzono również Plan działania Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Opolu na rzecz poprawy zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami na lata 2026-2028. W planie tym określono kierunki działania w zakresie dostępności architektonicznej, informacyjno-komunikacyjnej, cyfrowej i innych działań w tym przedmiocie. Pracownicy brali również udział w wielu konferencjach, spotkaniach i szkoleniach poświęconych tej tematyce.

Wykonane zostało również miejsce parkingowe w ORS „Szansa” (komórce organizacyjnej MOPR), dostosowane dla osób z niepełnosprawnościami. Natomiast w budynku przy ul. Małopolskiej 20A w Opolu, tj.: w Ośrodku Interwencji Kryzysowej i Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy Domowej wykonano również tyflomapy.

❖ **Muzeum Polskiej Piosenki (MPP) w Opolu**

Muzeum Polskiej Piosenki w Opolu wzięło udział w przedsięwzięciu szkoleniowym (realizacja od 4.04.2025 r. do 30.09.2025 r.) pn. „Projektowanie Uniwersalnej Kultury – dostępność w instytucjach kultury”, finansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach działania 3.3 „Systemowa Poprawa Dostępności” Priorytetu III „Dostępność i Usługi dla Osób z Niepełnosprawnościami”- Programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027. To Projekt realizowany przez Narodowe Centrum Kultury we współpracy z Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Pracownicy instytucji uczestniczyli również w szkoleniach stacjonarnych w Warszawie, w wizytach studyjnych we Wrocławiu i spotkaniach autorskich online. Rezultat udziału w przedsięwzięciach szkoleniowych to przygotowanie przez pracowników instytucji autodiagnozy dostępności instytucji kultury i strategii wdrażania dostępności w oparciu o „Model Dostępnej Kultury”. Efekty w postaci dwóch dokumentów pdf opublikowane są na stronie internetowej instytucji pod linkiem:

https://muzeumpiosenki.pl/o-muzeum/projekty/projektowanie-uniwersalne-kultury/d2025/efekty-powstale-w-ramach-udzialu-w-przedsiwzieciu-szkoleniowym-autodiagnoza-dostepnosci-instytucji-kultury-oraz-strategia-wdrazania-dostepnosci_1127.html

Muzeum Polskiej Piosenki kontynuuje też podjęte działania z ubiegłego roku. Ukończono przedsięwzięcie szkoleniowe, dzięki czemu jednostka mogła ubiegać się o grant na dostępność (w 2025 r. wnioskowano o grant).

Zakup i montaż podjazdu do „Budki Nagrań”, będącej elementem ekspozycji stałej dla osób poruszających się na wózku. Poniżej fotografia:

Budka Nagrań”, będąca elementem wystawy stałej z zamontowanym podjazdem dla osób poruszających się na wózku. Fot. Róża Gołubowska.

- Opracowanie i publikacja dokumentów na stronie internetowej. Informacja o działalności Muzeum Polskiej Piosenki w tekście odczytywalnym maszynowo oraz w tekście łatwym do czytania ETR. Link do dokumentów:

<https://muzeumpiosenki.pl/dla-zwiedzajacych/dostepnosc/muzeum-dostepne.html>

- W 2025 r. z okazji „Międzynarodowego Dnia Osób z Niepełnosprawnościami” zorganizowano konferencję pn. „Dostępne Opole. Kierunek: spotkanie samorządników”. Podczas spotkania głos zabrali samorządnicy, inspirując do działań na rzecz poprawy dostępności. Wydarzenie zostało zakończone zwiedzaniem wystawy stałej i wystawy czasowej „EXOTICO. Moda Tercetu Egzotycznego” z tłumaczeniem na język migowy (PJM). Wystawę zwiedziły osoby g/Głuche wraz z autorkami wystawy.

Link: <https://www.opole.pl/dla-mieszkanca/dostepne-opole-kierunek-spotkanie-samorzedcznikow-0>

Fotografie z wydarzenia „Dostępne Opole. Kierunek: spotkanie samorządników”, które odbyło się w Muzeum Polskiej Piosenki w Opolu (sala kinowo - koncertowa). Fot. Kamil Starczewski.

W 2025 r. wprowadzono nowy rozdział do Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego Muzeum Polskiej Piosenki w Opolu (Piastowska 14A) dotyczący ewakuacji osób z niepełnosprawnością, a w bieżącym roku plany jest zakup krzeseł transportowych płahtowych.

W ramach stałej oferty edukacyjnej Muzeum Polskiej Piosenki (MPP) w Opolu realizuje szereg tematów przeznaczonych dla poszczególnych grup wiekowych wokół polskiej piosenki.

Niejednokrotnie z programu edukacyjnego Muzeum Polskiej Piosenki korzystają dzieci, młodzież, osoby dorosłe, seniorzy i osoby z niepełnosprawnością. Warsztaty i zajęcia z oferty stałej dostosowywane są do indywidualnych potrzeb grup. Uczestnikami są też osoby z niepełnosprawnością ruchową i niepełnosprawnością intelektualną, ze spektrum autyzmu i z zaburzeniami zdrowia psychicznego.

Bardzo dużym powodzeniem cieszą się warsztaty w Edukacyjnym Studio Nagrań, w którym realizowane są warsztaty z oferty stałej. Studio wyposażone jest m.in. w podjazd dla osób z niepełnosprawnością w obszarze ruchu. Zajęcia w przestrzeni studia cieszą się również dużą popularnością wśród osób z niepełnosprawnością (ruchową, intelektualną, ze spektrum autyzmu i osób z zaburzeniami zdrowia psychicznego).

❖ **Opolski Teatr Lalki i Aktora im. Alojzego Smolki**

W 2025 r. Opolski Teatr Lalki i Aktora im. Alojzego Smolki w Opolu kontynuował i rozwijał działania na rzecz zwiększania dostępności swojej oferty artystycznej i przestrzeni instytucji dla osób o różnych potrzebach. Podejmowane inicjatywy obejmowały zarówno realizację wydarzeń dostępnych dla osób z niepełnosprawnością, jak i działania integracyjne, edukacyjne oraz podnoszenia kompetencji zespołu w zakresie dostępności w kulturze.

Jednym z wydarzeń o charakterze integracyjnym, które odbyło się w przestrzeni teatru, był spektakl jasełkowy „Dzisiaj w Betlejem”, zaprezentowany w dniu 11 stycznia 2025 roku na Małej Scenie Opolskiego Teatru Lalki i Aktora im. Alojzego Smolki. Przedstawienie zostało przygotowane przez podopiecznych Fundacji „L'Arche” Opole – osoby dorosłe z niepełnosprawnością intelektualną – wraz z asystentami i wolontariuszami. W przedsięwzięciu wzięły udział także dzieci z domu dziecka oraz studenci koła naukowego Wydziału Pedagogiki Uniwersytetu Opolskiego. Działania teatru na rzecz dostępności obejmowały także podnoszenie kompetencji zespołu i aktywny udział w inicjatywach dot. dostępności w przestrzeni publicznej podczas „Opolskiego Forum Koordynatorów Dostępności”. Spotkanie stanowiło przestrzeń do wymiany doświadczeń pomiędzy przedstawicielami instytucji publicznych, organizacji i jednostek samorządowych zaangażowanych w rozwijanie standardów dostępności. Brano też udział w szkoleniu dot. zasad savoir-vivre wobec osób z niepełnosprawnością. Szkolenie dotyczyło praktycznych aspektów komunikacji oraz obsługi odbiorców o różnych potrzebach, w tym osób z niepełnosprawnością sensorycznymi, ruchowymi czy intelektualnymi. Udział pracowników Opolskiego Teatru Lalki i Aktora w tego typu inicjatywach stanowił istotny element budowania kompetencji zespołu w zakresie dostępności i inkluzji w instytucji kultury. Działania obejmowały również rozwijanie wiedzy w zakresie dostępności architektonicznej.

W dniu 19 listopada 2025 roku brano też udział w szkoleniu „Standardy Dostępności w Samorządzie: dostępność architektoniczna”, poświęconym projektowaniu i dostosowywaniu przestrzeni publicznych w sposób przyjazny dla osób o szczególnych potrzebach, w tym osób z niepełnosprawnością i osób starszych. Ważnym elementem rozwoju kompetencji w zakresie dostępności było także specjalistyczne szkolenie „Audiodeskrypcja w kulturze” w dniach 17-19 września i 8-10 października 2025 roku. Szkolenie zostało zorganizowane przez Fundację „Katarynka” we Wrocławiu i obejmowało zarówno część teoretyczną, jak i warsztatową dotyczącą przygotowywania audiodeskrypcji w różnych obszarach kultury i sztuki, w tym w teatrze, sztukach wizualnych, filmie i innych formach przekazu artystycznego. Uczestnicy zdobywali wiedzę na temat zasad tworzenia opisów audiodeskrypcyjnych i metod udostępniania wydarzeń kulturalnych osobom niewidomym i słabowidzącym. Zdobyte kompetencje stanowiły ważne wsparcie dla dalszego rozwijania dostępności oferty programowej teatru.

Istotnym obszarem działań dostępnościowych w 2025 roku była także realizacja spektakli dostępnych podczas XXXII edycji Ogólnopolskiego Festiwalu Teatrów Lalek. W dniu 18 października 2025 r. na „Dużej Scenie Teatru” zaprezentowany został spektakl „Karolcia” w wykonaniu Wrocławskiego Teatru Lalek. Przedstawienie przygotowano w wersji dostępnej – z audiodeskrypcją dla osób niewidomych i słabowidzących oraz z tłumaczeniem na Polski Język Migowy (PJM).

Audiodeskrytorka podczas spektaklu „Karolcia” Wrocławskiego Teatru Lalek
Fot. Maciej Stobierski.

Tłumaczka (PJM) podczas tłumaczenia spektaklu „Karolcia” Wrocławskiego Teatru Lalek. Fot. Maciej Stobierski.

Tłumacz (PJM) podczas tłumaczenia spektaklu „Karolcia” Wrocławskiego Teatru Lalek. Fot. Maciej Stobierski.

Działania dostępnościowe podczas festiwalu obejmował także spektakl „Kulawa kaczką i ślepa kura”, zaprezentowany w dniu 19 października 2025 r. na „Małej Scenie” Opolskiego Teatru Lalki i Aktora im. Alojzego Smolki. Przedstawienie przygotowane przez „LALE.teatr” we współpracy z Wrocławskim Teatrem Lalek zostało zaprezentowane w wersji z audiodeskrypcją. Spektakl należy do jednych z pierwszych w Polsce realizacji sensorycznych, w których audiodeskrypcja nie stanowi jedynie dodatkowej usługi dostępnościowej, lecz jest integralnym elementem koncepcji artystycznej i struktury spektaklu. Opis świata przedstawionego został wbudowany w dramaturgię oraz sposób prowadzenia narracji, dzięki czemu osoby niewidome i słabowidzące mogły odbierać przedstawienie w sposób pełny i równorzędny z pozostałymi widzami.

Fot. Maciej Stobierski. Zdjęcie ze spektaklu „Kulawa kaczką i ślepa kura” Fundacji LALE.Teatr i Wrocławskiego Teatru Lalek.

Prezentacja spektakli w wersjach dostępnych podczas festiwalu stanowiła element konsekwentnie rozwijanej strategii zwiększania dostępności wydarzeń artystycznych organizowanych przez Opolski Teatr Lalki i Aktora im. Alojzego Smolki w Opolu. Wprowadzenie audiodeskrypcji oraz tłumaczenia na Polski Język Migowy (PJM) umożliwiło udział w festiwalu osobom z niepełnosprawnością, a także przyczyniło się do poszerzenia grona odbiorców wydarzeń teatralnych. Podejmowane w 2025 roku działania potwierdzają systematyczne zaangażowanie Opolskiego Teatru Lalki i Aktora w Opolu rozwijanie dostępności wydarzeń kulturalnych oraz budowanie instytucji otwartej na różnorodne potrzeby odbiorców.

❖ **Miejska Biblioteka Publiczna (MBP) w Opolu**

W 2025 r. Miejska Biblioteka Publiczna w Opolu zorganizowała wiele ciekawych akcji i wydarzeń, na które zapraszano osoby z niepełnosprawnością. Współdziałała z różnymi organizacjami i instytucjami na rzecz osób z niepełnosprawnością. Zorganizowała też szereg spotkań autorskich z jednoczesnym tłumaczeniem na Polski Język Migowy (PJM) i z transmisją na żywo z widocznym tłumaczem. Pracownicy Miejskiej Biblioteki Publicznej przeprowadzali też regularnie lekcje biblioteczne dla uczniów szkół

specjalnych i grup przedszkolnych integracyjnych, a także zajęcia w filiach „Neurofitness - Fitness Mózgu” (treningi funkcji poznawczych). Podczas tych zajęć pokazywali ćwiczenia wspierające poprawę procesów poznawczych takich jak: uwaga, pamięć i spostrzeganie. Organizowali też spotkania dla seniorów z obsługi komputerów, telefonów komórkowych i innych tzw. nowych technologii, a w ramach „Festiwalu Kultury bez Barrier” przeprowadzili – rodzinne warsztaty literacko-plastyczne „Czy pies przewodnik ma pchły?”. Miejska Biblioteka Publiczna realizowała projekt pn. „SYNERGIE Mamy wspólny język – język sztuk”, na który otrzymała dofinansowanie ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach działań strategicznych na rzecz systemowego wsparcia animacji i edukacji kulturowej realizowanych przez Narodowe Centrum Kultury pn. „Wspólna kultura”. W ramach projektu biblioteka zrealizowała działania z wykorzystaniem sztuki, w tym część wydarzeń była dostępna osobom z niepełnosprawnością w obszarze słyszenia - tłumaczenie po wystawie na Polski Język Migowy (PJM), zajęcia artystyczne rozwijające kreatywność i funkcje poznawcze, wyrażanie emocjonalne dostępne dla każdego. Pozyskała też dodatkowe środki z naboru „Partnerstwo dla książki” na realizację projektu „Komiks i książka: na styku światów”. Instytucja realizując projekt zapewniła tłumaczenie na Polski Język Migowy (PJM) oraz dostępność pętli indukcyjnej w czasie spotkań autorskich.

W 2025 r. zdobywano wiedzę w zakresie dostępności i organizowano wydarzenia w zakresie tematycznym - ustawy z 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami. Brano również udział w projekcie Narodowego Centrum Kultury pn. „Projektowanie uniwersalnej kultury zadanie 3.3” i z obszarów tematycznych związanych z dostępnością i w webinarium „Nie tylko dostępność - jak tworzyć warsztaty dla nastolatków z niepełnosprawnościami?” i „Dostępność produktów i usług dla seniorów”. Opracowano dokument pn. „Standardy Dostępności – Kompendium”. Przewodnik po standardach dostępności architektonicznej, cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej dla instytucji. Powołano Koordynatorkę ds. Dostępności i Wolontariatu.

W przestrzeni wystawienniczej budynku głównego Miejskiej Biblioteki Publicznej wyeksponowano wystawę udostępnioną przez Biuro ds. Dostępności i Galerii Sztuki Współczesnej w Opolu, której prace wykorzystują elementy map tyflograficznych. W 2025 r. część lub całość działań projektowych zaproponowanych przez Miejską Bibliotekę Publiczną miała spełniać zasady projektowania uniwersalnej kultury tzn. całość lub część wydarzeń proponowanych działań projektowych dotyczyła obszaru dostępności lub część wydarzeń w projektach miało przebiegać z różnymi udogodnieniami dostępnościowymi, np. tłumaczenia Polski Język Migowy (PJM), włączanie różnych grup społecznych, zapewnianie dostępności w przynajmniej jednym jej obszarze tam, gdzie to możliwe. Złożone wnioski dotyczyły zarówno działań kulturalnych, artystycznych jak i edukacyjnych w formach warsztatów, spotkań, szkoleń czy wystaw i performance'ów. Miejska Biblioteka Publiczna złożyła kilkanaście wniosków projektowych, z których 2 otrzymały finansowanie:

- make-a-thek – grantodawca Public Libraries 2030. Projekt o tworzeniu warsztatów w bibliotece i edukacji związanej ze zrównoważonym rynkiem modowym, w tym zajęcia edukacyjne i artystyczne (realizowany w 2026 roku),
- „Biblioteka dla wszystkich. Moje miejsce” Projekt zrealizowany w ramach Programu Rozwoju Bibliotek 2025-2026. Program wspiera tysiące bibliotek publicznych w całej Polsce w pełnieniu roli lokalnych centrów aktywności społecznej. Program Rozwoju Bibliotek to przedsięwzięcie Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności prowadzone przez Fundację Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego. Poprzez swój udział Miejska Biblioteka Publiczna zrealizowała działania, których celem była integracja i wsparcie rozwoju młodzieży polskiej i ukraińskiej w wieku 14–24 lat.

Miejska Biblioteka Publiczna zapewnia dostępne zbiory: książki brajlowskie, duży druk, audiobooki, filmy z AD i napisami, czytaki, czytniki, Legimi odrębna pula kodów co miesiąc dla osób z niepełnosprawnością wzroku. Poza środkami własnymi składa corocznie jak i pozyskuje książki, w tym z dużymi literami i szerokiej tematyce np. neuroróżnorodność, w tym Autyzm, ADHD i itp. z Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0. Projekt jest dofinansowany ze środków finansowych Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach realizacji Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0 na lata 2021-2025.

Jednostka zatrudniania i przyjmowane są na praktyki i staże osoby z niepełnosprawnością i ze specjalnymi potrzebami.

Fot. MBP. Szkolenie przeprowadzone przez Stowarzyszenie „Katarynka” dla pracowników Miejskiej Biblioteki Publicznej.

Fot. Oprowadzanie po wystawie w Polskim Języku Migowym (PJM). Projekt SYNERGIE.

Fot. Marta Szewerda-Koszyk. Spotkanie autorskie w ramach projektu „Komiks i książka: na styku światów”.

Fot. Warsztaty dla rodziców z dziećmi, aktywności rozwijające, kreatywne. Tłumaczenie w Polskim Języku Migowym (PJM). Projekt SYNERGIE.

Fot. S. Dubil. Zajęcia o demencji dla Seniorów, Filia nr 14 MBP.

Fot. MBP - SPEKTRUM AUTYZMU - warsztaty dla rodziców budynek główny Miejskiej Bibliotek Publicznej.

Podczas spotkania „SPEKTRUM AUTYZMU - warsztaty dla rodziców” omówiono od podstaw o cechach i potrzebach dzieci, nastolatków i dorosłych ze spektrum autyzmu. O wskazaniach do diagnozy, procesie diagnostycznym i sposobach wsparcia dziecka w spektrum autyzmu i jego rodziny.

❖ **Narodowe Centrum Polskiej Piosenki (NCPP) w Opolu**

Narodowe Centrum Polskiej Piosenki w zakresie oferty działań dla osób z niepełnosprawnością w roku 2025 kontynuowało współpracę w zakresie organizacji i współorganizacji wydarzeń m.in.:

- w dniu 3 grudnia 2025 r. „**XV Festiwal Piosenki i Twórczości Osób Niepełnosprawnych**” Jubileuszowa edycja wydarzenia artystycznego, którego ideą jest promowanie twórczości osób z niepełnosprawnością oraz integracja społeczna poprzez kulturę i sztukę. Festiwal jest miejscem, w którym uczestnicy mogą zaprezentować swoje talenty muzyczne, literackie, plastyczne, teatralne i multimedialne, a także wymienić doświadczenia i nawiązać nowe relacje społeczne.

Celem festiwalu jest nie tylko promocja dorobku artystycznego osób z niepełnosprawnością, przełamywanie barier w dostępie do kultury i sztuki, ale przede wszystkim integracja środowisk osób z niepełnosprawnością z lokalną społecznością. Festiwal tradycyjnie odbył się w sali kameralnej Narodowego Centrum Polskiej Piosenki gromadząc uczestników z województwa opolskiego. W festiwalu wzięli udział podopieczni m.in. Warsztatów Terapii Zajęciowej z Olesna, Prudnika, Prószkowa, a także Domów Pomocy Społecznej z Opola. Wydarzenie współorganizowane było wraz ze Stowarzyszeniem „Ambasada Sukcesu”, Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej w Opolu i Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) - Oddział Opole.

- **IX Wojewódzki Konkurs Recytatorski „Słowem malowane”**

W dniu 8 kwietnia 2025 r. po raz kolejny wspólnie z Zespołem Szkół Specjalnych w Opolu zorganizowano Wojewódzki Konkurs Recytatorski „Słowem malowane”.

Celem wydarzenia niezmiennie jest popularyzacja literatury polskiej oraz rozwijanie wrażliwości na jej piękno wśród dzieci i młodzieży uczęszczających do placówek kształcenia specjalnego. Ważnym elementem projektu jest również wspieranie pasji artystycznych oraz zapewnienie możliwości autoprezentacji, odnoszenia sukcesów i pokonywania stresu

związanego z występem publicznym. Tegorocznym tematu konkursu było zagadnienie podróży.

W wydarzeniu wzięli udział uczestnicy: z Zespołu Placówek Specjalnych w Praszce, Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Głogówku, Zespołu Placówek Specjalnych w Nysie, Zespołu Placówek Oświatowych w Strzelcach Opolskich, SOSW w Grodkowie, Zespołu Szkół Specjalnych w Kadłubie, ZSS w Brzegu, ZSS w Namysłowie, SOSW w Leśnicy, SOSW w Kluczborku, SOSW w Głubczycach oraz gospodarze - uczniowie Zespołu Szkół Specjalnych w Opolu. Podczas konkursu zaprezentowali się także laureaci poprzednich edycji i zespół taneczny Zespołu Szkół Specjalnych w Opolu. Partnerami wydarzenia byli: Zarząd Regionu NSZZ „Solidarność” Śląska Opolskiego, „BANKFOTO”, Cementownia „ODRA” S.A., „Corotop”, Sauny „Mar-La”, Gazetka szkolna „RUDEK”, Gazetka szkolna „NASZA TOROWA”, Opolska Regionalna Organizacja Turystyczna i Rada Rodziców ZSS w Opolu.

- **„XI Festiwal Piosenki Osób Niepełnosprawnych „mocART”**

W dniach 3-5 września 2025 r. odbyły się warsztaty, a 6 września 2025 r. konkurs festiwalowy, podczas którego można było zobaczyć prezentacje wszystkich uczestników „Festiwalu Piosenki Osób Niepełnosprawnych”, współtworzony ze Stowarzyszeniem Power of Soul stając się przestrzenią dla artystycznego wyrazu osób z niepełnosprawnością (popularyzacja śpiewu wśród osób z niepełnosprawnością oraz wspieranie ich rozwoju artystycznego i integracja społeczna). Występy artystów uświetnili wykonawcy z Akademii Musicalu i Muzyki Rozrywkowej „Cool Music School”.

Natomiast zwieńczeniem Gali festiwalowej (7 września 2026 r.) było wspólne wykonanie hymnu festiwalu – „Taka jest w nas moc” zaśpiewany przez „mocART” – „Choir. Gran”. Wydarzenie odbyło się pod patronatem Prezydenta Miasta Opola i Marszałka Województwa Opolskiego Patronat medialny objęły również lokalne media. Dotacja z budżetu miasta Opola w ramach otwartego konkursu ofert na realizację zadań publicznych z zakresu kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego.

W 2025 r. pracownicy Narodowego Centrum Polskiej Piosenki w Opolu regularnie podnosili swoje kwalifikacje w zakresie zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami. Brano udział w panelach szkoleniowych „Standardy Dostępności w Samorządzie – dostępność architektoniczna”, którego celem było uszczegółowienie wiedzy z zakresu wymogów technicznych i funkcjonalnych budynków użyteczności publicznej, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb osób z niepełnosprawnością narządu ruchu i wzroku.

„Dostępne Opole. Kierunek: spotkanie z samorzecznikami”, którego udział pozwolił na wymianę doświadczeń z osobami z niepełnosprawnością i samorzecznikami. Podejmowane inicjatywy szkoleniowe stanowiły element ciągłego procesu doskonalenia kadr i są wpisane w strategię instytucji jako podmiotu publicznego dbającego o inkluzywność oferty kulturalnej. Sukcesywnie poprawiano dostępność jednostki, dostosowując ofertę i infrastrukturę do potrzeb osób z niepełnosprawnością. W ubiegłym roku szczególny nacisk położono na weryfikację i optymalizację zasobów cyfrowych instytucji. W ramach prowadzonych działań przeprowadzono audyt wewnętrzny strony internetowej Narodowego Centrum Polskiej Piosenki. Badanie zrealizowano w oparciu o metodologię i checklistę udostępnioną przez Ministerstwo Cyfryzacji. Proces ten pozwolił na identyfikację kluczowych obszarów wymagających korekty i wdrożenie następujących usprawnień:

- transparentności zasobów cyfrowych - wszystkie dokumenty udostępnione do pobrania zostały uzupełnione o metadane dotyczące ich formatu oraz rozmiaru pliku. Działanie to ułatwia użytkownikom zarządzanie transferem danych oraz dobór odpowiedniego oprogramowania do odczytu treści,
- optymalizację nawigacji - wyeliminowano błędy związane z obsługą serwisu wyłącznie przy użyciu klawiatury. Obecnie struktura strony pozwala na pełną i logiczną nawigację bez konieczności użycia myszki, co jest kluczowe dla osób z niepełnosprawnością ruchową oraz użytkowników technologii asystujących.

❖ **Galeria Sztuki Współczesnej (GSW) w Opolu**

Galeria Sztuki Współczesnej jest instytucją kultury, prezentującą i promującą sztukę współczesną. Prowadzi też działalność edukacyjną, popularyzującą sztukę naszych czasów, poprzez warsztaty artystyczne, wykłady, projekcje filmowe i spotkania z twórcami. W 2025 r. oprowadzano po wystawach w Polskim Języku Migowym (PJM) i zorganizowano „Spacer po osiedlu Armii Krajowej” dedykowany osobom g/Głuchym oraz wszystkim miłośnikom lokalnych historii:

- <https://galeriaopole.pl/oprowadzania-po-wystawie>
- <https://galeriaopole.pl/festiwal-jednego-osiedla-blok-kultury>
- <https://galeriaopole.pl/spacer-sladami-murali-po-osiedlu-armii-krajowej>
- <https://galeriaopole.pl/oprowadzania-po-wystawie->

Zdjęcia z zasobów własnych Galerii Sztuki Współczesnej: spacer „Między blokami, a zielenią” i „Śladami murali po Osiedlu AK”

Były też oprowadzania sensoryczne z audiodeskrypcją po wystawach „Salon Wiosenny 2025” <https://galeriaopole.pl/oprowadzania-po-wystawie-salon-wiosenny-2025> oraz „Nurdle, fusy i ubrania martwych Europejczyków” <https://galeriaopole.pl/oprowadzania-po-wystawie->

Zdjęcia z zasobów własnych Galerii Sztuki Współczesnej. Oprowadzanie sensoryczne z audiodeskrypcją po wystawie „Nurdle, fusy i ubrania martwych Europejczyków” .

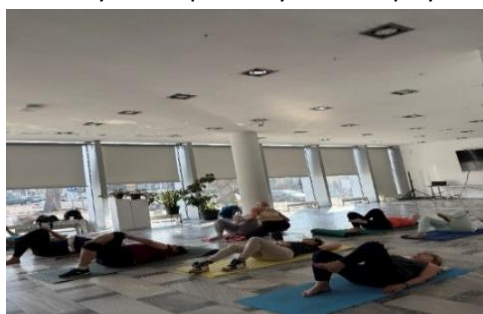
Wystawa „Nurdle, fusy i ubrania martwych Europejczyków” to projekt artystyczny poruszający tematykę odpadów, ekologii oraz odpowiedzialności środowiskowej. Do wystawy „Nurdle, fusy i ubrania martwych Europejczyków” powstały dodatkowo filmy w Polskim Języku Migowym (PJM):

- wprowadzenie do wystawy,
- informacja o pracach znajdujących się na wystawie <https://galeriaopole.pl/nurdle-fusy-i-ubrania-martwych-europejczykow>

Natomiast w ramach projektu „Festiwal Jednego Osiedla” został opracowany dokument o tym wydarzeniu w standardzie ETR <https://galeriaopole.pl/festiwal-jednego-osiedla-blok-kultury>

Pracownicy brali udział w różnych szkoleniach, a w ramach współpracy z Biurem ds. Dostępności i Fundacji „Katarynka” z zagadnień „Standard Easy To Read ETR i przewodniki” i „Audiodeskrypcja w kulturze”, efektem będzie wizytówka w standardzie ETR na stronie internetowej Galerii Sztuki Współczesnej i nagranie audiodeskrypcji rzeźby plenerowej T. Wencla pt. „Plaża” <https://galeriaopole.pl/wizyta>

Dodatkowo wspomagano wszystkie opisy i informację do wystaw poprzez system „YourWay” i sukcesywnie opracowywano napisy do filmów (YT).

Zdjęcia z zasobów własnych Galerii Sztuki Współczesnej. Zajęcia ruchowe dla niewidomych i słabowidzących.

Galeria Sztuki Współczesnej w Opolu od wielu lat prowadzi również warsztaty edukacyjne w których uczestniczą: uczniowie ze Szkoły Specjalnej, uczniowie WZDZ ze spektrum i uczniowie Fundacji „FREE”. W roku 2025 Galeria Sztuki Współczesnej udostępniała też nieodpłatnie swoje pomieszczenia Fundacji „Szansa – Jesteśmy dla wszystkich” na zajęcia ruchowe z instruktorką fitness.

W 2025 r. ogłoszono i rozstrzygnięto przetarg na zadanie pn. „Rozbudowa i przebudowa budynku Galerii Sztuki Współczesnej w Opolu wraz z zagospodarowaniem terenu i infrastrukturą techniczną”. W dniu 31.12.2025 r. podpisano umowę na realizację ww. zadania. Zadanie obejmuje poprawę dostępności obiektu poprzez likwidację barier, montaż usprawnień dla osób ze szczególnymi potrzebami i dźwigu spełniającego wymagania dostępności. Rozbudowę planuje się jako trzy nowe bryły, zintegrowane z północną elewacją istniejącego budynku. W rozbudowanej części zostanie umieszczony dźwig towarowo-osobowy i zostanie wykonana przebudowa wejścia do budynku głównego Galerii Sztuki Współczesnej od strony placu Jana Pawła II tak aby była dostępna dla wszystkich (poręczce, podjazdy). Ponadto na istniejącym terenie pełniącym funkcje parkingu planuje się wyznaczenie liniami 27 miejsc postojowych, w tym miejsca przeznaczonego dla osób z niepełnosprawnością. Planowany jest też zakup sprzętu i wyposażenia, w tym wyposażenia zwiększającego dostępność oferty Galerii dla osób z niepełnosprawnością: wózek ewakuacyjny, materac ewakuacyjny, przenośną pętlę indukcyjną, „YourWay Beacon” (zakup beaconów przeznaczonych do nawigacji w pomieszczeniach i na zewnątrz), laptop na stanowisko kasowe do obsługi aplikacji tłumacza on-line Polskiego Języka Migowego (PJM), windę, pasy ostrzegawcze, piktogram przy pętli, trasy przejazdne i system przyzywowy. Zostanie również zaprojektowane wyposażenie holu, recepcji, sklepiku i szatni z uwzględnieniem dostępności.

❖ **Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Opolu (MOSiR)**

Obiekty (MOSiR-u) są dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością w możliwie najlepszy sposób, choć w tych oddanych do użytku w połowie poprzedniego wieku jest sporo przeszkód architektonicznych, które nigdy w pełni nie pozwolą zabezpieczyć interesów tej grupy osób. Niemniej jednak, na obiekcie krytej pływalni „Akwarium” jest dedykowany podjazd do obiektu, a na nim funkcjonuje wyciąg do wanny SPA i dźwig do niecki. Z kolei na obiekcie krytej pływalni „Wodna Nuta” dostęp jest z poziomu parteru, a obiekt jest wyposażony w windę. Obiekty sportowe przebudowywane w niedawnej przeszłości jak „Stegu Arena”, czy „Toyota Park” są dostosowane do większości potrzeb osób z niepełnosprawnością.

W tym drugim przypadku jest winda, która pozwala dotrzeć do wszystkich stref i sal rozmieszczonych na dwóch kondygnacjach. Dostęp do „Stegu Areny” możliwy jest z poziomu „0”, a na widowni są wyznaczone miejsca dla wózków inwalidzkich. Podobnie jest w przypadku uczestników imprez na „Stadionie Miejskim” przy ul. Oleskiej i „Miejskim Stadionie Lekkoatletycznym”. Obiekty wyposażone są w dedykowane toalety i miejsca parkingowe.

3) Konkursy:

Ogłoszono konkurs ofert z zakresu działalności na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3, w zakresie określonym w pkt. 1 - 32a (Dostępność Plus). Celem zadań zleconych do realizacji NGO była realizacja zasad „DOSTĘPNOŚĆ PLUS” w sektorze pozarządowym.

❖ Centrum Dialogu Obywatelskiego

Konkurs na powierzenie realizacji przez organizacje pozarządowe i inne uprawnione podmioty zadań publicznych z zakresu działalności na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, w zakresie określonym w pkt 1 - 32a tej ustawy (Realizacja zasad Dostępność Plus w sektorze pozarządowym) w 2025 roku. Działania realizowane w ramach otrzymanych dotacji dotyczyły wsparcia organizacji pozarządowych w zakresie dostosowania ich funkcjonowania w zakresie zasad „DOSTĘPNOŚCI PLUS” tj.: dostępności cyfrowej i informacyjno - komunikacyjnej.

Opolskiemu Centrum Wspierania Inicjatyw Pozarządowych zlecono realizację zadania pn. „Silne NGO - Dostępność Plus 25”. Zadaniem wyłonionego stowarzyszenia jako operatora projektu, było zlecenie 7 organizacjom (realizatorom projektów) wykonanie zadań z zakresu „Realizacji zasad Dostępności Plus w sektorze pozarządowym”. W ramach otrzymanej dotacji operatorzy projektów w większości przypadków dostosowali strony internetowe na potrzeby osób z niepełnosprawnością, zakupiono pętle indukcyjne, lupy elektroniczne, tabliczki informacyjne oznakowane w języku Braille’a.

Podmiot	Nazwa zadania	Przyznana kwota dotacji (w zł)
		<i>planowana 60 000,00 zł</i>
Opolskie Centrum Wspierania Inicjatyw Pozarządowych	„Silne NGO – Dostępność Plus”	59 998,98 zł

Cel 4. Wyrównywanie szans w dostępie dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością do nauki

Zadania:

A. Zapewnienie kształcenia zgodnie z indywidualnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością poprzez umożliwienie nauki w dostępnym zakresie

Miasto Opole zapewniło dostęp oraz odpowiednie warunki do kształcenia dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi poprzez:

- umożliwienie nauki we wszystkich typach szkół zgodnie z indywidualnymi potrzebami rozwojowymi, edukacyjnymi oraz predyspozycjami,
- możliwość korzystania z pomocy psychologiczno-pedagogicznej i specjalnych form pracy dydaktycznej,
- opiekę nad uczniami z niepełnosprawnością poprzez np. umożliwienie realizowania indywidualnego procesu kształcenia i zajęć rewalidacyjnych,
- dostosowanie treści, metod i organizacji nauczania do możliwości uczniów.

W roku 2025 Miejska Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna wchodząca w skład Miejskiego Centrum Wspomagania Edukacji w Opolu wydała:

- **193** opinie o potrzebie wczesnego wspomagania,
- **725** orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego dla dzieci i uczniów: niewidomych i słabowidzących, z autyzmem, niepełnosprawnych intelektualnie w stopniu lekkim, umiarkowanym i znacznym, niesłyszących i słabosłyszących, z niepełnosprawnością ruchową i ze sprzężoną niepełnosprawnością, zagrożonych niedostosowaniem społecznym i niedostosowanych społecznie,
- **5** orzeczeń o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych (indywidualnych lub zespołowych) dla osób z niepełnosprawnością intelektualnie w stopniu głębokim,
- **159** orzeczeń o potrzebie nauczania indywidualnego – dla uczniów z problemami zdrowotnymi z powodu stanu zdrowia utrudniającego lub uniemożliwiającego uczęszczanie do szkoły,
- **646** opinii w sprawie objęcia ucznia pomocą psychologiczno-pedagogiczną w przedszkolu lub szkole,
- **195** opinii w sprawie dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb ucznia,
- **69** opinii dotyczących odroczenia spełniania obowiązku szkolnego,
- **599** informacji z badań na potrzeby konsultacji lekarskich, orzecznictwa o niepełnosprawności itp.,
- **4** opinie w sprawie przyjęcia ucznia do oddziału przysposabiającego do pracy,
- **128** opinii w sprawie objęcia ucznia zindywidualizowaną ścieżką kształcenia.

Opinie i orzeczenia służą przekazaniu nauczycielom i specjalistom placówki oświatowej informacji o funkcjonowaniu dziecka/ucznia w różnych sferach – informacji o potrzebach rozwojowych, emocjonalnych i społecznych, możliwościach i predyspozycjach.

Informacje te są punktem wyjścia do tworzenia indywidualnych planów edukacyjno-terapeutycznych, sformułowania celów rozwojowych i terapeutycznych, optymalnych kierunków i sposobów pracy z uczniem. Orzeczenia zawierają też zalecenia odnośnie warunków, jakie należy zapewnić (organizacji przestrzeni fizycznej, wyposażenia technicznego), form kształcenia (oddział ogólnodostępny, integracyjny, specjalny), rodzaju wsparcia (rodzaju zajęć terapeutycznych/rewalidacyjnych) i sposobów pracy z dzieckiem, uczniem, w tym na rzecz maksymalnej, dostępnej mu aktywności i zakresu integracji społecznej. Całość działań ma służyć minimalizowaniu wpływu ograniczeń rozwojowych na funkcjonowanie edukacyjne, poznawcze i emocjonalno-społeczne oraz wykorzystaniu potencjału rozwojowego dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością. W roku szkolnym 2024/2025 zadania związane z zapewnieniem dzieciom i młodzieży kształcenia specjalnego realizowały przedszkola dla 295 dzieci, szkoły podstawowe dla 861 uczniów i szkoły ponadpodstawowe dla 333 uczniów. Łącznie na wszystkich etapach edukacyjnych, kształceniem specjalnym objęto **1 489 osób posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego**.

B. Dostosowanie oferty kształcenia integracyjnego oraz edukacji włączającej do potrzeb dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością

Przedszkola publiczne

W przedszkolach publicznych wychowaniem przedszkolnym objętych było **295 dzieci posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego**, w tym: w oddziałach ogólnodostępnych - 178 dzieci, w oddziałach integracyjnych - 93 dzieci, w oddziałach specjalnych - 24 dzieci. Dla dzieci z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego zorganizowano w 9 przedszkolach 21 oddziałów integracyjnych, do których uczęszczało 93 dzieci z niepełnosprawnością. Oddziały specjalne funkcjonowały w 2 przedszkolach, w których zorganizowano 5 oddziałów dla dzieci z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym i znacznym lub niepełnosprawnością sprzężoną i 1 oddział dla dzieci z autyzmem.

Publiczne szkoły podstawowe

We wszystkich publicznych szkołach podstawowych kształciło się **861 uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego**, w tym: w oddziałach ogólnodostępnych - 665 uczniów, w oddziałach integracyjnych - 52 uczniów, w oddziałach specjalnych - 10 uczniów, w szkole podstawowej specjalnej w ZSS - 134 uczniów. Dla uczniów publicznych szkół podstawowych z różnymi rodzajami niepełnosprawności, posiadających orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, zorganizowano w 4 publicznych szkołach podstawowych 14 oddziałów integracyjnych, do których uczęszczało 52 uczniów z niepełnosprawnością.

Oddziały integracyjne funkcjonowały:

- w PSP nr 5 - 9 oddziałów - 38 uczniów,
- w PSP nr 14 - 2 oddziały - 2 uczniów,
- w PSP nr 15 - 2 oddziały - 8 uczniów,
- w PSP nr 31 - 1 oddział - 4 uczniów.

Liczba oddziałów integracyjnych i uczniów w tych oddziałach w poszczególnych szkołach

Szkoła	Liczba oddziałów integracyjnych	Liczba uczniów w oddziałach integracyjnych	
		Ogółem	w tym: z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego
PSP nr 5	9	179	38
PSP nr 14	2	34	2
PSP nr 15	2	39	8
PSP nr 31	1	13	4
Ogółem:	14	265	52

Szkoły ponadpodstawowe

W szkołach ponadpodstawowych kształceniem specjalnym objętych było **333 uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego**. Dla uczniów szkół ponadpodstawowych z różnymi niepełnosprawnościami, posiadających orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, zorganizowano w dwóch szkołach 8 oddziałów integracyjnych. **Łącznie uczęszczało do nich 37 uczniów z niepełnosprawnością**. Oddziały integracyjne funkcjonowały w:

- PLO nr VI - 4 oddziały – 22 uczniów z niepełnosprawnością,
- BS I st. nr 5 w ZSB - 4 oddziały – 15 uczniów z niepełnosprawnością.

Zapewnienie dzieciom kształcenia poza Opolem

Na wniosek rodziców uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, Prezydent Miasta Opola składa do starostów powiatów wnioski o zapewnienie odpowiedniej formy kształcenia w MOS (młodzieżowych ośrodkach socjoterapii) SMOW (specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych) oraz w szkołach znajdujących się poza miastem Opole.

W 2025 roku **17 uczniów** skierowano do Zespołu Niepublicznych Szkół im. „Alicji po drugiej stronie lustra” w Kup, Zespołu Szkół Specjalnych im. Juliana Tuwima w Krapkowicach, Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego nr 11 we Wrocławiu, Młodzieżowego Ośrodka Socjoterapii w Zespole Placówek Edukacyjnych w Dobrodzieniu, Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego im. św. Jana de La Salle w Uszycach, Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Nysie, Młodzieżowego Ośrodka Socjoterapii w Zespole Placówek Resocjalizacyjnych w Brzegu Dolnym, Młodzieżowego Ośrodka Socjoterapii w Oławie i Młodzieżowego Ośrodka Socjoterapii Nr 4 w Łodzi.

C. Zapewnienie korzystania ze specjalnych form pracy dydaktycznej, z pomocy psychologiczno - pedagogicznej oraz ze specjalistycznej pomocy i opieki

Pomoc psychologiczno-pedagogiczna w poradni psychologiczno-pedagogicznej

Pracownicy Miejskiej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Opolu udzielali bezpośredniej pomocy dzieciom i młodzieży z niepełnosprawnością oraz ich rodzinom w formie pomocy indywidualnej i grupowej. W ramach form pomocy indywidualnej odbywała się:

- terapia pedagogiczna dla dzieci/uczniów z głębokimi deficytami rozwojowymi, dysleksją, dyskalkulią, trudnościami w uczeniu się, dla których wsparcie ze strony przedszkola czy szkoły nie były wystarczające. Zajęcia ukierunkowane były na wyrównywanie deficytów rozwojowych, trening umiejętności ortograficznych lub/i rachunkowych, dla części uczniów wdrożono terapię EEG Biofeedback. Odbyło się **823** spotkania terapeutyczne,
- terapia psychologiczna dla uczniów z problemami emocjonalno-społecznymi i osobowościowymi, np. trudnościami adaptacyjnymi, zaburzeniami lękowymi, mutyzmem, nerwicą natręctw, zaburzeniami depresyjnymi, zaburzeniami odżywiania, trudnościami w relacjach rówieśniczych, z problemami w radzeniu sobie ze stresem, gniewem, agresją, doświadczających przemocy rówieśniczej. Odbyło się **1261** spotkań terapeutycznych,
- terapia logopedyczna – odbyło się **864** spotkań terapeutycznych,
- terapia rodzin, która uruchomiona została w sytuacjach nieprawidłowych relacji rodzinnych oraz trudności w realizowaniu roli rodzica, skutkujących zaburzeniami zachowania lub/i funkcjonowania emocjonalno-społecznego dzieci/młodzieży, zaburzeniami więzi rodzinnych, konfliktami w rodzinie. Odbyło się **864** spotkań terapeutycznych,
- porady i konsultacje, których udzielono **298** uczniom.

Nauczanie indywidualne

Uczniowie, którym stan zdrowia utrudniał lub uniemożliwiał uczęszczanie do szkoły, objęci byli zajęciami indywidualnego nauczania w domu rodzinnym, zgodnie z zaleceniami zawartymi w orzeczeniu o potrzebie indywidualnego nauczania. **Indywidualne nauczanie zorganizowano dla 90 uczniów**, przeznaczając na ten cel **1.107 godzin zajęć tygodniowo**, w tym:

- w publicznych szkołach podstawowych indywidualnym nauczaniem objęto 35 uczniów – 254 godzin tygodniowo,
- w szkołach ponadpodstawowych indywidualnym nauczaniem objęto 55 uczniów, realizując 853 godzin tygodniowo.

Zajęcia rewalidacyjne

Zajęcia rewalidacyjne zorganizowano dla **1 352 uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego**, w tym dla 295 dzieci w przedszkolach, 861 w szkołach podstawowych i 196 uczniów w szkołach ponadpodstawowych, przeznaczając na ten cel łącznie **2 522 godzin zajęć tygodniowo** (409 w przedszkolach, 1 722 w szkołach podstawowych, 391 godzin w szkołach ponadpodstawowych – nie wszyscy uczniowie realizowali zajęcia rewalidacyjne – w niektórych przypadkach rodzice uczniów składali u dyrektorów szkół pisemne rezygnacje z takich zajęć).

W Zespole Szkół Specjalnych zajęcia rewalidacyjne wynikają z ramowego planu nauczania, w wymiarze 10 godzin na oddział tygodniowo. Ponadto w ZSS realizowano również indywidualne zajęcia rewalidacyjno-wychowawcze dla dzieci i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim. Opieką objęto 10 osób (100 godzin tygodniowo). W zależności od rodzaju i stopnia niepełnosprawności były organizowane następujące zajęcia rewalidacyjne: korekcji wad postawy, korekcji wad wymowy, nauka orientacji przestrzennej i poruszania się, nauka języka migowego lub innych alternatywnych metod komunikacji – w przypadku dziecka lub ucznia niesłyszącego lub z afazją, rozwijające umiejętności społeczne, w tym umiejętności komunikacyjne – w przypadku dziecka lub ucznia z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera, inne wynikające z programów rewalidacji (zgodnie z zaleceniami w orzeczeniu).

Wczesne wspomaganie rozwoju

W celu stymulowania rozwoju dzieci z różnego rodzaju niepełnosprawnością, w wieku od urodzenia do rozpoczęcia nauki szkolnej, były organizowane zajęcia wczesnego wspomaganie rozwoju. Zajęcia te prowadzili nauczyciele posiadający kwalifikacje odpowiednie do rodzaju niepełnosprawności dziecka oraz specjaliści, wchodzący w skład zespołów wczesnego wspomaganie w Przedszkolu Publicznym Integracyjnym nr 51 (51 dzieci – 99 godzin), Przedszkolu Publicznym Specjalnym nr 53 (52 dzieci – 104 godzin), Przedszkolu Publicznym nr 63 (12 dzieci – 16 godzin), Przedszkolu Publicznym nr 64 (11 dzieci – 17 godzin) oraz w Zespole Szkół Specjalnych (5 dzieci - 10 godziny). W roku szkolnym 2024/25 wczesne wspomaganie rozwoju zorganizowano dla **138 dzieci** przeznaczając na ten cel **246 godzin tygodniowo**.

D. Zapewnienie warunków do rozwoju osobowościowego dzieci/młodzieży z niepełnosprawnością

Wspomagając rodzinę w procesie wychowania Młodzieżowy Dom Kultury w Opolu rozszerza obszar działań opiekuńczych i profilaktycznych. Placówka rokrocznie wzbogaca ofertę programową o zajęcia artystyczne rozwijające zainteresowania artystyczne uczniów opolskich szkół, które dostępne są dla uczestników o różnym stopniu niepełnosprawności. W roku szkolnym 2024/2025 w zajęciach stałych grup i pracowni, w tym w pracowniach plastycznych „Wróbel”, „Arte”, w pracowni „Ceramiki Artystycznej”, pracowni „Amfora”, „Tęcza”, „Ramka”, Pracowni Rzemiosła i Kosmetyków, w zespołach tanecznych „Pech” i „Adena”, w „Artystycznej Akademii Przedszkolak” a „Akademii Pięciolatka” udział brały dzieci z niepełnosprawnością w stopniu pozwalającym na udział w zajęciach. Zajęcia taneczne, plastyczne, teatralne, ceramiczne i muzyczne są również formą arteterapii dla dzieci w nich uczestniczących. Zajęcia pozalekcyjne w pracowniach działających w Młodzieżowym Domu Kultury w Opolu są zgodnie z przepisami dostępne dla wszystkich chętnych uczestników, niepełnosprawność nie wyklucza z możliwości udziału w zajęciach. Młodzieżowy Dom Kultury w Opolu realizuje również bogatą ofertę zajęć o charakterze profilaktyczno-terapeutycznym dla dzieci i młodzieży żyjących w najbliższym otoczeniu osób uzależnionych od alkoholu i w rodzinach dotkniętych wykluczeniem społecznym lub nim zagrożonych, z rodzin potrzebujących wsparcia a także dla dzieci posiadających aktualne orzeczenie o niepełnosprawności. Akcja wypoczynku dzieci i młodzieży finansowana jest ze środków budżetu miasta Opole.

W 2025 roku placówka realizując funkcje opiekuńcze przygotowała w okresie zimowych i letnich wakacji bogatą ofertę zajęć warsztatowych dla stałych uczestników kół i pracowni oraz rekreacyjnych dla pozostałych dzieci z miasta. Były to propozycje stacjonarne i wyjazdowe, które cieszyły się bardzo dużym zainteresowaniem. W trakcie ich trwania realizowano bogaty program działań artystycznych i profilaktycznych. W ramach akcji „ZIMA w MIEŚCIE” zorganizowano m.in.

- 1 turnus półkolonii „Zima z Przygodą” dla dzieci dla dzieci z aktualnym orzeczeniem o niepełnosprawności,
- 2 turnusy półkolonii rekreacyjno-artystycznych dla dzieci i młodzieży z miasta Opola,
- zajęcia otwarte dla dzieci pozostających podczas ferii w miejscu zamieszkania.

Natomiast w ramach akcji wypoczynku letniego „Lato 2025” zorganizowano m.in.:

- 7 turnusów półkolonii rekreacyjno-artystycznych dla dzieci i młodzieży z miasta Opola,
- 3 turnusy warsztatów tanecznych,
- 2 turnusy półkolonii terapeutyczno-artystycznych,
- 1 turnus półkolonii „Wakacje z Przygodą” dla dzieci z aktualnym orzeczeniem o niepełnosprawności,
- 1 turnus obozu naukowego dla uczestników projektu „Uczeń zdolny”.

Program wszystkich form wypoczynku organizowanych przez Młodzieżowy Dom Kultury w Opolu zakładał realizację obok zajęć rekreacyjnych i artystycznych, program zajęć terapeutycznych w związku z koniecznością pomocy dzieciom i młodzieży w radzeniu sobie z różnymi problemami psychospołecznymi, w tym ze stresem wywołanym wojną w Ukrainie.

Natomiast Międzyszkolny Ośrodek Sportowy w Opolu realizując zadania edukacyjne, wychowawcze, sportowe, rekreacyjne, profilaktyczne i opiekuńcze, wspiera rozwój fizyczny dzieci i młodzieży, a w szczególności: rozwija uzdolnienia sportowe i zainteresowania kulturą fizyczną przedszkolaków, uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych, stwarza warunki do podnoszenia sprawności fizycznej, rozwijania uzdolnień sportowych i aktywnego wypoczynku wychowanków. Placówka koordynuje pozaszkolną działalność sportową dzieci i młodzieży miasta Opola, prowadzi szkolenia sportowe w ustalonych dyscyplinach w celu podnoszenia poziomu sportowego uczniów, organizuje imprezy sportowo–rekreacyjne na terenie miasta Opola, współdziała z dyrektorami szkół w zakresie rozwijania sportu szkolnego i wykorzystania bazy sportowej szkół do zajęć organizowanych przez MOS, organizuje zajęcia rekreacyjno–sportowe i rehabilitacyjne dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością, organizuje rekreację i wypoczynek dzieci i młodzieży szkolnej (akcja zima w mieście, akcja lato). Zajęcia prowadzone w sekcjach MOS w Opolu i są dostępne dla wszystkich chętnych uczestników, a niepełnosprawność nie wyklucza z możliwości udziału w poszczególnych zajęciach. W 2025 roku podczas ferii zimowych Międzyszkolny Ośrodek Sportowy zorganizował:

- kolonię dla 44 uczniów klas I-III szkół podstawowych, z rodzin dotkniętych wykluczeniem społecznym bądź nim zagrożonym,
- 3 turnusy półkolonii dla dzieci ze szkół podstawowych,
- obóz sportowy dla członków sekcji short track MOS.

Natomiast w ramach akcji „LATO 2025” placówka zorganizowała:

- 5 turnusów kolonii dla dzieci i młodzieży żyjących w najbliższym otoczeniu osób uzależnionych od alkoholu i rodzinach dotkniętych wykluczeniem społecznym lub nim zagrożonych; 3 turnusy w Szczyrku, 1 turnus w Wiśle i 1 turnus w Szklarskiej Porębie,
- 7 turnusów półkolonii dla dzieci w wieku szkolnym pozostających w miejscu zamieszkania,
- 1 turnus półkolonii multisportowych dla członków sekcji sportowych i rekreacyjnych MOS,
- 1 obóz sportowy dla członków sekcji sportowej short track MOS,
- 1 obóz sportowo-wspinaczkowy dla członków sekcji wspinaczki sportowej MOS.

W 2025 roku Międzyszkolny Ośrodek Sportowy w Opolu był organizatorem nauki pływania osób z niepełnosprawnością – zajęcia realizowane były na basenie „Wodna Nuta”, w ilości 12 godzin tygodniowo. Uczestniczyło w nich **15 osób z niepełnosprawnością**. Ponadto MOS zorganizował Mikołajkowe Zawody Pływackie Osób Niepełnosprawnych, w których udział wzięło **15 uczestników**.

- **Program „Opolska Rodzina” na lata 2019-2029**

Program „Opolska Rodzina” został przyjęty do realizacji uchwałą Nr II/25/18 Rady Miasta Opola z dnia 6 grudnia 2018 r. w sprawie przyjęcia Programu „Opolska Rodzina” na lata 2019-2029, który jest dokumentem perspektywicznym, określającym kierunki prowadzonej polityki prorodzinnej.

Uczestnikami programu w 2025 r. byli:

- dzieci i młodzież do ukończenia 18 roku życia,
- osoby z niepełnosprawnością, od ukończenia 16 roku życia do ukończenia 25 roku życia legitymujące się orzeczeniem o stopniu lekkim lub umiarkowanym niepełnosprawności lub równoważnym orzeczeniem - w okresie obowiązywania tego orzeczenia,
- osoby z niepełnosprawnością legitymujące się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności lub równoważnym orzeczeniem, bez ograniczeń wiekowych - w okresie obowiązywania tego orzeczenia,
- opiekunowie osób z niepełnosprawnością legitymujących się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności lub równoważnym orzeczeniem - w okresie obowiązywania tego orzeczenia,
- seniorzy - kobiety od 60 roku życia i mężczyźni od 65 roku życia,
- uchodźcy z Ukrainy.

Tabela 4. Dane statystyczne dot. wydanych Kart „Opolska Rodzina” w latach 2021 – 2025

Dane statystyczne dot. wydanych Kart „Opolska Rodzina”	2021 rok	2022 rok	2023 rok	2024 rok	2025 rok
Liczba wydanych Kart „Opolska Rodzina”	1955	4412	2708	2969	2291
Liczba wydanych Kart „Opolska Rodzina” dla osób z niepełnosprawnościami w tym:	11	10	16	26	20
dla osób z niepełnosprawnościami legitymujących się orzeczeniem o lekkim stopniu niepełnosprawności lub równoważnym orzeczeniem - w okresie obowiązywania tego orzeczenia	1	3	0	2	2
dla osób z niepełnosprawnościami legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności lub równoważnym orzeczeniem - w okresie obowiązywania tego orzeczenia	2	2	2	2	9
dla osób z niepełnosprawnościami legitymujących się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności lub równoważnym orzeczeniem - w okresie obowiązywania tego orzeczenia	8	5	14	22	9
dla dzieci z niepełnosprawnościami do 16 roku życia	0	0	0	0	0
Liczba wydanych Kart „Opolska Rodzina” dla mieszkańców gminy Komprachcice	80	141	134	92	52
Liczba wydanych Kart „Opolska Rodzina” dla uchodźców wojennych z Ukrainy	0	2286	769	890	697

Partnerami programu są firmy, instytucje i organizacje, które podpisały porozumienie z Miastem Opole na świadczenie usług dla uczestników programu „Opolska Rodzina” oferując zniżki dla posiadaczy Karty „Opolska Rodzina” oraz Karty „Opolski Senior”.

1. W 2025 r. Miejskie Centrum Świadczeń w Opolu prowadziło działania związane z koordynacją zadań dot. Karty „Opolska Rodzina” oraz odpowiadało za wydruk Kart „Opolska Rodzina” i ich wysyłanie.
2. Miejskie Centrum Świadczeń w Opolu było odpowiedzialne za przyjmowanie oraz rejestrowanie wniosków o wydanie Karty „Opolska Rodzina”. W okresie sprawozdawczym zostało wydanych **2 291** Kart „Opolska Rodzina”.
3. Na podstawie Uchwały III/45/18 Rady Miasta Opola z dnia 18 grudnia 2018 r. i Uchwały Nr IV.16.2018 Rady Gminy Komprachcice z dnia 27 grudnia 2018 r., w celu umożliwienia mieszkańcom Gminy Komprachcice korzystania z ulg i zniżek w dostępie do infrastruktury kulturalnej, rekreacyjnej i sportowej w ramach funkcjonujących w mieście Opolu Kart: „Opolska Rodzina” i „Opolski Senior”, w dniu 28 grudnia 2018 r. pomiędzy Miastem Opole, a Gminą Komprachcice zostało zawarte Porozumienie w przedmiotowej sprawie.

W okresie sprawozdawczym tj. od 1 stycznia 2025 r. do 31 grudnia 2025 r. zostały wydane 52 karty „Opolska Rodzina” oraz 71 kart „Opolski Senior” dla mieszkańców gminy Komprachcice. Szczegółowe dane dot. wydanych Kart „Opolski Senior” w latach 2021-2025 obrazuje poniżej tabela.

Tabela 5. Dane statystyczne dot. wydanych Kart „Opolski Senior” w latach 2021-2025

Dane statystyczne dot. wydanych Kart „Opolski Senior”	2021 rok	2022 rok	2023 rok	2024 rok	2025 rok
Liczba wydanych Kart „Opolski Senior”	1476	2185	1662	1652	1573
Liczba wydanych Kart „Opolski Senior” dla mieszkańców gminy Komprachcice	33	77	99	58	71

E. Dostosowanie warunków edukacji do potrzeb osób z niepełnosprawnością poprzez usuwanie barier architektonicznych i transportowych

• **Kontynuacja działań dostosowawczych**

Obiekty oświatowe w Opolu poddawane są bieżącym remontom, mającym na celu zachowanie prawidłowego stanu technicznego i sanitarnego, oraz modernizacjom i adaptacjom wpływającym na poprawę bezpieczeństwa i warunków ich eksploatacji. Działania te wpływają bezpośrednio na ciągłą poprawę stanu technicznego i jakościowego istniejącej bazy oświatowej oraz przystosowują ją do zmieniających się przepisów i norm technicznych, sanitarnych, w tym związanych z dostosowaniem do potrzeb osób z niepełnosprawnością. W 2025 roku zadanie to realizowały poszczególne przedszkola, szkoły i placówki oświatowe we własnym zakresie.

• **Dowóz uczniów z niepełnosprawnościami do przedszkoli, szkół i ośrodków, w tym poza Opole**

Przepisy ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe regulują organizację bezpłatnego dowozu lub zwrotu kosztów dowozu do placówek oświatowych dla dzieci/uczniów z niepełnosprawnością, a w szczególności:

- art. 32 ust. 6, który dotyczy dowozu dzieci przedszkolnych,
- art. 39 ust. 4, który dotyczy dowozu dzieci i młodzieży szkolnej.

Natomiast zgodnie z art. 39 ust. 4 pkt 1 ww. ustawy obowiązkiem gminy jest zapewnienie uczniom z niepełnosprawnością, których kształcenie i wychowanie odbywa się na podstawie art. 127, bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewozu do najbliższej szkoły podstawowej, a uczniom z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją, z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, także do najbliższej szkoły ponadpodstawowej, do końca roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym uczeń kończy 21 rok życia.

Lp.	Nazwa zadania	Liczba dowożonych dzieci	Liczba busów
1.	Dowożenie dzieci z niepełnosprawnością z autyzmem do NZSS w Kup i Polskiej Nowej Wsi	21	2
2.	Dowóz dzieci z niepełnosprawnością do przedszkoli oraz dowożenie dzieci z niepełnosprawnością z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim do jednostek oświatowych	19	5
3.	Dowożenie uczniów z niepełnosprawnością do szkół na terenie miasta Opola	45	5
4.	Dowożenie uczniów z niepełnosprawnością do Zespołu Placówek Oświatowych w Leśnicy	2	1
5.	Dowożenie uczniów z niepełnosprawnością do Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Nysie oraz uczennicy do Zespołu Szkół Medycznych w Prudniku	3	1
6.	Dowożenie uczniów z niepełnosprawnością do Zespołu Szkół Specjalnych w Krapkowicach	4	1
7.	Zwrot kosztów dowożenia uczniów z niepełnosprawnością zamieszkałych w Opolu do szkół, przedszkoli i ośrodków na terenie miasta Opola przez opiekunów prawnych prywatnymi środkami transportu	63	
RAZEM		157 uczniów z niepełnosprawnością z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego oraz z orzeczeniem o potrzebie uczestnictwa w zajęciach rewalidacyjno-wychowawczych	

W 2025 roku na realizację zadania wydatkowano łącznie środki finansowe w wysokości **3 617 697,72 zł**, w tym dokonano zwrotu kosztów dowożenia uczniów z niepełnosprawnością zamieszkałych w Opolu do szkół, przedszkoli i ośrodków na terenie miasta Opolu przez opiekunów prawnych prywatnymi środkami transportu w wysokości **368 597,40 zł**.

F. Doposażenie szkół realizujących kształcenie specjalne w sprzęt i urządzenia do nauki oraz rehabilitacji na miarę potrzeb i oczekiwań osób z niepełnosprawnością i ich opiekunów

W 2025 roku zadanie to realizowały poszczególne przedszkola, szkoły i placówki oświatowe we własnym zakresie. **W ramach Rządowego programu wspierania organów prowadzących szkoły i placówki w rozwijaniu umiejętności cyfrowych dzieci i młodzieży na lata 2025-2029 „Cyfrowy Uczeń”**. Przedszkole publiczne nr 28 i 30 „Gosławickie Słoneczko” w Opolu zakupiły specjalistyczne oprogramowanie do bezpośredniej pracy z dziećmi o specjalnych potrzebach edukacyjnych. Na realizację ww. zadania przeznaczono środki finansowe w wysokości **15 152 zł**, które pochodziły z dotacji celowej Ministerstwa Edukacji i Nauki.

W minionym roku kontynuowana była realizacja **Rządowego programu pomocy uczniom z niepełnosprawnością w formie dofinansowania zakupu podręczników, materiałów edukacyjnych i materiałów ćwiczeniowych w latach 2023-2025**. Pomoc przysługiwała uczniom: słabowidzącym, niesłyszącym, słabosłyszącym, z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, w stopniu umiarkowanym lub znacznym, z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją, z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera, z niepełnosprawnością sprzężoną, w przypadku, gdy jedną z niepełnosprawności była niepełnosprawność wymieniona wyżej - posiadającym orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, uczęszczającym do odpowiednich klas szkół ponadpodstawowych. W ramach programu dofinansowano zakup podręczników do kształcenia ogólnego i do kształcenia w zawodach, materiałów edukacyjnych do kształcenia ogólnego i do kształcenia zawodowego oraz materiałów ćwiczeniowych. Z dofinansowania zakupu podręczników lub materiałów edukacyjnych skorzystało **341 uczniów**. Na ten cel przeznaczono łącznie kwotę **128 166,99 zł**, która pochodziła z dotacji celowej Ministerstwa Edukacji i Nauki.

Liczba uczniów szkół ponadpodstawowych	Przyczyna niepełnosprawności
20	słabowidzenie
1	niesłyszenie
30	słabosłyszynie
27	niepełnosprawność intelektualna w stopniu lekkim
20	niepełnosprawność ruchowa, w tym z afazją
202	autyzm, w tym z zespół Aspergera
41	niepełnosprawność intelektualna w stopniu umiarkowanym lub znacznym

Ponadto w ramach otrzymanej w 2025 roku dotacji na wyposażenie szkół w podręczniki, materiały edukacyjne lub materiały ćwiczeniowe, dostosowane po potrzeb edukacyjnych i możliwości psychofizycznych uczniów z niepełnosprawnością posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, uczęszczających do szkół podstawowych, zakupiono m.in. podręczniki do zajęć z zakresu edukacji polonistycznej, matematycznej, przyrodniczej i społecznej oraz z zakresu danego języka obcego nowożytnego. Podręczniki oraz materiały edukacyjne i ćwiczeniowe otrzymało **259 uczniów z niepełnosprawnością**.

Liczba uczniów szkół podstawowych	Przyczyna niepełnosprawności
9	słabowidzenie
5	słabosłyszynie
22	niepełnosprawność intelektualna w stopniu lekkim
131	autyzm, w tym z zespół Aspergera
92	niepełnosprawność intelektualna w stopniu umiarkowanym lub znacznym

Na ten cel wydatkowano łącznie kwotę **79 567,22 zł**, która pochodziła z dotacji celowej Ministerstwa Edukacji i Nauki.

G. Zapewnienie oferty doskonalenia zawodowego dla kadry pedagogicznej pracującej z uczniami z niepełnosprawnością oraz wsparcia w zakresie wdrażania specjalnych form pracy z dziećmi z niepełnosprawnością

Miejski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w ramach statutowej działalności zrealizował następujące formy doskonalenia zawodowego:

Lp.	Forma doskonalenia	Liczba zrealizowanych form doskonalenia	Liczba godzin zrealizowanych form doskonalenia	Liczba przeszkolonych nauczycieli
1.	Szkolenia rad pedagogicznych	46	138	816
2.	Seminaria/fora/zespoły problemowe	73	115	495
3.	Warsztaty metodyczne	115	273	1038
4.	Kursy doskonalące	90	425	698
5.	Kursy nadające uprawnienia	14	129	47
6.	Kursy kwalifikacyjne	2	207	10
7.	Sieci współpracy i samokształcenia	70	291	1309
8.	Indywidualne i grupowe konsultacje	288	561	767
9.	Zajęcia otwarte i pokazowe	74	125	331
10.	Akademia Umiejętności Nauczyciela	2	145	35

Ponadto przeprowadzono następujące szkolenia kadry pedagogicznej m.in. ukierunkowane na pracę z uczniami z niepełnosprawnościami:

Lp.	Obszary tematyczne szkoleń	Liczba przeszkolonych nauczycieli
1.	Edukacja przedszkolna i wczesnoszkolna	731
2.	Praca nauczyciela formach pozaszkolnych	71
3.	Problematyka wychowawcza	581
4.	Pomoc psychologiczno-pedagogiczna z uwzględnieniem doradztwa edukacyjno-zawodowego	832
5.	Kształcenie uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi	316
6.	Podstawa programowa wychowania przedszkolnego, kształcenia ogólnego i kształcenia w zawodach	332
7.	Innowacje w edukacji, konkursy i inne szkolenia dla nauczycieli	172

Wsparcie nauczycieli w zakresie wdrażania metod pracy z dziećmi o specjalnych potrzebach edukacyjnych realizowane było przez specjalistów Miejskiej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Opolu w formie:

- spotkań z zespołami nauczycieli, w tym w ramach zespołów tworzących indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny dla dzieci/uczniów sprawiających problemy wychowawcze, prezentujących symptomy demoralizacji i niedostosowania społecznego oraz uczniów, których planowano objąć zindywidualizowaną ścieżką kształcenia.
- spotkań indywidualnych i zespołowych konsultacji z nauczycielami i dyrektorami placówek oświatowych.

Cel 5. Zapewnienie podstawowych potrzeb socjalnych umożliwiających pełne uczestnictwo w życiu społecznym

Zadania:

A. Wsparcie dotyczące warunków socjalno – bytowych

- ❖ Środowiskowy Dom Samopomocy dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi „Magnolia” (ŚDS) w Opolu udzielał pomocy w załatwieniu spraw urzędowych, w rozwiązywaniu spraw osobistych i w dostępie do świadczeń zdrowotnych. Prowadził też poradnictwo socjalne dla uczestników ŚDS „Magnolia” i ich rodzin/opiekunów prawnych.
- ❖ Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie (MOPR) w Opolu wspierał mieszkańców miasta Opola poprzez kierowanie osób niesamodzielnych do placówek wsparcia dziennego i do placówek opieki całodobowej. W 2025 r. z działalności prowadzonej przez Domy Dziennego Pobytu w Opolu – DDP „Magda-Maria”, DDP „Złota Jesień”, DDP „Malinka” oraz Filii „Nad Odrą” - skorzystało **813 osób starszych i osób z niepełnosprawnością**.

Działania na rzecz osób z niepełnosprawnością w 2025 r. w Domach Dziennego Pobytu w Opolu:

DDP „Złota Jesień”:

- codzienna gimnastyka na krzesółkach,
- sala z matami masującymi i siłownia,
- obsługa osób z niepełnosprawnością przy obiadach (codziennie w godzinach od 12.30 do 13.00).
- bezpłatna wypożyczalnia kul, wózków i chodzików na zakupy lub do poruszania się w mieszkaniu oraz łóżek rehabilitacyjnych dla osób z niepełnosprawnością,
- praca z ciałem i oddechem oraz ćwiczenia pamięci,
- pomoc psychologa:
 - ✓ konsultacje i porady telefoniczne;
 - ✓ rozmowy psychologiczne o charakterze diagnostycznym i wspierającym;
 - ✓ spotkania o charakterze terapeutycznym;
 - ✓ działania mediacyjne;
- współpraca z Miejską Biblioteką Publiczną w Opolu, udostępnianie pozycji pisanych alfabetem Braille'a, biblioteka czynna była na tzw. telefon (książki dostarczane były bezpośrednio do mieszkań),
- Warsztaty Terapii Zająciowej organizowane dla seniorów, m.in. ozdabianie toreb prezentowych, robienie kartek okolicznościowych, tworzenie i kolorowanie mandeli, tworzenie biżuterii, szycie małych dla dzieci w ramach współpracy z Fundacją „Dr Clown”, itp.,
- warsztaty plastyczne rozwijające kreatywność i wystawy tych prac,
- udział w „Opolskich Dniach Seniora”,
- organizacja wycieczek, biesiad i wieczorków, w których uczestniczą osoby z niepełnosprawnością,

- organizacja imprez okolicznościowych takich jak np.: „Dzień Babci i Dziadka”, „Dzień Kobiet”, „Dzień Matki”, „Dzień Niepodległości”, w których za każdym razem bierze udział ok. 100 seniorów z czego ok. 60 % to osoby z niepełnosprawnością,
- próby zespołu wokalnego i tanecznego, które uwzględniają udział osób z niepełnosprawnością. Członkowie biorą udział w wielu koncertach również dla osób z niepełnosprawnością np. w trakcie „Opolskich Dni Osób z Niepełnosprawnością”, czy też w Domu Pomocy Społecznej z okazji „Dnia Babci i Dziadka”,
- prelekcje promujące zdrowie i bezpieczeństwo seniorów,
- promowanie działań sportowych poprzez udział w Wojewódzkiej Olimpiadzie Senioralnej i Osób z Niepełnosprawnością m.in. w zawodach w kręgle,

DDP „Malinka” oraz Filii „Nad Odrą”:

- zapewnienie osobom z niepełnosprawnością szerszego dostępu do rehabilitacji społecznej, kultury, sportu, rekreacji i turystyki,
- promowanie dostępu do instytucji kultury poprzez organizowanie wyjść do teatru i filharmonii Promowanie działań mających na celu integrację międzypokoleniową, likwidację barier kulturowych i społecznych poprzez organizację spotkań z dziećmi z przedszkoli i szkół,
- prowadzenie rehabilitacji poprzez terapię sztuką: zorganizowanie targów twórczości, wystawy prac z rękodziełem artystycznym, organizowanie spotkań literackich,
- dofinansowanie i promowanie sportu, rekreacji i turystyki osób z niepełnosprawnością,
- promowanie działań prozdrowotnych poprzez organizację w placówce zajęć sportowych: zdrowy kręgosłup, spacerów „Nordic – Walking”, zajęć rekreacyjnych na basenie, organizacja turniejów boule oraz w kręgle,
- promowanie aktywnych form spędzania czasu wolnego, zaangażowania w rozwój środowiska lokalnego poprzez organizację: balów karnawałowych, turnieju kulinarnego „Master-Chef” dla seniorów z miasta Opola, w tym osób z niepełnosprawnością.

DDP „Magda-Maria”:

- w placówce usunięto wszystkie bariery architektoniczne i komunikacyjne. Placówka wypożycza również balkoniki i wózki inwalidzkie pozyskane z darowizn współpracującego z DDP-em, Stowarzyszenia Klub Przyjaciół Poczdamu,
- prowadzenie rehabilitacji społecznej poprzez włączanie osób z niepełnosprawnością do udziału w różnych grupach zajęciowych zgodnie z ich potrzebami społecznymi i możliwościami zdrowotnymi. Dostosowywanie zajęć do możliwości fizycznych i percepcyjnych uczestników, stałe rozszerzanie oferty uwzględniającej potrzeby korzystających z nich osób – prowadzenie zajęć ruchowych o różnym stopniu wysiłku fizycznego, zajęć muzycznych, plastycznych, manualnych, tzw. gimnastyki umysłu z nastawieniem na wzmocnienie pamięci i koncentracji, spotkań informacyjnych, oraz spotkań towarzyskich i imprez kulturalnych,
- włączanie osób z niepełnosprawnością do udziału w wydarzeniach kulturalnych organizowanych i współorganizowanych przez placówkę lub inne organizacje społeczne i jednostki kulturalne miasta Opola,
- podejmowane były różne działania mające na celu promowanie osiągnięć osób z niepełnosprawnością: wystawy plastyczne, wystawy rękodzielnicze, udział grupy chóralnej i tanecznej w przeglądach, festiwalach, imprezach plenerowych, spotkaniach artystycznych wielopokoleniowych,
- promowanie zdrowego stylu życia poprzez organizowanie spacerów „Nordic – Walking”, rozgrywek w kręglowe, udział w spartakiadzie senioralnej i organizowanie wycieczek jedno i kilkudniowych,
- zachęcanie do czynnego udziału w życiu placówki: w Radzie Domu, Klubie Seniora i organizacjach społecznych m.in. w Klubie Przyjaciół Poczdamu, który ma siedzibę w DDP „Magda-Maria”.

Ponadto:

- z usług środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi w 2025 r. skorzystało 141 osób,

- do domów pomocy społecznej skierowano 125 osób (52 na terenie Opola i 73 poza Opola),
- w ramach Centrum Wolontariatu w 2025 r. podpisano 25 umów.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Opolu prowadził akcję dystrybucji „Kopert Życia” – jest to specjalnie przygotowana koperta, która może przyczynić się do uratowania ludzkiego życia. W „Kopercie Życia” umieszcza się informacje dotyczące stanu zdrowia, przyjmowanych leków, dane osób, które należy zawiadomić w przypadku choroby – przydatne w sytuacji, kiedy ratownicy medyczni, lekarze czy strażacy muszą szybko reagować w sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia, a w danym momencie jest brak kontaktu z osobą będącą np. po wylewie, udarze mającą kłopoty z mówieniem. W 2025 roku rozdysponowano **1 381 kopert**.

Od dnia 30.05.2025 r. rozpoczęła się realizacja projektu finansowanego z MRPiPS pn. „Korpus Wsparcia Seniorów”. Celem programu było zapewnienie usługi wsparcia na rzecz seniorów w wieku 60 lat i więcej, mających problemy w samodzielnym funkcjonowaniu ze względu na stan zdrowia, prowadzących samodzielne gospodarstwa domowe lub mieszkających z osobami bliskimi, które nie są w stanie zapewnić im wystarczającego wsparcia, oraz poprawa poczucia bezpieczeństwa, możliwości samodzielnego funkcjonowania w miejscu zamieszkania osób starszych przez dostęp do tzw. „opieki na odległość”. Świadczenie usług wynikało z rozeznaczonych potrzeb na terenie miasta Opola, wpisujących się we wskazane w Programie obszary. Realizacja Programu obejmowała swoim zakresem moduł II. W ramach programu seniorom w wieku 60 lat i więcej został zapewniony dostęp do tzw. „opasek bezpieczeństwa” wyposażonych w co najmniej trzy z następujących funkcji:

- przycisk bezpieczeństwa – sygnał SOS,
- detektor upadku,
- czujnik zdjęcia opaski,
- lokalizator GPS,
- funkcje umożliwiające komunikowanie się z centrum obsługi i opiekunami,
- funkcje monitorujące podstawowe czynności życiowe (puls i saturacja).

W ramach zadania w 2025 r. dokupiono 43 opaski nowe, a 42 już zakupiono wcześniej. Łącznie dla uczestników Programu oddano do użytku 85 opasek. **Z oferowanej usługi skorzystało 85 osób.**
Wartość globalna projektu: 51 809,77 zł.

❖ Centrum Informacyjno-Edukacyjne „Senior w Opolu”

- codzienne prowadzenie zajęć ruchowych m.in. gimnastyka na krzesłach, zumba, zdrowy kręgosłup.
- warsztaty Terapii Zajęciowej organizowane dla seniorów, m.in. wyplatanie makramy, warsztaty rysowania mandali, warsztaty papierowe,
- bezpłatna wypożyczalnia kul, wózków, balkoników i chodzików dla osób starszych i osób z niepełnosprawnością,
- promowanie zdrowego stylu życia poprzez organizowanie spacerów „Nordic-Walking”, zajęć Aqua rozgrywek w kręgle, udział w Olimpiadzie Senioralnej i Osób z Niepełnosprawnością,
- promowanie działań mających na celu integrację międzypokoleniową, likwidację barier kulturowych i społecznych poprzez organizację różnych spotkań,
- promowanie dostępu do instytucji kultury. organizowanie wyjść do kina, teatru i filharmonii,
- przekazywanie informacji i prowadzenie zajęć edukacyjnych, realizacja inicjatyw i projektów oraz prowadzenie szkoleń i warsztatów,
- wykłady i prelekcje promujące profilaktykę zdrowia i bezpieczeństwo seniorów oraz osób z niepełnosprawnością.

❖ Centrum Aktywizacji Społecznej w Opolu

W 2025 r. w Centrum Aktywizacji Społecznej zostały podjęte m.in. następujące działania skierowane do:

a) dzieci i młodzieży, w tym z niepełnosprawnością:

- „Film na CASie, edycja 5” – kino plenerowe dla dzieci. Projekt prorodzinny realizowany w miesiącach wakacyjnych przez Fundację Rozwoju Społecznego „SPINACZ”,
- półkolonie „Integracyjne wakacje w Opolu” skierowane do dzieci pochodzenia polskiego i obcokrajowców. Projekt obejmował 2 turnusy półkolonii letnich, 1 turnus półkolonii zimowych, dla dzieci w wieku 7-12 lat, realizowany przez Fundację Rozwoju Społecznego „SPINACZ” i Opolski Oddział Okręgowy Polskiego Czerwonego Krzyża
oraz
- forum młodzieżowe „Nic o Nas bez Nas”, realizowane w ramach „Światowego Dnia Zdrowia Psychicznego”, mające na celu promocję zdrowia psychicznego i zwrócenie uwagi na problemy natury psychicznej dedykowane dzieciom i młodzieży,
- warsztaty „Siła młodości – odkryj moc w Opolu” mające na celu promocję zdrowia psychicznego organizowane w ramach konferencji „O pomocy dla zdrowia psychicznego” – edycja III. Beneficjentami warsztatów była młodzież ze szkół podstawowych (klasy 6-8) oraz ponadpodstawowych,
- piknik „MOC dla zdrowia psychicznego” otwierający kampanię „Miesiąc dla zdrowia psychicznego w Opolu”.

Organizatorem ww. wydarzeń było miasto Opole, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Opolu i Fundacja Rozwoju Społecznego „SPINACZ”.

- „Kreatywny świat opolskich dzieci” – projekt ogólnorozwojowy dla dzieci w wieku wczesnoszkolnym, mający charakter integracyjny poprzez zaproszenie do udziału w zajęciach dzieci pochodzenia polskiego i ukraińskiego, realizowany przez Fundację „GRINGO”,
- warsztaty i spotkania w ramach projektu „MŁODZIEŻ W ROZWOJU – NA RZECZ DOBRA WSPÓLNEGO” skierowany do młodzieży i studentów (w wieku od 12 do 25 lat) polegający na rozwijaniu kompetencji społecznych i obywatelskich, poprzez zaangażowanie w działania na rzecz lokalnej społeczności, realizowany przez Fundację „W rozwoju”,
- Akademia Przyszłości – spotkania dla dzieci i młodzieży, realizowane przez Stowarzyszenie „Wiosna”,
- warsztaty świąteczne dla uczestników warsztatów terapii zajęciowej Fundacji „DOM”,
- warsztaty rodzinne „Świątecznie z Opolskimi Dziouchami” - edycja 5”. Projekt realizowany przez Fundację „Opolskie Dziouchy”,
- spotkania i szkolenia dla rodzin zastępczych. Zadanie realizowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Opolu,
- kurs języka polskiego dla dzieci pochodzących z Ukrainy, realizowany przez Fundację „GRINGO”,
- spotkania młodzieży pochodzenia ukraińskiego realizowanych przez nieformalną grupę „Energia Jedności”,
- „Rejonowa Olimpiada Zdrowia PCK” dla uczniów z klas 6-8 szkół podstawowych i szkół ponadpodstawowych,

b) mieszkańców miasta Opola, niezależnie od wieku:

- konferencja „O pomocy dla zdrowia psychicznego” – edycja III, realizowana w ramach „Światowego Dnia Zdrowia Psychicznego”, dedykowana uczniom, ich rodzicom i nauczycielom. Organizatorem wydarzenia było miasto Opole, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Opolu i Fundacja Rozwoju Społecznego „SPINACZ”,
- warsztaty psychologiczne i indywidualne spotkania z psychologiem w ramach projektu „Czas dla Ciebie” – edycja II, dedykowane mieszkańcom Opola powyżej 14 r. ż. doświadczającym trudności w życiu osobistym, społecznym i zawodowym. Projekt realizowany przez Fundację Psychoterapii i Psychoedukacji „INTRA”,
- organizowanie praktyk zawodowych dla uczestników warsztatu terapii zajęciowej Fundacji „DOM” mających na celu rozwijanie umiejętności zawodowych, społecznych i samodzielności,
- „AktywizujeMy lokalnie” warsztaty, których celem jest społeczno-zawodowa aktywizacja dorosłych osób z niepełnosprawnością intelektualną (OzNI) oraz wsparcie ich opiekunów, realizowana przez Fundację „L’arche”,

- warsztaty malarskie – sekcja malarska prowadzona przez Pana Jana Gruszkę przy Towarzystwie Przyjaciół Opola,
- warsztaty malowania wzoru opolskiego i „Opolskie Kobiety Kręgi” – warsztaty dla kobiet realizowane przez Fundację „Opolskie Dziouchy”,
- spotkania i konsultacje dla mieszkańców dotyczące Dzielnicy Stare Miasto, realizowane przez Radę Dzielnicy Stare Miasto i warsztaty dla kobiet „Pozytywnie o sobie” skupiające się na budowaniu pozytywnego wizerunku siebie i samoświadomości,
- „Klub Ojca” – spotkania w ramach klubu ojcowskiego,
- warsztaty jogi, integracyjne polsko – ukraińskie mające formę budowania społeczności i przełamywania barier, realizowane przez Fundację „GRINGO”,
- „Fotoklub Opole” – spotkania miłośników fotografii realizowane przez Związek Polskich Artystów Fotografików, Oddział Opolski przy Towarzystwie Przyjaciół Opola,
- „Salon Opolskiej Nauki”. Spotkania z opolskimi naukowcami i specjalistami różnych dziedzin. Projekt realizowany przez Towarzystwo Przyjaciół Opola,
- sekcje gier planszowych, brydża i warcabów realizowane przy współpracy z Fundacją Psychoterapii i Psychoedukacji „INTRA”,
- Festiwal Wolontariatu „IMPULS” – projekt realizowany przez Opolskie Centrum Wolontariatu „ISKRA”,
- warsztaty ekologiczne, realizowane przez Klub Ochrony Środowiska Śląska Opolskiego,
- spotkania dla kobiet pochodzenia ukraińskiego, realizowane przez grupę nieformalną Energia Jedności,
- spotkania działkowców realizowane przez Polski Związek Działkowców,
- warsztaty tańca „GROOVE” i choreoterapii realizowane przez Fundację „Czas na groove”,
- spotkania o tematyce zdrowotnej w ramach działalności Koła Naturalnej Pomocy Życia,
- spotkania Mniejszości Białoruskiej zamieszkującej miasto Opole, Związku Nauczycielstwa Polskiego i Polskiego Związku Diabetyków,
- statutowe spotkania Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych i Rady Kobiet Miasta Opola,
- warsztaty dla wolontariuszy organizowane przez Fundację „Dr Clown” i Stowarzyszenie „Hospicjum Opolskie”,

c) seniorów:

- „TańczMY” - taniec intuicyjny i taniec w kręgu, realizowany przez Europejskie Stowarzyszenie Promocji Aktywności Ruchowej 50+,
- „Senior w rozwoju, czyli przygotowanie do starości” ukierunkowany jest na promowanie pozytywnego postrzegania starości w społeczeństwie, kształtowanie empatycznych postaw wobec starszych, rozwijanie kompetencji społecznych (takich jak: wiedzy, umiejętności, postaw), zwiększenia bezpieczeństwa seniorów i przygotowanie ich do starości, realizowany przez Fundację „W rozwoju”,
- kino dla seniorów, projekt realizowany przez Stowarzyszenie „Opolskie Lamy”,
- „Klub sensu życia” – projekt autorski grupy seniorów realizowany przy współpracy z Centrum Informacyjno – Edukacyjnym „Senior w Opolu”,
- próby amatorskiego chóru „Gold Singers”,
- spotkania statutowe Rady Seniorów Miasta Opola;
- spotkania w ramach klubów seniora „Echo Chabry”, „Śródmieście”, „Insulinki”, „Miss i Mister Opola 60+”,

Również w 2025 r. Centrum Aktywizacji Społecznej współpracowało przy organizacji:

- „Opolskiego Śniadania Wielkanocnego”, organizowanego przez miasto Opole, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Opolu i Polski Czerwony Krzyż,
- „Opolskie Dni Osób z Niepełnosprawnościami”, organizowane przez miasto Opole i Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Opolu,

- „Życzliwego Happeningu” organizowanego w ramach kampanii „Opole miastem życzliwości”, realizowanego przez Stowarzyszenie na Rzecz Integracji Środowiska Lokalnego „Chciej Chcieć”.

❖ **Działalność Miejskiego Centrum Świadczeń (MCS) w Opolu**

Miejskie Centrum Świadczeń w Opolu zajmuje się głównie wypłacaniem świadczeń pieniężnych, tak więc w tej formie udziela wsparcia osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom. Wśród katalogu świadczeń znajdują się te dedykowane tylko osobom z niepełnosprawnościami, opiekunom tych osób jak i inne świadczenia, nieuzależnione od niepełnosprawności, z których te osoby mogą korzystać na takich zasadach jak inni mieszkańcy miasta Opola.

➤ **Świadczenie pielęgnacyjne:**

Jedno z ważniejszych świadczeń, które przysługuje opiekunom niepełnosprawnych dzieci do 18 r. życia oraz innym osobom, które miały do niego prawo przed zmianami w 2023 r. na zasadzie praw nabytych. Kwota tego świadczenia wynosi obecnie **3 386 zł miesięcznie**, jest ona również waloryzowana co roku. Opiekunowie, którzy otrzymują to świadczenie mają możliwość objęcia ubezpieczeniem społecznym, co pozwala im w przyszłości uzyskać emeryturę oraz zdrowotnym, aby korzystać z opieki zdrowotnej.

Wykres 3. Świadczenie pielęgnacyjne

Opracowano na podstawie: danych Miejskiego Centrum Świadczeń w Opolu

➤ **Zasiłek pielęgnacyjny:**

Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje:

- dziecku z niepełnosprawnością;
- osobie z niepełnosprawnością w wieku powyżej 16 roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;
- osobie, która ukończyła 75 rok życia;
- osobie z niepełnosprawnością w wieku powyżej 16 roku życia, legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia.

Obecnie kwota zasiłku pielęgnacyjnego wynosi **215,84 zł** miesięcznie.

Wykres 4. Zasiłek pielęgnacyjny

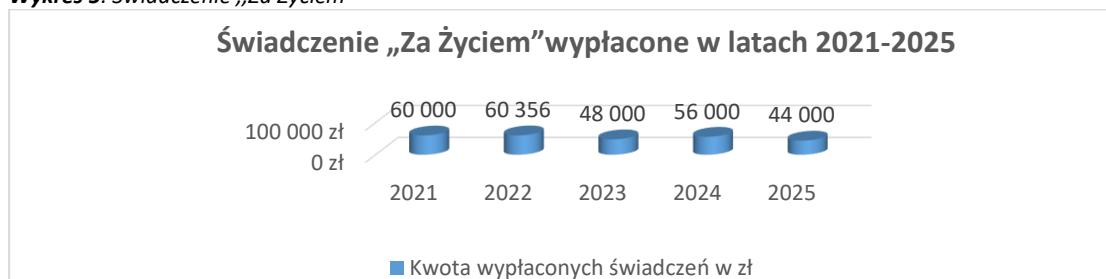

Opracowano na podstawie: danych Miejskiego Centrum Świadczeń w Opolu

➤ **Świadczenie „Za Życiem”**

Jest to jednorazowe świadczenia dla rodziców lub opiekunów dzieci, u których zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Świadczenie to przysługuje niezależnie od dochodu i warto dodać, że aby je otrzymać nie jest wymagane orzeczenie o niepełnosprawności, wystarczy zaświadczenie od lekarza określonej specjalizacji. Obecnie kwota świadczenia wynosi 4 000 zł i wypłacana jest jednorazowo. W 2025 roku świadczenie to pobrało 11 Opolan na łączną **kwotę 44 000 zł**.

Wykres 5. Świadczenie „Za Życiem”

Opracowano na podstawie: danych Miejskiego Centrum Świadczeń w Opolu

➤ **Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka z niepełnosprawnością:**

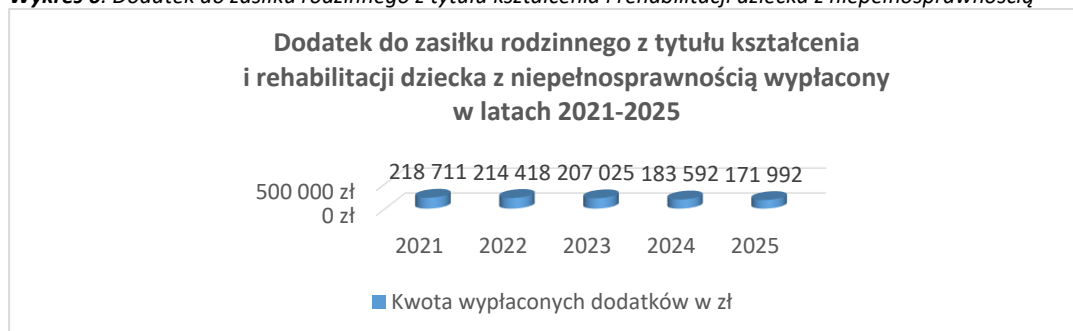
Przysługuje rodzicom lub opiekunom dzieci z niepełnosprawnością w wysokości:

- 90,00 zł miesięcznie na dziecko w wieku do ukończenia 5 roku życia,
- 110,00 zł miesięcznie na dziecko w wieku powyżej 5 roku życia do ukończenia 24 roku życia - pod warunkiem, że zmieszczą się w ustawowym kryterium dochodowym wynoszącym 764,00 zł na osobę w rodzinie.

Wówczas będzie im przysługiwał również zasiłek rodzinny w kwocie:

- **95,00 zł** na dziecko w wieku do ukończenia 5 roku życia;
- **124,00 zł** na dziecko w wieku powyżej 5 roku życia do ukończenia 18 roku życia;
- **135,00 zł** na dziecko w wieku powyżej 18 roku życia do ukończenia 24 roku życia.

Wykres 6. Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka z niepełnosprawnością

Opracowano na podstawie: danych Miejskiego Centrum Świadczeń w Opolu

➤ **Inne świadczenia:**

Oprócz ww. świadczeń osoby z niepełnosprawnością mieszkające w Opolu mogą korzystać z innych świadczeń wypłacanych przez Miejskie Centrum Świadczeń po spełnieniu warunków uprawniających do ich otrzymania:

1. Zasiłku rodzinnego z pozostałymi dodatkami z tytułu:

- urodzenia się dziecka,
- opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego,
- samotnego wychowywania dziecka,
- wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej,

- rozpoczęcia roku szkolnego,
 - podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania.
2. Świadczenia rodzicielskiego.
 3. Świadczeń z funduszu alimentacyjnego.
 4. Dopłaty do czynszu.
- Osoby z niepełnosprawnością mogą również ubiegać się o wydanie Karty Dużej Rodziny.

➤ **Dodatek mieszkaniowy:**

To świadczenie mające na celu pomoc w pokryciu należności za mieszkanie. Aby otrzymać dodatek należy mieć tytuł prawny do lokalu. Dodatek przysługuje również osobom bez tytułu prawnego, oczekującym na przysługujący im (przyznany wyrokiem sądu) lokal zamienny lub socjalny. Dodatek mieszkaniowy jest świadczeniem uzależnionym od dochodu oraz wielkości mieszkania. Nie jest on świadczeniem dedykowanym stricte osobom z niepełnosprawnością, ale jeśli spełniają warunki, mogą się o niego ubiegać, a dodatkowo tym osobom można powiększyć normatywną powierzchnię mieszkania o 15 m², jeżeli:

- w lokalu zamieszkuje osoba z niepełnosprawnością poruszająca się na wózku inwalidzkim,
- w lokalu zamieszkuje osoba niepełnosprawnością, której niepełnosprawność wymaga zamieszkiwania w oddzielnym pokoju.

Zwiększenie normatywnej powierzchni lokalu mieszkalnego z powodu powyższych przesłanek jest istotne zarówno ze względu na prawidłowe ustalenie samego prawa do świadczenia jak i wysokości świadczenia pieniężnego. W 2025 roku **4 mieszkańców** skorzystało ze zwiększenia powierzchni normatywnej **w związku z poruszaniem się na wózku** oraz **15 w związku z zamieszkiwaniem w osobnym pokoju**.

❖ **Wydział Lokalowy Urzędu Miasta Opola**

Zgodnie z zapisami Uchwały Nr XLII/825/21 Rady Miasta Opola z dnia 1 lipca 2021 r. z późn. zm. w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Miasta Opola, lokal mieszkalny wskazany dla osób z niepełnosprawnością musi spełniać warunki uwzględniające rzeczywiste potrzeby osób z niepełnosprawnością i rodzaj niepełnosprawności. Warunki lokalowe, jakie powinien spełniać lokal są określone indywidualnie uwzględniając potrzeby wnioskodawcy, które to wnioskodawca winien wskazać składając wniosek. Ponadto, zgodnie z § 23 ust. 1 pkt 3 ww. uchwały osoby legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności otrzymują dodatkowe punkty podczas rozpatrywania wniosku o najem lokalu z zasobu mieszkaniowego miasta Opola (stopień znaczny – 8 pkt, stopień umiarkowany – 6 pkt). W 2025 roku wskazano **2 lokale na najem socjalny oraz 6 lokali mieszkalnych** do remontu gospodarstwom domowym, w których składzie była osoba z niepełnosprawnością.

B. Pomoc w rozwiązywaniu problemów osób z niepełnosprawnością i ich rodzin, w tym poprzez umożliwienie specjalistycznej informacji poradnictwa prawnego i psychologicznego

Zadanie polegające na prowadzeniu poradnictwa dla osób z niepełnosprawnościami na bieżąco realizowane było przez pracowników Wydziału Polityki Społecznej Urzędu Miasta Opola w siedzibie Wydziału Polityki Społecznej przy ul. Płk. W. Pileckiego 1 (budynek Centrum Usług Publicznych) i osobom sprawującym nad nimi opiekę. Udzielana była pomoc przy wypełnianiu wniosków o dofinansowanie i kompletowaniu wymaganej dokumentacji. Udzielali też informacji na temat możliwości uzyskania dofinansowania w ramach zadań i programów celowych realizowanych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) w zakresie ulg i uprawnień przysługującym osobom z niepełnosprawnością oraz

- **Środowiskowy Dom Samopomocy dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi „Magnolia” w Opolu** prowadził poradnictwo psychologiczne dla uczestników ŚDS „Magnolia” oraz w razie potrzeby dla ich rodzin/opiekunów – zajęcia prowadzone są w formie indywidualnego spotkania lub zajęć

grupowych. Odbywały się też spotkania grup wsparcia dla opiekunów osób leczących się psychiatrycznie oraz opiekunów osób z demencją i chorobą Alzheimera,

- **Fundacja „Dom Rodzinnej Rehabilitacji Dzieci z Porażeniem Mózgowym” w Opolu** prowadziła cykliczne projekty adresowane do młodych osób z niepełnosprawnością i ich rodzin/opiekunów prawnych wzmacniające samodzielność ON – treningi umiejętności społecznych, wsparcie rodziców/opiekunów oraz poradnictwo psychologiczne dla uczestników ŚDS Fundacji „DOM” i podopiecznych WTZ Fundacji DOM i ich opiekunów (w razie potrzeby).
- **Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie (MOPR) w Opolu** - pracownicy socjalni w ramach przeprowadzanych wywiadów środowiskowych z osobami z niepełnosprawnością i ich rodzinami przekazywali również informacje. Dodatkowo w ramach tego zadania świadczyli poradnictwo specjalistyczne (prawne, psychologiczne, socjalne, terapeutyczne w zakresie uzależnień), natomiast w ramach przeciwdziałania przemocy w rodzinie udzielano pomocy prawnej, lekarskiej, schronienia oraz realizowano procedurę Niebieskiej Karty. Pracownicy Ośrodka Interwencji Kryzysowej w ramach swoich zadań związanych z pomocą w rozwiązywaniu problemów osób z niepełnosprawnością i ich rodzin w 2025 r. podejmowali różne działania. Poradnictwo prawne i wydawano materiały informacyjne oraz
 - **udzielono 33 porad i sporządzono 15 pism** dot. ochrony zdrowia psychicznego,
 - zapewniono pomoc w rozwiązywaniu problemów osób z niepełnosprawnością i ich rodzin poprzez porady psychologiczne świadczone przez psychologów i terapeutów Ośrodka Interwencji Kryzysowej w siedzibie Ośrodka: **50 porad dla 27 osób**,
 - **16 osób z niepełnosprawnością** skorzystało z konsultacji psychologicznej udzielanej w miejscu zamieszkania, co przełożyło się na **48 wizyt domowych**,
 - zapewniono pomoc w rozwiązywaniu problemów z niepełnosprawnością osób bezdomnych poprzez pracę socjalną realizowaną przez pracowników socjalnych Ośrodka Interwencji Kryzysowej w formie:
 - udzielenia pomocy w uzyskaniu stopnia niepełnosprawności - **15 osób**,
 - pomocy w zebraniu niezbędnej dokumentacji - **21 osób**,
 - wnioskowanie o pomoc w formie zasiłków stałych - **62 osób**,
 - pomoc w otrzymaniu renty z ZUS - **10 osób**,
 - pomoc w staraniach o przydział lokalu mieszkalnego z zasobów miasta – **17 osób**,
 - **34 osób** skierowano do Schroniska dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi.

C. Tworzenie warunków pełnej dostępności do usług opiekuńczych i specjalistycznych

Zapewnienie usług opiekuńczych osobie, która wymaga pomocy osób drugich, samotnej, pozbawionej pomocy innych osób (również rodziny) w miejscu jej zamieszkania, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, jest zadaniem obowiązkowym gminy. Taka pomoc może być również przyznawana osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina nie jest w stanie jej udzielić. Realizacja tego świadczenia umożliwi przede wszystkim osobom starszym, schorowanym i z niepełnosprawnością fizycznie pozostanie w swoim środowisku zamieszkania. **W 2025 roku pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania zorganizowano ogółem dla 298 osób.**

W 2025 r. zrealizowano łącznie 86.211 godzin usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania podopiecznych. Na pomoc w formie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób, wymagających takiego wsparcia, miasto Opole poniosło **wydatki na kwotę 4 304 241,00 zł.** W 2025 roku pomocą w formie specjalistycznych usług opiekuńczych, świadczonych na podstawie ustawy o ochronie zdrowia psychicznego objęto 1 osobę, koszt realizacji tego zadania wyniósł **12.610,00 zł.**

D. Szkolenie wolontariuszy w zakresie opieki nad osobami z niepełnosprawnościami

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Opolu prowadził biuro pośrednictwa pracy dla wolontariuszy we współpracy z organizacjami pozarządowymi i kursy dla wolontariuszy w zakresie opieki oraz właściwych zachowań wobec osób z niepełnosprawnością. W roku 2025 przeprowadzono **5 szkoleń** w ww. zakresie. Udział w nich wzięło łącznie 20 wolontariuszy.

E. Promocja zdrowego stylu życia

Prezydent Miasta Opola obejmuje honorowym patronatem liczne akcje promujące zdrowy tryb życia, konferencje i konkursy dotyczące problematyki promocji zdrowia, w których biorą udział też osoby z niepełnosprawnością i ze szczególnymi potrzebami. Jako honorowy patron bierze udział w uroczystych podsumowywaniach ww. działań oraz wręcza laureatom ufundowane przez siebie nagrody.

F. Świadczenie usług tłumacza języka migowego

1) w zakresie dostępności informacyjno – komunikacyjnej:

Urząd Miasta Opola zapewniał usługę tłumacza języka migowego przy załatwianiu spraw urzędowych poprzez:

- wirtualnego tłumacza języka migowego. Usługa umożliwia połączenia wideo z tłumaczem języka migowego za pośrednictwem urządzenia z kamerą. Z tłumacza języka migowego online można skorzystać podczas wizyty w Urzędzie,
- realizując zapisy ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się.

Urząd Miasta Opola bezpłatnie zapewniał wszystkim osobom uprawnionym przy załatwianiu spraw urzędowych świadczenie usługi tłumacza języka migowego w zakresie polskiego języka migowego (PJM) oraz systemu językowo – migowego (SJM).

Na podstawie zawartej umowy pomiędzy Miastem Opole a Polskim Związkiem Głuchych Oddziałem Opolskim była możliwość skorzystania z usługi tłumacza języka migowego w zakresie polskiego języka migowego (PJM) oraz systemu językowo-migowego (SJM), polegającej na udzieleniu pomocy osobom z dysfunkcją słuchu podczas załatwiania spraw w wydziałach i biurach Urzędu Miasta Opola zlokalizowanych w budynkach przy: ul. Rynku 1 A, ul. płk. W. Pileckiego 1 A, Placu Wolności 7-8, ul. Szpitalnej 3B - 5-7, ul. Damrota 1, ul. Piastowskiej 17, ul. H. Sienkiewicza 4-6 i Małym Rynku 14.

Ponadto informacja o tłumaczu języka migowego w Urzędzie Miasta Opola została przygotowana w postaci filmu z transkrypcją i tłumaczeniem na Polski Język Migowy (PJM) pod adresem: <http://www.opole.pl/dla-mieszkanca/tlumacz-jezyka-migowego-w-urzedzie-miasta-opola>.

2) dofinansowanie usług tłumacza języka migowego lub tłumacza - przewodnika

Usługę tłumacza języka migowego, finansowaną ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) może wykonywać osoba, która jest tłumaczem wpisanym do rejestru Wojewody. Wysokość dofinansowania do usługi tłumacza języka migowego lub tłumacza - przewodnika nie może być wyższa niż 2% przeciętnego wynagrodzenia za godzinę świadczenia usługi. Wnioski o dofinansowanie na usługi tłumacza języka migowego lub tłumacza-przewodnika są rozpatrywane do 7 dni od momentu złożenia kompletnego wniosku. Tłumacza wskazuje osoba z niepełnosprawnością.

G. Wsparcie środowiskowe i socjalne

❖ Środowiskowy Dom Samopomocy dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi „Magnolia” (ŚDS) w Opolu

Środowiskowy Dom Samopomocy dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi „Magnolia” w Opolu jest dziennym ośrodkiem wsparcia, w którym profesjonalną opiekę i wsparcie otrzymują osoby dorosłe: z niepełnosprawnością intelektualną, z chorobą psychiczną lub innymi zaburzeniami czynności psychicznych oraz z chorobami typu otępiennego, w tym: z demencją i chorobą Alzheimera. Ośrodek jest miejską jednostką organizacyjną, prowadzoną i nadzorowaną przez miasto Opole. Jego działalność jest finansowana z budżetu państwa. ŚDS jest zlokalizowany w dwóch budynkach na terenie Opola i posiada łącznie 84 miejsca:

1. **Typ AB** (w obiekcie przy ul. Dambonia 3) - oferta skierowana jest do osób przewlekłe psychicznie chorych oraz osób niepełnosprawnych intelektualnie,
2. **Typ C** (w obiekcie przy ul. Stoińskiego 8) – oferta skierowana jest do osób starszych z różnymi postaciami otępienia, demencją starczą, chorobą Alzheimera i innymi zaburzeniami czynności psychicznych,

Do głównych usług realizowanych w ŚDS „Magnolia” należą: trening funkcjonowania w codziennym życiu; trening umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów; trening umiejętności komunikacyjnych; trening umiejętności spędzania czasu wolnego; poradnictwo i wsparcie psychologiczne; pomoc w załatwianiu spraw urzędowych; pomoc w dostępie do niezbędnych świadczeń zdrowotnych; niezbędna opieka; terapia ruchowa, w tym: gimnastyka, zajęcia sportowe, turystyka i rekreacja, ciepły posiłek, inne formy postępowania przygotowujące do uczestnictwa w warsztatach terapii zajęciowej lub podjęcia zatrudnienia. W ŚDS „Magnolia” znajduje się m.in:

- pracownia kulinarna, wyposażona w niezbędny sprzęt AGD, umożliwiający przygotowywanie przez uczestników ŚDS wraz z terapeutą zdrowych posiłków (treningi kulinarne),
- pracownia stolarska, wyposażona w sprzęt stolarski umożliwiający prace w drewnie i metaloplastykę oraz wykonywanie prac technicznych i naprawczych,
- pracownia ceramiczna, w której powstają przedmioty z gliny, w tym proste przedmioty codziennego użytku oraz elementy dekoracyjne,
- pracownia plastyczna, gdzie skupia się uwagę na nauce różnych technik plastycznych, m.in.: rysowania, kolorowania, malowania, papieroplastyki i origami,
- pracownia komputerowa, w której znajdują się stanowiska wyposażone w komputery i realizowane są zajęcia z wykorzystaniem tabletów multimedialnych i nowoczesnego projektora tzw. podłogi interaktywnej do edukacji i rehabilitacji,
- sala gimnastyczna, gdzie prowadzone są zajęcia usprawniające z wykorzystaniem m.in. drabinek i ławek rehabilitacyjnych, rotorów do ćwiczeń i tablic do ćwiczeń manualnych.

W 2025 r. Środowiskowy Dom Samopomocy dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi „Magnolia” świadczył usługi dla 101 osób w tym: 53 mężczyzn i 48 kobiet. Z ogólnej liczby osób, 47% stanowiły osoby powyżej 60 r. życia. Zadania realizowane przez Środowiskowy Dom Samopomocy dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi „Magnolia” w Opolu ukierunkowane były na bezpośrednią pracę z osobami z zaburzeniami psychicznymi i stworzenie odpowiednich warunków do ich realizacji. W 2025 r. zorganizowano m.in.: „Walentynki”, „Andrzejkę”, „Mikołajki” i zabawę karnawałową z mieszkankami Domu Pomocy Społecznej w Opolu – Czarnowasach oraz „Dzień Kobiet i Mężczyzn”, „Śniadanie Wielkanocne” i „Spotkanie Wigilijne”. Dodatkowo „Świąteczne spotkanie kolędowe” z zaprzyjaźnionym muzykiem i spotkanie z okazji „Dnia Babci i Dziadka” z dziećmi z przedszkola „Zielony Domek” w Opolu. Zorganizowano wakacyjne spotkanie z podopiecznymi świetlicy środowiskowej Fundacji „Bądź Dobroczyńcą” z Opola i zajęcia sportowe ze studentami Fizjoterapii Politechniki Opolskiej, występ Teatru Objazdowego z Krakowa i koncert pieśni patriotycznych i kolęd w wykonaniu muzyka i instrumentalisty z Praszki. W 2025 r. uczestnicy ŚDS brali również udział w innych wydarzeniach organizowanych w społeczności lokalnej i ponadlokalnej, mających na celu rehabilitację

i integrację społeczną m.in. w:

- wyjściu do kina na filmy: „O psie, który jeździł koleją”, „Vinci 2”, „Uwierz w Mikołaja 2” i do Szkoły Podstawowej nr 14 w Opolu na jasełka,
- uroczystym „Śniadaniu Wielkanocnym” na Rynku,
- ulicznym happeningu i pikniku „Opole w Rytmie Życzliwości”,
- wydarzeniach organizowanych przez Centrum Aktywizacji Społecznej w Opolu (gra miejska i gry zręcznościowe, turniej gier planszowych i gry w kręgle),
- zajęciach edukacyjnych w Urzędzie Statystycznym w Opolu,
- wydarzeniach organizowanych w ramach projektu „Blżej Siebie - edukacja i integracja”, realizowanego przez Fundację św. Franciszka w Opolu,
- „Wielkanocnym Przeglądzie Plastycznym” w Kędzierzynie-Koźlu,
- „Turnieju Sportowym” w ŚDS w Nowych Gołuszowicach i w Strzelcach Opolskich,
- spotkaniu integracyjnym „Zdobynamy Paczków” w Paczkowie,
- wycieczce do ośrodka wypoczynkowego Małapanew w Turawie i do „Zagrody u Lipińskich” w Przysięczy, na wystawę „Kolejkowo” we Wrocławiu i Panoramę Raclawicką,

- przeglądzie Zespołów Artystycznych Domów Pomocy Społecznej w Prószkowie,
- wycieczce do Muzeum Porcelany w Tułowicach wraz z warsztatami,
- pikniku w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym im. Św. Jadwigi w Opolu i pikniku „Wrześniowe country” w ŚDS w Nysie,
- „Wojewódzkich Dniach Osób z Niepełnosprawnością”,

- „Igrzyskach bez barier” w Turawie i Olimpiadzie Senioralnej w „Stegu Arena” w Opolu,
- „Festiwalu Polskiej Piosenki i Twórczości Osób z Niepełnosprawnością” w Narodowym Centrum Polskiej Piosenki w Opolu,
- wystawie prac pacjentów Szpitala Specjalistycznego im. Św. Jadwigi w Opolu i w Branicach oraz w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej w Opolu.

Dla rodziców/opiekunów prawnych uczestników zorganizowano 2 spotkania integracyjne tj.: „Dzień Rodziny” z ogniskiem i zajęciami integracyjnymi oraz warsztaty bożonarodzeniowe z przygotowywania stroików i ozdób świątecznych. Ponadto w ciągu roku raz w miesiącu na terenie ŚDS, w godzinach popołudniowych odbywały się spotkania 2 grup wsparcia, tj.: dla opiekunów osób leczących się psychiatrycznie i dla opiekunów osób z demencją i chorobą Alzheimera.

W 2025 r. ŚDS „Magnolia” wraz z działającym przy nim Stowarzyszeniem Zwykłym Przyjaciół i Osób z Niepełnosprawnością „Arkadia” był organizatorem XVI Wojewódzkiego Przeglądu Twórczości Artystycznej Środowiskowych Domów Samopomocy pn. „FESTIWAL OPOLSKICH TALENTÓW”, który odbył się 23 października 2025 r. w Państwowej Szkole Muzycznej I i II stopnia im. F. Chopina w Opolu. W przeglądzie wzięło udział 15 placówek z województwa opolskiego, pracujących z osobami z zaburzeniami psychicznymi, tj.: 13 środowiskowych domów samopomocy i 2 domy pomocy społecznej. Jako widzowie w Przeglądzie uczestniczyły również dzieci z Publicznego Przedszkola nr 3 w Opolu i uczniowie z Publicznej Szkoły Podstawowej nr 14 w Opolu.

W 2025 r. na działalność Środowiskowego Domu Samopomocy dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi „Magnolia” z budżetu państwa zostały przeznaczone i wykorzystane środki finansowe w wysokości: **3 168 143,78 zł**, w tym otrzymana dotacja w ramach ustawy „Za życiem” - **205 615,80 zł**. Środki z budżetu miasta Opola **191 152,29 zł**. Ponadto dotacja na dodatki motywacyjne dla pracowników jednostek pomocy społecznej w kwocie: **268 863,06 zł**.

❖ **Fundacja „Dom Rodzinnej Rehabilitacji Dzieci z Porażeniem Mózgowym” w Opolu**

Działalność Środowiskowego Domu Samopomocy w Fundacji „Dom” w Opolu przy ul. Mielęckiego 4a.

Na podstawie Zarządzenia Nr OR.I-0050.779.2024 Prezydenta Miasta Opola z dnia 29 listopada 2024 roku został ogłoszony otwarty konkurs ofert na powierzenie realizacji zadania publicznego pn. **Prowadzenie w latach 2025 - 2027 ośrodka wsparcia dziennego – środowiskowego domu samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi** przez organizacje pozarządowe i inne uprawnione podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie z zakresu pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie szans tych rodzin i osób.

W wyniku rozstrzygnięcia ww. konkursu została wybrana oferta Fundacji Dom Rodzinnej Rehabilitacji Dzieci z Porażeniem Mózgowym w Opolu, która realizuje zadanie pn. „Prowadzenie w latach 2025 - 2027 ośrodka wsparcia dziennego – środowiskowego domu samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi” na podstawie zawartej umowy z dnia 02.01.2025 r. W roku 2025 z ośrodka wsparcia korzystało 40 osób z niepełnosprawnością, w tym: 17 kobiet i 23 mężczyzn. 38 uczestników posiada orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, wśród nich: 2 osoby – umiarkowany stopień niepełnosprawności, 36 osób - znaczny stopień niepełnosprawności i 2 osoby legitymują się wyłącznie orzeczeniem KIZ o niepełnosprawności. U wszystkich osób uczestniczących w zajęciach ŚDS występuje upośledzenie intelektualne (ŚDS typu B). Formy działalności ŚDS:

- a) treningi funkcjonowania w życiu codziennym: trening dbałości o wygląd zewnętrzny, trening nauki higieny i zachowań prozdrowotnych, treningi umiejętności praktycznych w zakresie: nauki czynności porządkowych i prac domowych z wykorzystaniem pracowni – pokoju treningowego, zajęć kulinarnych, zajęcia fototerapii, trening gospodarowania własnymi środkami finansowymi,
- b) treningi umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów: naukę przestrzegania norm zachowań społecznych, nawiązywania i prowadzenia rozmowy, naukę wyrażania emocji, radzenia sobie z negatywnymi emocjami i zachowania mi trudnymi,
- c) trening umiejętności komunikacyjnych, w tym z wykorzystaniem alternatywnych i wspomagających sposobów porozumiewania się,
- d) treningi umiejętności spędzania wolnego czasu,
- e) terapia ruchowa: zajęcia ogólnousprawniające, rekreacyjne, fizjoterapia indywidualna,
- f) terapia zajęciowa: działania w zakresie arteterapii, zajęć teatralnych, zajęć muzycznych i wokalnych, zajęć stolarskich, fototerapii,
- g) zajęcia reedukacji: podnoszenie poziomu wiedzy ogólnej,
- h) niezbędna opieka – oferta adresowana do wszystkich podopiecznych, a w szczególności uczestników z niepełnosprawnością w stopniu znacznym i umiarkowanym,
- i) zajęcia przygotowujące do uczestnictwa w warsztatach terapii zajęciowej i podjęcia zatrudnienia w zakładzie aktywności zawodowej,
- j) pomoc w załatwianiu spraw urzędowych i niezbędnych świadczeń zdrowotnych,

k) poradnictwo psychologiczne.

spotkanie wigilijne

zajęcia kulinarne

wyjazd integracyjny

Zajęcia terapeutyczne w Środowiskowym Domu Samopomocy odbywały się od poniedziałku do piątku w godz. 07.00 - 15.30 w formie treningów grupowych i indywidualnych. Efektem pracy ŚDS jest ciągły, celowy proces wspierająco - aktywizujący realizowany u 40 podopiecznych zgodnie z ich indywidualnymi planami wspierająco - aktywizującymi uwzględniającymi potrzeby i możliwości uczestników. Dzięki codziennym zajęciom w ŚDS uczestnicy stają się bardziej aktywni i otwarci na nowe zadania. Poprawia się ich jakość życia oraz zyskują przestrzeń, gdzie mogą pokazać swoje możliwości i sprawdzić się w nowych sytuacjach. Uczestnicy nabywają też nowe umiejętności z zakresu czynności kulinarnych i porządkowych. Natomiast podczas zajęć hortiterapii uczestnicy wykonywali prace ogrodnicze i dbali o ogród sensoryczny, grządki warzywne, kwiatowe i krzewy owocowe.

Wszyscy uczestnicy biorą udział w treningach umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów. Uczą się zachowania prawidłowych relacji społecznych, akceptowanych zachowań, radzenia sobie z emocjami itp. Ważnym efektem treningów komunikacyjnych jest poprawa kontaktów z terapeutami i innymi podopiecznymi. U uczestników z upośledzeniem w stopniu umiarkowanym i lekkim znacząco poprawia się wiedza ogólna, umiejętności edukacyjne. U osób niżej funkcjonujących działania terapeutyczne skupiają się na utrzymaniu nabytych umiejętności i przeciwdziałaniu procesom demencyjnym i osłabienia procesów myślowych. Efektem działalności ŚDS jest rozwój pasji i zainteresowań uczestników. Prace plastyczne uczestników są prezentowane w galerii „Biały kruk”, podczas wystaw, festynu Fundacji, konkursów plastycznych i przeglądów twórczości. Podopieczni ŚDS korzystają z wyjazdów do obiektów kultury, kawiarni i restauracji. Dla niektórych osób to jedyna możliwość by skorzystać z takiej formy spędzania czasu. Część rodzin nie ma możliwości, ze względu na wiek opiekuna lub ograniczenia finansowe, by zapewnić swoim podopiecznym z niepełnosprawnością takich form aktywności. Bardzo ważnym efektem działalności ŚDS jest wsparcie rodziców/opiekunów prawnych w opiece nad osobami z niepełnosprawnością co pozwala na realizowanie ich w pracy zawodowej.

W 2025 r. na działalność Środowiskowego Domu Samopomocy Fundacji „DOM” z budżetu państwa zostały przeznaczone i wykorzystane środki finansowe w wysokości: **1 586 500,00 zł**, w tym: otrzymana dotacja w ramach ustawy „Za życiem” - **175 740,00 zł**. Ponadto dotacja na dodatki motywacyjne dla pracowników jednostek pomocy społecznej w kwocie: **180 904,81 zł**.

H. Zapewnienie opieki wychowawczej dla rodzin osób z niepełnosprawnością w stopniu znacznym

Realizacja Programu „Opieka wychowawcza” - edycja 2025

W dniu 6 marca 2025 roku Gmina Opole zawarła z Wojewodą Opolskim umowę w sprawie wysokości i trybu przekazywania w 2025 roku środków Funduszu Solidarnościowego na realizację zadań w ramach resortowego Programu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej „Opieka wychowawcza” – edycja 2025. Program kierowany był do członków rodzin lub opiekunów, którzy wymagają wsparcia w postaci doraźnej, czasowej przerwy w sprawowaniu bezpośredniej opieki nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności, a także nad osobami posiadającymi orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczenie traktowane na równi z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Głównym celem Programu było wsparcie członków rodzin lub opiekunów prawnych sprawujących bezpośrednią opiekę nad:

- 1) dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności,
- 2) osobami posiadającymi:
 - a) orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności (zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych) albo
 - b) orzeczenie traktowane na równi z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności (zgodnie z art. 5 i art. 62 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych) – poprzez możliwość uzyskania doraźnej, czasowej pomocy w formie usługi opieki wytchnieniowej.

Zaplanowane zadania do realizacji w ramach Programu: wsparcie członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności, a także osobami ze znacznym stopniem niepełnosprawności oraz orzeczeniami równoważnymi poprzez możliwość uzyskania doraźnej, czasowej pomocy w formie świadczenia usług opieki wytchnieniowej:

- w formie pobytu dziennego w miejscu zamieszkania osoby z niepełnosprawnością,
- w formie pobytu całodobowego.

Realizacja Programu „Opieka wytchnieniowa” z podziałem na formy przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 6. Realizacja Programu „Opieka wytchnieniowa” z podziałem na formy w latach 2021-2025 r.

Lp.	Realizacja Programu „Opieka wytchnieniowa” w 2021 r. z podziałem na formy:	Liczba osób	Liczba godzin/dni	Środki finansowe
1.	Pobyt dzienny	15 osób z niepełnosprawnością w tym: 5 dzieci, 10 osób z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności	2 400 h	97 920,00 zł - środki Funduszu Solidarnościowego + 7 000 zł - środki finansowe Miasta Opola przeznaczone na koordynację zadania (koszty administracyjne)
2.	Specjalistyczne poradnictwo	15 członków rodzin lub opiekunów w tym: 8 członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad osobami o znacznym stopniu niepełnosprawności, 7 członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności	300 h	30 600,00 zł - środki Funduszu Solidarnościowego + 2 800 zł - środki finansowe Miasta Opola przeznaczone na koordynację zadania (koszty administracyjne)
3.	Pobyt całodobowy	15 osób z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności	210 dni	63 000,00 zł (środki Funduszu Solidarnościowego)
Lp.	Realizacja Programu „Opieka wytchnieniowa” w 2022 r. z podziałem na formy:	Liczba osób	Liczba godzin/dni	Środki finansowe
1.	Pobyt dzienny	58 osób z niepełnosprawnością w tym: 13 dzieci, 45 osób z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności	12 087 h	489 600,00 zł - środki Funduszu Solidarnościowego + 10 000 zł - środki finansowe Miasta Opola przeznaczone na koordynację zadania (koszty administracyjne)
2.	Pobyt całodobowy	15 osób	207 dni	76 590,00 zł (środki Funduszu Solidarnościowego)

Lp.	Realizacja Programu „Opieka wytchnieniowa” w 2023 r. z podziałem na formy:	Liczba osób	Liczba godzin/dni	Środki finansowe

1.	Pobyt dzienny	54 osób z niepełnosprawnością w tym: 11 dzieci, 43 osób z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności	12 000 h	489 600,00 zł - środki Funduszu Solidarnościowego + 10 000 zł - środki finansowe Miasta Opola przeznaczone na koordynację zadania (koszty administracyjne)
2.	Pobyt całodobowy	20 osób z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności	266 dni	119 700 zł (środki Funduszu Solidarnościowego).
Lp.	Realizacja Programu „Opieka wytchnieniowa” w 2024 r. z podziałem na formy:	Liczba osób	Liczba godzin/dni	Środki finansowe
1.	Pobyt dzienny	42 osób z niepełnosprawnością w tym: 10 dzieci, 32 osób z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności	9 600 h	480 000,00 zł - środki Funduszu Solidarnościowego + 20 000 zł - środki finansowe Miasta Opola przeznaczone na koordynację zadania (koszty administracyjne)
2.	Pobyt całodobowy	19 osób z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności	266 dni	106 400 zł (środki Funduszu Solidarnościowego).
Lp.	Realizacja Programu „Opieka wytchnieniowa” w 2025 r. z podziałem na formy:	Liczba osób	Liczba godzin/dni	Środki finansowe
1.	Pobyt dzienny	29 osób z niepełnosprawnością w tym: 9 dzieci, 20 osób z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności	6 856 h	348 703,54 zł – środki Funduszu Solidarnościowego + 20 000 zł - środki finansowe Miasta Opola przeznaczone na koordynację zadania (koszty administracyjne)
2.	Pobyt całodobowy	11 osób z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności	150 dni	60 000,00 zł - środki Funduszu Solidarnościowego

Tabela 7. Planowana realizacja Programu „Opieka wytchnieniowa” 2026 r. z podziałem na formy:

Lp.	Planowana realizacja Programu „Opieka wytchnieniowa” w 2026 r. z podziałem na formy:	Liczba osób	Liczba godzin/dni	Środki finansowe
1.	Pobyt dzienny	57 osób z niepełnosprawnością w tym: 10 dzieci, 47 osób z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności	13 680 h	767 040,00 zł – środki Funduszu Solidarnościowego + 20 000 zł - środki finansowe Miasta Opola przeznaczone na koordynację zadania (koszty administracyjne)
2.	Pobyt całodobowy	Planuje się objęcie wsparciem 10 osób przez 14 dni	140 dni	57 120,00 zł (środki Funduszu Solidarnościowego).

Źródło: Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miasta Opola oraz Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Opolu

I. Dostęp do mieszkań chronionych i mieszkań wspomaganych dla osób z niepełnosprawnością

W Opolu funkcjonuje 7 mieszkań treningowych przeznaczonych łącznie dla 10 usamodzielniających się osób – 4 mieszkania w Centrum Aktywizacji Społecznej (dla 4 osób), przy ul. Krakowskiej 32, 2 mieszkania mieszczące się przy ul. Małopolskiej 20a (dla 4 osób) oraz 1 mieszkanie przy ul. Oświęcimskiej 86h/2 dla 2 wychowanek z małymi dziećmi. Mieszkania treningowe są wyposażone w meble oraz niezbędny sprzęt gospodarstwa domowego w celu zapewnienia odpowiednich warunków. Przy wsparciu pracowników socjalnych i innych specjalistów mieszkańcy zdobywają umiejętności niezbędne do samodzielnego funkcjonowania, w tym prowadzenia własnego gospodarstwa domowego. Ponadto w mieście funkcjonuje 1 mieszkanie wspomagane dla 1 osoby wymagającej wsparcia, mieszczące się przy ul. Krakowskiej 32.

J. Zapewnienie usług asystenckich dla osób niepełnosprawnością

Realizacja Programu „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla JST- edycja 2025

W dniu 10 grudnia 2024 roku Gmina Opole zawarła z Wojewodą Opolskim umowę w sprawie wysokości i trybu przekazywania w 2025 roku środków Funduszu Solidarnościowego na realizację zadania w ramach resortowego Programu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej „**Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla JST – edycja 2025**. Program miał na celu zapewnienie dostępności do usługi asystenta, tj. wsparcia w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym osób z niepełnosprawnością. Celem rozpowszechniania usług asystenta było zwiększenie szans osób z niepełnosprawnością na prowadzenie bardziej samodzielnego i aktywnego życia. Świadczenie usługi asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnością, miało na celu pomoc uczestnikom w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym dla:

- dzieci do 16 roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji,
- osób z niepełnosprawnością posiadających orzeczenie o niepełnosprawności:
 - a) o stopniu znacznym lub
 - b) o stopniu umiarkowanym albo
 - c) traktowane na równi do wymienionych w lit. a i b.

Zadanie realizowane było w formie zapewnienia usług asystenta osobistego polegających na pomocy asystenta osobom z niepełnosprawnością (beneficjentom) w takich czynnościach jak:

- wykonywaniu czynności dnia codziennego dla uczestnika Programu,
- wyjściu, powrocie lub dojazdach z uczestnikiem Programu w wybrane przez uczestnika miejsca,
- załatwianiu spraw urzędowych,
- korzystaniu z dóbr kultury (np. muzeum, teatr, kino, galerie sztuki, wystawy),
- zaprowadzaniu dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności do placówki oświatowej lub przyprowadzaniu ich z niej.

Tabela 8. Realizacja Programu „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” w latach 2021-2025 r. i planowane działania w 2026 r.

Realizacja Programu „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” (rok)	Łączna liczba osób z niepełnosprawnością, którym przyznano usługi asystenta	Ogólna liczba wykonanych godzin usług asystenta dla osób	Środki finansowe
2021 r.	26 osób z niepełnosprawnością w tym: 9 osób z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, 17 dzieci w wieku do 16 r. życia spełniających zapisy Programu.	4 616,50 h	197 920,64 zł , w tym: 190 920,64 zł środki Funduszu Solidarnościowego + 7 000,00 zł środki finansowe miasta Opola przeznaczone na koordynację zadania (koszty administracyjne)
2022 r.	103 osób z niepełnosprawnością w tym: 11 osób z orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, 65 osób z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, 27 dzieci w wieku do 16 r. życia spełniających zapisy Programu.	34 304 h	1 482 272,00 zł , w tym: 1 462 272,00 zł środki Funduszu Solidarnościowego + 20 000 zł środki finansowe miasta Opola przeznaczone na koordynację zadania (koszty administracyjne)

2023 r.	129 osób z niepełnosprawnością w tym: 14 osób z orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, 88 osób z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności (w tym z niepełnosprawnością sprzężoną), 26 dzieci w wieku do 16 r. życia spełniających zapisy Programu.	58 029 h	2 466 525 zł , w tym: 2 436 525 zł środki Funduszu Solidarnościowego + 30 000 zł środki finansowe miasta Opola przeznaczone na koordynację zadania (koszty administracyjne)
2024 r.	150 osób z niepełnosprawnością w tym: 10 osób z orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, 114 osób z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności (w tym: z niepełnosprawnością sprzężoną), 26 dzieci w wieku do 16 r. życia spełniających zapisy Programu.	33 270 h	1 789 665,24 zł , w tym: 1 759 665,24 zł środki Funduszu Solidarnościowego + 30 000 zł środki finansowe miasta Opola przeznaczone na koordynację zadania (koszty administracyjne)
2025 r.	75 osób z niepełnosprawnością w tym: 7 osób z orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, 47 osób z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności (w tym: z niepełnosprawnością sprzężoną), 21 dzieci w wieku do 16 r. życia spełniających zapisy Programu.	34 235 h	1 934 153,22 zł , w tym: 1 874 153,22 zł środki Funduszu Solidarnościowego + 60 000 zł środki finansowe miasta Opola przeznaczone na koordynację zadania (koszty administracyjne)
Planowane działania w 2026 r.	98 osób z niepełnosprawnością w tym: 20 osób z orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, 50 osób z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności (w tym: z niepełnosprawnością sprzężoną), 28 dzieci w wieku do 16 r. życia spełniających zapisy Programu.	46 180 h	2 960 550 zł , w tym: 2 902 500 zł środki Funduszu Solidarnościowego + 70 000 zł środki finansowe miasta Opola przeznaczone na koordynację zadania (koszty administracyjne)

Źródło: Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miasta Opola i Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Opolu

W dniu 21 stycznia 2025 r. miasto Opole podpisało umowę z Polskim Komitetem Pomocy Społecznej Oddział Opolski, z siedzibą w Opolu na realizację w 2025 roku zadania publicznego pn.: „Asystent dla osób z niepełnosprawnością”.

Cel 6. Zapewnienie osobom z niepełnosprawnością szerszego dostępu do rehabilitacji społecznej, kultury, sportu, rekreacji i turystyki

Zadania:

A. Zapewnienie uczestnictwa w warsztatach terapii zajęciowej i ośrodkach wsparcia

Zapewnienie uczestnictwa w Warsztatach Terapii Zajęciowej (WTZ) w Opolu

Na terenie miasta Opola przy Fundacji „Dom Rodzinnej Rehabilitacji Dzieci z Porażeniem Mózgowym” w Opolu z siedzibą przy ul. Mieleckiego 4a w Opolu działa Warsztat Terapii Zajęciowej (WTZ) dla osób posiadających orzeczenie o niepełnosprawności ze wskazaniem do uczestnictwa w terapii zajęciowej. W roku 2025 z zajęć terapeutycznych WTZ skorzystało ogółem 40 osób.

Udział uczestników w zajęciach Warsztatu Terapii Zajęciowej w 2025, z podziałem na:

- stopień niepełnosprawności:

Stopień niepełnosprawności	Liczba osób (stan na 31.12.2025 r.)	Liczba osób (ogółem) w 2025 r.
Znaczny	18	21
Umiarkowany	17	19
Ogółem	35	40

- rodzaj niepełnosprawności:

Rodzaj niepełnosprawności	Liczba osób (stan na 31.12.2025 r.)	Liczba osób (ogółem) w 2025 r.
Upośledzenie umysłowe	10	11
Niepełnosprawność ruchowa	1	1
Choroby psychiczne	3	4
Zaburzenia całościowe	3	4
Zaburzenia neurologiczne	3	3
Schorzenia sprzężone	13	15
Inne	2	2
Ogółem	35	40

- wiek:

Liczba uczestników WTZ w wieku:	Liczba osób (stan na 31.12.2025 r.)	Liczba osób (ogółem) w 2025 r.
poniżej 19 lat	0	0
19 - 40 lat	29	33
41 - 60 lat	6	7
powyżej 60 lat	0	0
Ogółem	35	40

Warsztat Terapii Zajęciowej (WTZ) w 2025 r. realizował zadania w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej, zmierzające do ogólnego rozwoju i poprawy sprawności, niezbędnych do prowadzenia przez osobę z niepełnosprawnością niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia – na miarę jej indywidualnych możliwości oraz podjęcia pracy zawodowej. Zadania Warsztatu Terapii Zajęciowej realizowane są w sześciu sprofilowanych pracowniach warsztatu: technicznej, gospodarstwa domowego, artystycznej (dwie grupy), ceramicznej, umiejętności zawodowych, krawieckiej. Działania podejmowane w ramach obszaru rehabilitacji społecznej ukierunkowane były na kształtowanie właściwych postaw i zachowań sprzyjających integracji ze społeczeństwem, włączeniu uczestników we wszystkie przejawy życia społecznego, motywujących do udziału w kulturze, rekreacji i aktywnego spędzania czasu wolnego. Natomiast działania podejmowane w ramach obszaru rehabilitacji zawodowej ukierunkowane były na rozwijanie psychofizycznych sprawności oraz podstawowych i specjalistycznych umiejętności zawodowych, uczestnictwo w aktywizacji zawodowej i szkoleniu z uwzględnieniem perspektywy zatrudnienia. W 2025 roku uczestnicy Warsztatu Terapii Zajęciowej objęci też byli wsparciem psychologa i rehabilitacją ruchową.

W 2025 roku 22 uczestników Warsztatu Terapii Zajęciowej uczestniczyło w praktykach zawodowych organizowanych na terenie Ośrodka Rehabilitacji Społecznej i Zawodowej przy ul. Mieleckiego 4a - siedzibie i poza WTZ. W przestrzeni miejskiej praktyki realizowane były m.in. w Filharmonii Opolskiej, Centrum „Re-Start”, Centrum Aktywności Społecznej, Archiwum Fundacji „DOM”, portierni Ośrodka Rehabilitacji Społecznej Zawodowej. Również odbyły się warsztaty podnoszące kompetencje cyfrowe dla osób z niepełnosprawnością. Dwie uczestniczki WTZ uczestniczyły w warsztatach pro-zawodowych dla osób zagrożonych wykluczeniem pn. „Samopoznanie i aktywne poszukiwanie pracy”. W ramach corocznej akcji pn. „Świąteczna zbiórka WTZ”, pracownia umiejętności zawodowej WTZ zorganizowała zbiórkę artykułów spożywczych i codziennego użytku na rzecz mieszkańców Domu Pomocy Społecznej w Opolu.

Roczny koszt pobytu jednego uczestnika Warsztatu Terapii Zajęciowej (WTZ), zgodnie z algorytmem przekazywania środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON), w 2025 r. wynosił **35 196,00 zł**. Dofinansowanie działalności Warsztatu Terapii Zajęciowej Fundacji „DOM”, ze środków PFRON, w 2025 r., wynosiło **1 231 860,00 zł**, co stanowiło 90% ogólnych kosztów

działalności WTZ. Dofinansowanie kosztów działalności Warsztatu Terapii Zajęciowej, ze środków samorządu terytorialnego (10%) w 2025 r. wynosiło **136 873,33 zł**.

uczestnicy WTZ

praktyki uczestników WTZ

B. Administrowanie dofinansowaniami do turnusów rehabilitacyjnych

Turnusy rehabilitacyjne to aktywna forma rehabilitacji połączona z elementami wypoczynku, mająca na celu poprawę sprawności osób z niepełnosprawnością. Turnusy rehabilitacyjne odbywają się w grupach zorganizowanych, w których uczestniczą osoby o podobnych potrzebach w zakresie rehabilitacji, z uwzględnieniem rodzaju niepełnosprawności. O dofinansowanie może ubiegać się każda osoba z orzeczeniem o niepełnosprawności, która posiada wniosek o skierowanie na turnus rehabilitacyjny wystawiony przez lekarza. W 2025 roku na realizację zadania zaplanowano środki finansowe w wysokości 450 000,00 zł, wydatkowano kwotę **420 000,00 zł**. Z dofinansowania skorzystało **198 osób z niepełnosprawnością**, w tym **28 dzieci wraz z opiekunami**. Realizację zadania w latach 2021-2025 obrazuje poniższa tabela.

Tabela 9. Dofinansowanie do uczestnictwa osób z niepełnosprawnością i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych w latach 2021-2025

Lp.	Rok	Liczba złożonych wniosków	Liczba wniosków zrealizowanych	Kwota realizacji zadania
1.	2021	211	160	265 329,00 zł
2.	2022	170	131	257 064,00 zł
3.	2023	287	139	309 687,00 zł
4.	2024	259	166	397 363,36 zł
5.	2025	262	118	420 000,00 zł

C. Dofinansowanie i promowanie sportu, rekreacji i turystyki osób z niepełnosprawnością

Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miasta Opola realizował wnioski organizacji pozarządowych działających na rzecz osób z niepełnosprawnością dot. dofinansowania do sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób z niepełnosprawnością, finansowanych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON). W 2025 roku organizacje pozarządowe złożyły **8 wniosków** o udzielenie dofinansowania i zorganizowały 8 imprez:

- Cross Opolski Klub Sportowo-Turystyczny Niewidomych i Słabowidzących - „Obóz Sportowy Międzywodzie” - 2025 dla **10 osób z niepełnosprawnością**,
- Klub Amazonka – „Z wizytą u Smoka” dla **22 osób z niepełnosprawnością**,
- Polski Związek Niewidomych – „Wycieczka do Warszawy” dla **40 osób z niepełnosprawnością**,
- Uczniowski Klub Sportowy „OKAY” – „Judo dla wszystkich – otwieramy sport bez barier” dla **12 osób z niepełnosprawnością**,
- Uczniowski Klub Sportowy „OKAY” – „Organizacja obozu sportowo – integracyjnego dla osób z niepełnosprawnościami” dla **12 osób z niepełnosprawnością**,
- Uczniowski Klub Sportowy „OKAY” – „Wyjazd na Mistrzostwa Polski w Judo Osób Niepełnosprawnych” dla **11 osób z niepełnosprawnością**,
- Wojewódzkie Towarzystwo Walki z Kalectwem – „Aktywni, a nie dysfunkcyjni” dla **50 osób z niepełnosprawnością**,

- Wojewódzkie Towarzystwo Walki z Kalectwem – „Wigilia osób z niepełnosprawnościami - Opole 2025” dla **100 osób z niepełnosprawnością**.

Realizację zadania w latach 2021-2025 roku obrazuje poniższa tabela.

Tabela 10. Dofinansowanie do sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób z niepełnosprawnością w latach 2021-2025

Lp.	Rok	Liczba złożonych wniosków	Liczba wniosków zrealizowanych	Kwota realizacji zadania
1.	2021	10	6	59 878,00 zł
2.	2022	14	11	124 052,61 zł
3.	2023	9	8	131 063,06 zł
4.	2024	8	8	134 231,95 zł
5.	2025	8	8	152 296,71 zł

W 2025 r. na realizację ww. zadań i programów Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miasta Opola wydatkował kwotę w wysokości **4 912 451,03 zł**, w tym:

- na zaopatrzenie osób z niepełnosprawnością w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i sprzęt rehabilitacyjny – **1 371 922,65 zł** (środki PFRON);
- likwidację barier architektonicznych, technicznych oraz barier w komunikowaniu się - **808 949,08 zł** (środki PFRON),
- dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych – **420 000,00 zł** (środki PFRON),
- dofinansowania do sportu, kultury, rekreacji i turystyki dla osób z niepełnosprawnością – **152 296,71 zł** (środki PFRON);
- dofinansowanie funkcjonowania Warsztatu Terapii Zajęciowej działającego przy Fundacji „Dom Rodzinnej Rehabilitacji Dzieci z Porażeniem Mózgowym” w Opolu:
- - **1 231 860,00 zł** (środki PFRON);
- - **136 873,33 zł** (środki z budżetu miasta Opola),
- na realizację zadań w ramach programu „Aktywny samorząd” (Moduł I i II) – **790 549,26 zł** (środki PFRON).

Cel 7. Zwiększenie aktywności zawodowej osób z niepełnosprawnością

Powiatowy Urząd Pracy (PUP) w Opolu

Lp.	Zadanie do realizacji	Źródło finansowania	Podmiot odpowiedzialny i sposób realizacji
1.	Pomoc finansowa w rozpoczęciu samodzielnej działalności gospodarczej	Fundusz Pracy Europejski Fundusz Społeczny Plus środki PFRON	Środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej otrzymała 1 osoba z niepełnosprawnością , które pochodziły ze środków EFS+.
2.	Wsparcie readaptacji zawodowej osób niepełnosprawnych	Fundusz Pracy Europejski Fundusz Społeczny Plus środki PFRON	Na staże zawodowe skierowano 17 osób z niepełnosprawnością , które nabywały umiejętności praktyczne m. in. na stanowiskach pracy w zawodach: pracownik biurowy, archiwista, sekretarka, pomoc nauczyciela, cukiernik, sprzedawca. Wśród instytucji/organizacji, które umożliwiły odbycie stażu zawodowego był m.in.: Zakład Ubezpieczeń Społecznych w Opolu, Izba Rolnicza w Opolu, Biuro Rachunkowe Pan Cezary Wołczak, Opolski Urząd Wojewódzki, Fundacja „Dom Rodzinnej Rehabilitacji

			Dzieci z Porażeniem Mózgowym”, czy Cukiernia Pani Elżbiety Koziół. • ze środków EFS+ – 7 osób, • ze środków Funduszu Pracy – 7 osób, • ze środków PFRON – 3 osoby. Z możliwości uzupełnienia kwalifikacji zawodowych na kursach skorzystały 2 osoby z niepełnosprawnością, w tym: • ze środków Funduszu Pracy – 2 osoby. Pomoc w podjęciu zatrudnienia poza dotychczasowym miejscem zamieszkania, poprzez otrzymanie bonu na zasiedlenie, otrzymała 1 osoba z niepełnosprawnością. • ze środków EFS+ – 1 osoba. W ramach prac interwencyjnych skierowano 2 osoby z niepełnosprawnością, które podjęły zatrudnienie w Artystycznej Odlewni Metali Art.-Odlew Sp. z o.o. na stanowisku pakowacza ręcznego. • ze środków Funduszu Pracy – 2 osoby. Na roboty publiczne skierowano 1 osobę z niepełnosprawnością, która podjęła zatrudnienie w Starostwie Powiatowym w Opolu na stanowisku pomocy administracyjnej. • ze środków Funduszu Pracy – 1 osoba. W ramach dofinansowania wynagrodzenia za zatrudnienie osoby bezrobotnej po 50 roku życia skierowano 1 osobę z niepełnosprawnością. • ze środków Funduszu Pracy – 1 osoba. W ramach prac społecznie użytecznych skierowano 16 osób z niepełnosprawnością, które wykonywały prace społeczne na rzecz miasta Opola. • ze środków Funduszu Pracy – 16 osób.
3.	Poradnictwo zawodowe dla osób z niepełnosprawnością	budżet miasta	W 2025 r. udzielono 20 osobom z orzeczoną stopniem niepełnosprawności 33 indywidualnych porad zawodowych w ramach, których wspierano osoby z niepełnosprawnością w rozwiązywaniu ich problemów zawodowych, dotyczących głównie wyboru/zmiany zawodu oraz doboru kierunku szkolenia/kształcenia, a także doboru najodpowiedniejszych form wsparcia realizowanych przez Urząd Pracy. Ponadto motywowano do działania, monitorowano postępy w realizacji zaplanowanych działań zawodowych. Proces podejmowania decyzji zawodowych wspierany był dostarczaniem przez doradcę zawodowego potrzebnych informacji zawodowych – z tej formy pomocy skorzystało 7 osób.

			W zajęciach grupowej porady zawodowej, przygotowujących do aktywnego i skutecznego poszukiwania pracy, wzięło udział 5 osób. Tematyka zajęć: „Potrafię prezentować swoje kompetencje” (1 osoba), „Skuteczne i bezpieczne poszukiwanie pracy” (2 osoby), „Wiem, umiem, mogę” (2 osoby). Z zajęć grupowej informacji zawodowej skorzystało łącznie 11 osób z niepełnosprawnością, w tym: • 1 osobę zapoznano szczegółowo z procedurą ubiegania się o dotację na założenie własnej działalności gospodarczej, • 10 osób poznało ofertę pozyskania dodatkowego wsparcia w poszukiwaniu zatrudnienia i aktywizacji zawodowej świadczonej w Fundacji „AKTYWIZACJA”.
4.	Promocja zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami	budżet miasta Fundusz Pracy Europejski Fundusz Społeczny Plus	Powiatowy Urząd Pracy w Opolu udzielał informacji, rozpowszechniał ulotki i broszury informacyjne – na bieżąco. Również pracownicy aktywnie brali udział w konferencjach i wydarzeniach na rzecz osób z niepełnosprawnością, tj.: Dostępne Opole. Kierunek: prosty język” i „Dostępne Opole – spotkanie z samorzecznikami, „Opolskich Dniach Osób z Niepełnosprawnościami”, Konsultacji „Modelu Zatrudnienia Wspieranego”.
5.	Zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy pracodawcy	Fundusz Pracy Europejski Fundusz Społeczny Plus środki PFRON	Jeden pracodawca otrzymał zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy dla jednej osoby z niepełnosprawnością na ogólną kwotę 38 000,00 zł (ze środków EFS+).

Centrum Re-Start – kompleksowy program reintegracji społeczno-zawodowej w Opolu

Od początku 2025 r. Klub Integracji Społecznej (KIS) kontynuował realizację kompleksowego programu reintegracji społecznej i zawodowej „Centrum RE – Start”, który po zakończeniu finansowania z EFS realizowany jest w ramach budżetu miasta Opola. Uczestnicy brali udział w treningu pracy w wymiarze do 120 godzin miesięcznie, prowadzonym przez instruktorów reintegracji zawodowej w warsztacie krawieckim, stolarsko – tapicerskim i remontowo – budowlanym, nabywając nowych umiejętności zawodowych, odbudowując zdolność do samodzielnego świadczenia pracy i odpowiedzialności za nią. Osoby te pod nadzorem instruktorów wykonywały nieodpłatne usługi dla mieszkańców Opola w zakresie prac remontowych w ich mieszkaniach, napraw i przeróbek mebli, w tym tapicerowanych i drobnych przeróbek krawieckich. W ramach programu prowadzone były również działania aktywizacyjne w obszarach społecznym i zawodowym w formie warsztatów grupowych oraz sesji indywidualnych, prowadzonych przez specjalistów ds. aktywizacji społecznej i zawodowej. Uczestnicy korzystali również z konsultacji psychologicznych i prawniczych według indywidualnych potrzeb.

Od początku stycznia 2025 r. podjęto działania rekrutacyjne i od dnia 3.02.25 r. do dnia 30.06.2025 r. zrealizowano I edycję programu, w której uczestniczyło łącznie 9 osób bezrobotnych. 2 osoby przerwały uczestnictwo w programie ze względu na złamanie regulaminu i zerwanie umowy dotyczącej uczestnictwa w programie. **7 osób ukończyło I edycję w 2025 roku**, 1 z nich podjęła staż zawodowy po zakończeniu programu, 2 osoby podjęły zatrudnienie na otwartym rynku pracy. Biorąc pod uwagę indywidualne możliwości i potrzeby reintegracyjne uczestników, 1 osoba wzięła udział w kolejnej edycji

programu. Od dnia 06.08.2025 r. do dnia 31.12.2025 r. zrealizowano II edycję programu. Do uczestnictwa zakwalifikowano 7 osób, 2 osoby przerwały uczestnictwo w programie bez podania przyczyny, które zastąpione zostały przez kolejnych uczestników, zakwalifikowanych w trakcie rekrutacji na listę rezerwową. **7 osób ukończyło II edycję w 2025 r.**, 1 z nich podjęła zatrudnienie w trakcie realizacji programu, 3 osoby bezpośrednio po zakończeniu programu.

Podsumowując dwie edycje w 2025 roku w programie uczestniczyło 17 osób (1 osoba brała udział w dwóch edycjach), 14 osób ukończyło uczestnictwo w programie, 6 osób podjęło zatrudnienie na otwartym rynku pracy. Wymiernym efektem działań podejmowanych w Klubie Integracji Społecznej (KIS) w okresie od dnia 01.01.2025 r. do dnia 31.12.2025 r. jest podjęcie zatrudnienia na otwartym rynku pracy przez **9 osób** oraz stażu zawodowego przez 1 osobę objętą działaniami KIS. **42** osoby bezrobotne, korzystające ze świadczeń pomocy społecznej wykonywały prace społecznie użyteczne na terenie miasta Opola. **17 osób otrzymało kompleksowe wsparcie w zakresie reintegracji społecznej i zawodowej w ramach realizowanego programu „Centrum Re-Start”.**

Cel 8. Współpraca z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami działającymi na rzecz osób z niepełnosprawnością

Zadania:

A. Realizacja wypracowanego modelu konsultacji społecznych w zakresie rozwiązań dotyczących osób z niepełnosprawnością i wspólnie z reprezentatywnym przedstawicielstwem tego środowiska

Podstawą prawną działającej Powiatowej Społecznej Rady do Spraw Osób Niepełnosprawnych jest ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, a także rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 marca 2003 r. w sprawie organizacji oraz trybu działania wojewódzkich i powiatowych społecznych rad do spraw osób niepełnosprawnych.

Zarządzeniem OR.-I.0050.90.2023 Prezydenta Miasta Opola z dnia 15 lutego 2023 r. została powołana Powiatowa Społeczna Rada do Spraw Osób Niepełnosprawnych w mieście Opolu. Rada jest organem opiniodawczo – doradczym i do jej zakresu działania należy:

- 1) inspirowanie przedsięwzięć zmierzających do:
 - integracji zawodowej i społecznej osób z niepełnosprawnością;
 - realizacji praw osób z niepełnosprawnością,
- 2) opiniowania projektów powiatowych programów działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami;
- 3) ocena realizacji programów;
- 4) opiniowanie projektów uchwał i programów przyjmowanych przez radę powiatu pod kątem ich skutków dla osób z niepełnosprawnością.

W 2025 r. Rada opracowała plan pracy, który zawierał opis zadań, sposób realizacji i przewidywalny termin wykonania. Dzięki opracowaniu planu pracy Rada miała wyznaczone konkretne cele do wykonania na dany rok, co pozwoliło jej działać w sposób bardziej skuteczny. Na posiedzeniach Rady poruszane są tematy związane z efektywnym wsparciem osób z niepełnosprawnością ze szczególnym uwzględnieniem ich potrzeb i oczekiwań. Omawiane są również sprawy dotyczące ich integracji zawodowej i społecznej. Rada podejmuje też działania, mające na celu nawiązywanie kontaktów z innymi jednostkami działającymi na rzecz osób z niepełnosprawnościami, w celu zdobycia nowych doświadczeń. Zapraszani są przedstawiciele z różnych instytucji w celu prezentacji stanowiska w omawianych sprawach lub też dzielenia się wiedzą i zasobami, a także pomysłami w drodze do osiągnięcia wspólnego celu. Wspólne działania, oparte na partnerstwie i dialogu poprawiają kompleksowe wsparcie jakości życia osób z niepełnosprawnościami i skuteczną realizację zadań na rzecz tej grupy społecznej. Rada wspiera też wszelkie inicjatywy i kampanie informacyjne na rzecz integracji osób z niepełnosprawnościami i ich uczestnictwo w różnych wydarzeniach kulturalnych

i edukacyjnych realizowanych na terenie miasta Opola. Inicjatywy na rzecz osób z niepełnosprawnością to także działania, które zmierzają do pełnego uczestnictwa osób z niepełnosprawnością w życiu społecznym.

W 2025 r. Rada zorganizowała konkurs pn. „OPOLE BEZ BARIER im. Adama Pieszczyka” - edycja 2025, skierowanej do instytucji publicznych, organizacji pozarządowych i podmiotów na terenie miasta Opola - otwartych na potrzeby osób z niepełnosprawnością oraz tych, którzy przyczyniają się do przełamywania barier (architektonicznych, informacyjno – komunikacyjnych i społecznych) z jakimi borykają się osoby ze szczególnymi potrzebami. Rada współdziałała przy organizacji „IV Ogólnopolskiego Przeglądu Piosenki Osób Niewidomych - Opole 2025”. Dodatkowo w ramach „Opolskich Dni Osób z Niepełnosprawnością” w obszarze wdrażania dostępności informacyjno – komunikacyjnej przy organizacji konferencji: „Dostępne Opole. Kierunek: Prosty język”. Zorganizowała też uroczyste spotkanie sprawozdawcze z udziałem Pana Łukasza Sowady – Zastępcy Prezydenta Miasta Opola z przedstawicielami/reprezentantami organizacji pozarządowych, które działają na rzecz osób z niepełnosprawnościami na terenie miasta Opola i ściśle współpracowały z Radą w 2025 r. Na spotkaniu rozmawiano na temat różnych obszarów współpracy i w jaki sposób mogą się one wzajemnie uzupełniać. Była też okazja do wymiany doświadczeń i dzielenia się praktykami. Podczas spotkania została podsumowana również działalność Rady w 2025 r.

B. Promocja pracy społecznej w organizacjach pozarządowych osób działających

• Promocja i organizacja wolontariatu:

W ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi ogłoszono konkurs na realizację zadania publicznego z zakresu promocji i organizacji wolontariatu (Opolskie Centrum Wolontariatu) w latach 2025-2026. W ramach konkursu zostały złożone 2 oferty. Decyzją komisji konkursowej dotację na realizację zadania publicznego przyznano Fundacji „Geko” (zad. „Iskra - Opolskie Centrum Wolontariatu”). Organizacji przyznano dotację z miasta Opola w łącznej wysokości **110 000,00 zł (w dwóch transzach: 55 000,00 zł w 2025 r. i 55 000,00 zł w 2026 r.)**. Dotacja w 2025 r. została wykorzystana w pełnej wysokości 55 000,00 zł na prowadzenie następujących działań:

- 1) prowadzenie Opolskiego Centrum Wolontariatu „Iskra” jako punktu pośrednictwa pracy wolontariackiej do końca 2025 r. (projekt będzie kontynuowany do końca 2026 r.),
- 2) prowadzenie przez Opolskie Centrum Wolontariatu pośrednictwa w zakresie wolontariatu oraz oferowanie pomocy dla wolontariuszy w znalezieniu miejsc pracy wolontariackiej,
- 3) przeprowadzenie serii działań informacyjnych dotyczących wolontariatu - działania były prowadzone poprzez plakaty, spotkania indywidualne i grupowe, obecność ze stoiskiem Opolskiego Centrum Wolontariatu na wydarzeniach np. „Forum Kobiet Opolszczyzny”, „Tydzień Kultury Uniwersytetu Opolskiego”, liczne wywiady w lokalnych stacjach radiowych i wywiady w telewizji, a także aktywna promocja w mediach społecznościowych,
- 4) organizacja spotkań, szkoleń, warsztatów zachęcających do udziału w akcjach wolontariackich,
- 5) wsparcie i szkolenia dla koordynatorów i wolontariuszy,
- 6) liczba podmiotów objętych wsparciem biura pośrednictwa - 15 podmiotów zgłosiło oferty wolontariatu do Opolskiego Centrum Wolontariatu poprzez nową ścieżkę zgłoszeń online, pozostałe 23 oferty trafiły do OCW inną drogą (planowane 10),
- 7) liczba wolontariuszy zgłoszonych do działań centrum - 86 wolontariuszy zgłoszonych do Opolskiego Centrum Wolontariatu/rocznie (planowane 50),

- 8) liczba laureatów konkursu „Koordynator Wolontariatu z Iskrą” - 3 laureatów koordynatorów wolontariatu (przy czym nagrodzeni zostali wszyscy nominowani do nagrody - 10 osób),
- 9) liczba szkoleń z obszaru wolontariatu - w 2025 r. realizowano łącznie 8 godzin szkoleniowych (planowane 6h/rocznie) w tematach: warsztaty dla seniorów w Centrum Senior „Dbam o siebie. Dbam o innych. Jakie korzyści daje pomaganie? O wolontariacie senioralnym” - 2h (realizacja 6.11.2025 r.), warsztaty arteterapeutyczne „Papier-Nożyce-Klej” warsztaty kolażu dla wolontariuszy, koordynatorów wolontariatu i osób zainteresowanych działaniami społecznym - 2h (realizacja 6.11.2025 r.),
- 10) warsztaty „Jak się nie wypalić w działaniu? Dbanie o dobrostan wśród osób zaangażowanych w działalność społeczną” - 2h (realizacja 7.11.2025 r.), warsztaty „Jak poprawić koncentrację i uwagę? O metodzie brainspotting” - 2h (realizacja 8.11.2025 r.),
- 11) wsparcie organizacji Miejskiej Gali Wolontariatu w dniu 5.12.2025 r.,
- 12) organizacja, animowanie i koordynacja „Festiwalu Wolontariatu” i „Działań Społecznych Impuls” w Opolu od dnia 3 do 8 listopada 2025 r.

• **Gala Wolontariatu**

Centrum Dialogu Obywatelskiego wraz z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie w Opolu, Centrum Informacyjno-Edukacyjnym „Senior w Opolu”, Fundacją „Geko”, „Iskra” oraz Polskim Związkiem Głuchych w Państwowej Szkole Muzycznej I i II stopnia im. F. Chopina w Opolu w 2025 roku zorganizowali „Galę Wolontariatu”, podczas której wręczono nagrody im. Danuty Sokołowskiej „Wolontariusz Roku”. Wyróżniono najbardziej aktywnych społeczników z Opola. Gala jest formą podziękowania dla wolontariuszy zaangażowanych w życie miasta Opola. Kandydatów do tej nagrody mogli zgłaszać sami wolontariusze, instytucje, organizacje pozarządowe oraz rady dzielnic. Do konkursu wpłynęły 93 zgłoszenia. Laureatami nagrody głównej zostali: Pan Sergiusz Urynowicz, Pan Waldemar Grzyl, Pan Leon Mioduszeowski. Każdy z laureatów otrzymał nagrodę pieniężną w wysokości 3 000 zł.

- Pan Sergiusz Urynowicz, z bardzo długim stażem wolontariackim jest od lat stałym, aktywnym wolontariuszem Fundacji „Dr Clown”, dla której wciela się w rolę Doktora Clowna. Zaangażowany nieprzerwanie od 11 lat w działania Fundacji, dziś dzieli swoją pasję z synkiem Frankiem, któremu przekazuje wartości empatii i solidarności.
- Pan Leon Mioduszeowski, zaistniał jako wolontariusz w szkolnym kole wolontariatu Technikum WZDZ. Do działań na rzecz innych zaprzął swoje umiejętności fryzjerskie (uczeń w klasie technik usług fryzjerskich), stylizując głowy podopiecznych opolskich DPS-ów i seniorów.
- Pan Waldemar Grzyl, człowiek-instytucja dla środowiska senioralnego Opola. Zachęca seniorów do zdrowego trybu życia propagując aktywność fizyczną. Jego zaangażowanie w organizowanie zawodów, sparingów, turniejów, zwiększa popularność sportu wśród opolskich seniorów. Jednocześnie Pan Waldemar Grzyl został również wybrany przez mieszkańców Opola Laureatem Publiczności. W internetowym głosowaniu, trwającym od dnia 28 listopada do dnia 3 grudnia, w którym udział wzięło 349 Opolan, wskazany został jednoznacznie jako zwycięzca plebiscytu.

Nagrody otrzymali również koordynatorzy wolontariatu. Laureatami nagrody „Koordynator z Iskrą” zostali: Pani Wiktoria Sokołowska, Pani Anna Chatubek i Pan Kamil Hantulik.

• **Konkurs im. Jana Całki**

W 2025 r. Centrum Dialogu Obywatelskiego po raz dziewiąty zorganizowało w dniu 10 kwietnia 2025 r. w Opolskim Teatrze Lalki i Aktora im. Alojzego Smolki, Galę „Inicjatyw Społecznych”, podczas której zostały wręczone nagrody konkursowe im. Jana Całki. Statuetki trafiły do osób i organizacji szczególnie zaangażowanych w życie obywatelskie Opola. Do ósmej edycji konkursu zgłoszono 32 kandydatury, z czego 19 do kategorii „Lider Społeczny Roku 2024” oraz 13 do kategorii „Pozytek Roku 2024”. Zgłoszenia do nagrody mogły składać organizacje pozarządowe, rady dzielnic, instytucje publiczne oraz grupy mieszkańców (minimum 10 osób). Kapituła w każdej kategorii wybrała po pięć wyróżnień, spośród których wybrano ostatecznych laureatów.

Główna nagroda i tytuł laureatki przyznany został Pani Iwonie Błaszczyk, działającej od wielu lat na rzecz środowiska osób g/Głuchych w Opolu. Laureatka, pracując w charakterze tłumacza polskiego języka migowego (PJM), umożliwia członkom społeczności osób g/Głuchych pełne uczestniczenie w życiu Opola, wspiera też ich w wyzwaniach codzienności. Uznanie zyskała jako orędowniczka interesu osób głuchych, przyczyniając się do zmniejszania barier i zapobiegania wykluczeniu członków tej społeczności. Druga główna nagroda przypadła projektowi pod nazwą „O poMOCY dla zdrowia psychicznego” - kampania - realizowanemu przez Fundację Rozwoju Społecznego „Spinacz” oraz Oddziału Opolskiego Polskiego Czerwonego Krzyża. Zadanie polegało na przeprowadzeniu kampanii na rzecz zdrowia psychicznego. W ramach zadania min.: zorganizowano konferencję, happening pn. „Różne kolory emocji”, piknik i warsztaty.

C. Powierzenie zadań w zakresie pomocy społecznej i wsparcia dla osób z niepełnosprawnością organizacjom pozarządowym i innym uprawnionym podmiotom

W ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi Prezydent Miasta Opola ogłosił konkurs na realizację zadania publicznego pn.:

- **„Działania na rzecz osób z niepełnosprawnością”**

Na realizację zadań z zakresu działań na rzecz osób z niepełnosprawnością ogłoszono otwarty konkurs ofert dla organizacji pozarządowych i innych uprawnionych podmiotów. Celem zadań zleconych do realizacji NGO jest Integracja i zwiększenie uczestnictwa osób z niepełnosprawnością w życiu społecznym poprzez:

- organizowanie imprez kulturalnych, sportowych, turystycznych i rekreacyjnych dla osób z niepełnosprawnością wspierających ich aktywność społeczną,
- organizowanie i prowadzenie szkoleń, kursów, warsztatów, grup środowiskowego wsparcia oraz zespołów aktywności społecznej dla osób z niepełnosprawnością i ich rodzin aktywizujących zawodowo i społecznie te osoby,
- wzmocnienie dotychczasowego systemu wsparcia osób z niepełnosprawnością oraz prowadzenie i wspieranie inicjatyw na rzecz integracji osób z niepełnosprawnością i przeciwdziałania ich dyskryminacji.

W ramach konkursu złożono 12 ofert, z tego komisja konkursowa przyznała dotację 5 organizacjom na realizację poniższych zadań publicznych. Poniżej wykaz realizowanych zadań i podział środków.

Tabela 11. Konkurs na realizację zadania publicznego pn. „Działania na rzecz osób z niepełnosprawnością”

L.p.	Podmiot	Nazwa zadania	Wykorzystana kwota dotacji
Stowarzyszenia			159 250,38 zł, w tym:
1.	Wojewódzkie Towarzystwo Walki z Kalectwem	„XXIV Opolskie Dni Osób z Niepełnosprawnościami”	67 500,00 zł
2.	Wojewódzkie Towarzystwo Walki z Kalectwem	„Aktywna sobota osób z niepełnosprawnościami”	5 000,00 zł
3.	Fundacja Rozwoju Społecznego „SPINACZ”	„Moc ruchu – sportowe Opole dla każdego”	12 000,00 zł
4.	Fundacja Rozwoju Społecznego „SPINACZ”	„Pełnia Potencjału – półkolonie bez barier”	16 000,00 zł
5.	Fundacja „L’Arche”	„AktywizyjeMY lokalnie”	24 250,38 zł
6.	Wojewódzkie Zrzeszenie Ludowe Zespoły Sportowe	„Spędzamy Wspólnie Czas”	15 000,00 zł
7.	Fundacja św. Franciszka „Pomóż mi godnie żyć”	„BLIŻEJ SIEBIE - edukacja i integracja”	19 500,00 zł

Tabela 12. Wysokość środków finansowych na powierzenie realizacji przez organizacje pozarządowe i inne uprawnione podmioty zadań publicznych z zakresu działalności na rzecz osób z niepełnosprawnością w latach (2021-2025)

Rok	Wysokość środków finansowych na powierzenie realizacji przez organizacje pozarządowe i inne uprawnione podmioty zadań publicznych z zakresu działalności na rzecz osób z niepełnosprawnością (zł)	Ilość złożonych ofert	liczba organizacji pozarządowych i innych uprawnionych podmiotów, które otrzymały środki finansowe
2021	69 984,06	14	4
2022	60 000,00	9	3
2023	50 000,00	10	1
2024	148 784,08	13	7
2025	159 250,38	14	5

• **pn. „Działania na rzecz osób w wieku emerytalnym”:**

Na realizację zadań z zakresu działań na rzecz osób w wieku emerytalnym ogłoszono otwarty konkurs ofert dla organizacji pozarządowych i innych uprawnionych podmiotów. Celem zadań zleconych do realizacji NGO była Aktywizacja i integracja osób w wieku emerytalnym w życiu społecznym poprzez:

- organizowanie imprez i zajęć kulturalnych, edukacyjnych, sportowych, turystycznych i rekreacyjnych wspierających aktywność społeczną osób w wieku emerytalnym,
- organizowanie i prowadzenie szkoleń, kursów, warsztatów dla seniorów,
- „Złota Rączka dla Seniora”,
- wzmocnienie dotychczasowego systemu wsparcia osób w wieku emerytalnym.

W ramach konkursu złożono 16 ofert, z tego komisja konkursowa przyznała dotację 4 organizacjom na realizację poniższych zadań publicznych.

Tabela 13. Konkurs na realizację zadania publicznego pn. „Działania na rzecz osób w wieku emerytalnym”

L.p.	Podmiot	Nazwa zadania	Wykorzystana kwota dotacji
Stowarzyszenia			48 996,90 zł, w tym:
1.	Stowarzyszenie Bursztynowe Serca	„XXVI Opolskie Dni Seniora”	10 000, 00 zł
2.	Stowarzyszenie na Rzecz Integracji Środowiska Lokalnego „Chciej Chcieć”	„Złota Rączka dla Seniora”	9 996,90 zł
3.	Wojewódzkie Towarzystwo Walki z Kalectwem	„Aktywny emeryt”	16 000,00 zł
4.	Opolski Oddział Okręgowy Polskiego Czerwonego Krzyża	„Śniadanie Wielkanocne” w Opolu	13 000,00 zł

Tabela 14. Wysokość środków finansowych na powierzenie realizacji przez organizacje pozarządowe i inne uprawnione podmioty zadań publicznych z zakresu działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym w latach (2021-2025)

Rok	Wysokość środków finansowych na powierzenie realizacji przez organizacje pozarządowe i inne uprawnione podmioty zadań publicznych z zakresu działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym (zł)	Ilość złożonych ofert	Liczba organizacji pozarządowych i innych uprawnionych podmiotów, które otrzymały środki finansowe
2021	0	0	0
2022	39 991,70	9	2
2023	29 350,32	8	4
2024	44 997,86	10	5
2025	48 996,90	16	4

Podsumowanie

Zdiagnozowanie skali występowania zjawiska niepełnosprawności nie jest łatwym procesem ze względu na rozproszenie informacji o osobach z niepełnosprawnością w różnych instytucjach, a jednocześnie dane te mogą się ze sobą wzajemnie pokrywać. Trudności w uzyskaniu pełnego spektrum danych dotyczących osób z niepełnosprawnością wynikają także z faktu, iż nie ma podmiotu, który w sposób kompleksowy prowadziłby bazę danych, pełen monitoring, dokonywał analiz i aktualizacji danych dotyczących osób z niepełnosprawnością i ich środowisk. Źródłem ostatnich danych dotyczących wskaźników niepełnosprawności był **Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań z 2021 roku**. Na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2021 roku (informacja dostępna również na stronie Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych) wynika, że liczba osób z niepełnosprawnością ogółem według stanu na dzień 31 marca 2021 r. wynosiła 5,4 mln. i stanowiła 14,3% ludności kraju wobec 12,2% w 2011 r. oraz 14,3% w 2002 r. Udział mężczyzn wśród osób z niepełnosprawnością wynosił 45,1% wobec 54,9% dla kobiet.

Tabela 15. Liczba osób z niepełnosprawnością w Polsce

Liczba mieszkańców Polska	ogółem	kobiety	mężczyźni		
	38 036 118	19 647 224	18 388 894	osoby z niepełnosprawnością tylko biologicznie	osoby z niepełnosprawnością prawnie
	osoby z niepełnosprawnością	osoby z niepełnosprawnością kobiety	osoby z niepełnosprawnością mężczyźni		
	5 447 548	2 990 943	2 456 605	1 976 355	3 471 193

Źródło: Urząd Statystyczny w Opolu

Również według Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań w 2021 r. (dane uzyskane z Urzędu Statystycznego) **w Województwie Opolskim było 124 966 osób z niepełnosprawnością**, w tym **52 848 z niepełnosprawnością biologicznie** (tzn. odczuwających ograniczenie zdolności do wykonywania czynności podstawowych stosownie do swojego wieku) oraz **72 118 osób z niepełnosprawnością prawną** (posiadających odpowiednie, aktualne orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony). Stanowiły one 13 % ogólnej liczby ludności województwa opolskiego, podczas gdy w 2011 r. było to 10,2%.

Tabela 16. Liczba osób z niepełnosprawnością w Województwie Opolskim

Liczba mieszkańców Województwo Opolskie	ogółem	kobiety	mężczyźni		
	954 133	492 645	461 488	osoby z niepełnosprawnością tylko biologicznie	osoby z niepełnosprawnością prawnie
	osoby z niepełnosprawnością	osoby z niepełnosprawnością kobiety	osoby z niepełnosprawności mężczyźni		
	124 966	67 999	56 967	52 848	72 118

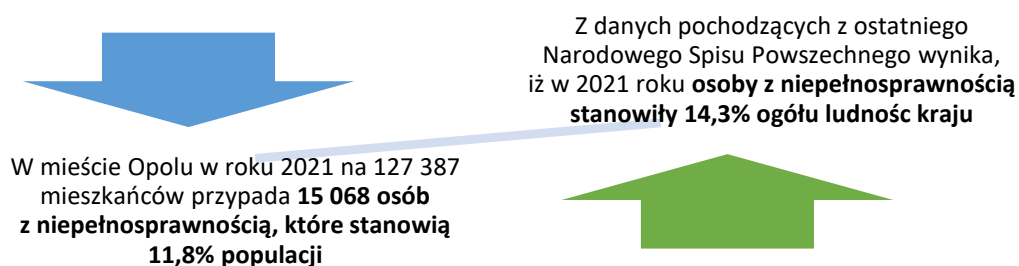
Źródło: Urząd Statystyczny w Opolu

Natomiast w mieście Opolu z danych Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań w 2021 r. wynika, że na **127 387 mieszkańców przypada 15 068 osób z niepełnosprawnością**, które stanowią 11,8 % populacji.

Liczba mieszkańców Miasto Opole	ogółem	kobiety	mężczyźni		
	127 387	67 788	59 599	osoby z niepełnosprawnością tylko biologicznie	Osoby z niepełnosprawnością prawnie
	osoby z niepełnosprawnością	osoby z niepełnosprawnością kobiety	osoby z niepełnosprawnością mężczyźni		
	15 068	8 532	6 536	6 641	8 427

Tabela 17. Liczba osób z niepełnosprawnością w mieście Opolu

Źródło: Urząd Statystyczny w Opolu
Rysunek 1. Liczba osób z niepełnosprawnością

Orzecznictwo w naszym kraju realizowane jest w ramach trzech systemów. **Organem orzekającym do celów rentowych jest ZUS i KRUS.** Natomiast orzekanie o niepełnosprawności osób do 16 roku życia oraz o stopniu niepełnosprawności osób powyżej 16 lat do celów poza rentowych jest zadaniem **Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Opolu**, który jest podmiotem odpowiedzialnym za realizację tych zadań na terenie powiatu opolskiego oraz Miasta Opolu. Poniżej dane przekazane przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności.

Tabela 18. Liczba wydanych orzeczeń z podziałem na stopnie niepełnosprawności w latach 2021-2025

Rok	Stopień lekki	Stopień umiarkowany	Stopień znaczny	Ogółem
2021	234	563	417	1214
2022	286	573	489	1348
2023	313	742	641	1696
2024	326	843	736	1905
2025	517	1089	795	2401

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Opolu

Tabela 19. Liczba wydanych legitymacji dla osób z niepełnosprawnością w latach 2021-2025 z podziałem na wiek

Rok	Liczba wydanych legitymacji dla osób poniżej 16 roku życia	Liczba wydanych legitymacji dla osób powyżej 16 roku życia	Ogółem
2021	72	349	421
2022	108	451	559
2023	104	667	771
2024	103	557	660
2025	86	756	842

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Opolu

Tabela 20. Liczba wydanych kart parkingowych w latach 2021-2025

Rok	Liczba wydanych kart parkingowych
2021	434
2022	499
2023	652
2024	779
2025	933

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Opolu

Do głównych działań Miasta Opola na rzecz osób z niepełnosprawnością można zaliczyć:

- Prowadzenie działań edukacyjno - informacyjnych mających na celu kształtowanie i rozwijanie świadomości społecznej w zakresie właściwego postrzegania powszechnego problemu niepełnosprawności m.in. realizacja Kampanii „Opole w Rytmie Życzliwości”, „Opolskie Dni Osób z Niepełnosprawnością”
- Rehabilitacja zawodowa i społeczna
- Świadczenie usług transpotowych dla osób z niepełnosprawnością - mieszkańców miasta Opola mających trudności w poruszaniu się
- Dowóz uczniów z niepełnosprawnością do szkół
- Realizacja Programów finansowanych z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON)
- Działalność Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych w mieście Opolu
- Realizacja zadań wynikających z ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami

Główne wydatki na działania w obszarze wsparcia osób z niepełnosprawnością w 2025 r.

Lp.	Nazwa zadania	Wysokość środków finansowych (zł)
1.	Odpłatność gminy za pobyt w Domu Pomocy Społecznej	17 120 057,54
2.	Korpus Wsparcia Seniorów”	51 809,77
3.	Likwidacja barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się	808 949,08
4.	Turnusy rehabilitacyjne	420 000,00
5.	Zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i sprzęt rehabilitacyjny	1 371 922,65
6.	Program „Aktywny Samorząd” (Moduł I i II)	790 549,26
7.	Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki	152 296,71
8.	Otwarte konkursy ofert:	
	- „Działania na rzecz osób niepełnosprawnych”,	159 250,38
	- „Działania na rzecz osób w wieku emerytalnym”,	48 996,90
	- „Dostępność+” (w zakresie dostępności cyfrowej, informacyjno-komunikacyjnej)	59 998,98
9.	Świadczenia pielęgnacyjne, zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie „Za życiem”, dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji	31 494 992,00
10.	Roczny koszt prowadzenia i utrzymania ośrodków wsparcia:	
	- Środowiskowe Domy Samopomocy,	5 395 563,94
	- Dzielne Domy Pomocy,	7 212 478,82
	- Schroniska dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi, ogrzewalnie, noclegownia	4 054 450,79

11.	Roczny koszt utrzymania i prowadzenia Domów Pomocy Społecznej	18 536 683,07
12.	Roczny koszt utrzymania Warsztatu Terapii Zajęciowej	1 368 733,33
13.	Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	4 316 851,00
14.	Świadczenie usług transportu specjalistycznego dla osób z niepełnosprawnością	1 054 200,00
15.	Dowóz uczniów z niepełnosprawnością do szkół	3 617 697,72
16.	Realizacja Programu „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” - edycja 2025	1 934 153,22
17.	Realizacja Programu „Opieka wytchnieniowa” - edycja 2025	428 703,54
18.	Pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym	206 031,75

Osoby dotknięte niepełnosprawnością mogą korzystać ze wsparcia licznych podmiotów prowadzących działalność na terenie Miasta Opolu, m.in.:

- Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Opolu,
- Domu Pomocy Społecznej w Opolu,
- Środowiskowego Domu Samopomocy dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi „Magnolia” w Opolu,
- Miejskiego Centrum Świadczeń w Opolu,
- Miejskiego Ośrodka Pomocy Osobom Bezdomnym i Uzależnionym w Opolu,
- Miejskiej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Opolu,
- Środowiskowego Domu Samopomocy Fundacji „Dom”,
- Warsztatu Terapii Zajęciowej, Zakładu Aktywizacji Zawodowej, Ośrodka Rehabilitacji Społecznej i Zawodowej Fundacji „Dom”,
- oraz innych organizacji pozarządowych, prowadzących kompleksową działalność wspierającą osoby z niepełnosprawnością.

W 2025 roku określone do realizacji cele operacyjne i zadania ujęte w **Miejskim Programie Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w mieście Opolu na lata 2021-2025** zostały w pełni zrealizowane.

SPIS TABEL:

Tabela 1. Podział środków PFRON na zaopatrzenie dla osób z niepełnosprawnością w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i sprzęt rehabilitacyjny w latach 2021-2025.....	10
Tabela 2. Podział środków PFRON na dofinansowanie dla osób z niepełnosprawnością w ramach likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu w latach 2021-2025.....	11
Tabela 3. Liczba wykonanych kursów w ramach usługi transportu specjalistycznego dla osób z niepełnosprawnością - mieszkańców miasta Opola mających trudności w poruszaniu się.....	16
Tabela 4. Dane statystyczne dot. wydanych Kart „Opolska Rodzina” w latach 2021-2025.....	48
Tabela 5. Dane statystyczne dot. wydanych Kart „Opolski Senior w latach 2021-2025.....	48
Tabela 6. Realizacja Programu „Opieka wytchnieniowa” z podziałem na formy w latach (2021-2025)	66
Tabela 7. Planowana realizacja Programu „Opieka wytchnieniowa” w 2026 r. z podziałem na formy...	67
Tabela 8. Realizacja Programu „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” w latach 2021-2025 i planowane działania w 2026 r.	68
Tabela 9. Dofinansowanie do uczestnictwa osób z niepełnosprawnością i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych w 2021-2025	71
Tabela 10. Dofinansowanie do sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób z niepełnosprawnością w latach 2021-2025.....	72
Tabela 11. Konkurs na realizację zadania publicznego pn. „Działania na rzecz osób z niepełnosprawnością.....	78
Tabela 12. Wysokość środków finansowych na powierzenie realizacji przez organizacje pozarządowe i inne uprawnione podmioty zadań publicznych z zakresu działalności na rzecz osób z niepełnosprawnością w latach (2020-2024).....	79
Tabela 13. Konkurs na realizację zadania publicznego pn. „Działania na rzecz osób w wieku emerytalnym.....	79
Tabela 14. Wysokość środków finansowych na powierzenie realizacji przez organizacje pozarządowe i inne uprawnione podmioty zadań publicznych z zakresu działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym w latach (2021-2025).....	79
Tabela 15. Liczba osób z niepełnosprawnością w Polsce.....	80
Tabela 16. Liczba osób z niepełnosprawnością w Województwie Opolskim.....	80
Tabela 17. Liczba osób z niepełnosprawnością w mieście Opolu.....	80
Tabela 18. Liczba wydanych orzeczeń o zaliczeniu osób z niepełnosprawnością w latach 2021-2025 z podziałem na stopień niepełnosprawności	81
Tabela 19. Liczba wydanych legitymacji dla osób z niepełnosprawnością w latach 2021-2025 z podziałem na wiek	81
Tabela 20. Liczba wydanych kart parkingowych w latach 2021-2025.....	81

SPIS RYSUNKÓW:

Rysunek 1. Liczba osób z niepełnosprawnością.....	81

SPIS WYKRESÓW:

Wykres 1. Średnia miesięczna ilość osób korzystających z usługi transportu specjalistycznego dla osób z niepełnosprawnością – mieszkańców miasta Opola w latach 2020-2025	16
Wykres 2. Liczba kursów wykonanych w ramach usługi transportu specjalistycznego dla osób z niepełnosprawnością - mieszkańców miasta Opola w latach 2020-2025	17
Wykres 3. Świadczenie pielęgnacyjne	57
Wykres 4. Zasiłek pielęgnacyjny	57
Wykres 5. Świadczenie „Za Życiem”	58
Wykres 6. Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka z niepełnosprawnością	58